ΠΕΛΕΚΑΝ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΘΕΟΣΟΦΙΚΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ

Ὥσπερ Πελεκάν, τετρωμένος τὴν πλευράν Σου, Λόγε, σοὺς θανόντας παῖδας ἐζώωσας, ἐπιστάξας ζωτικοὺς αὐτοῖς κρουνούς.
Ἀπὸ τὸν ὄρθρο τοῦ Μ. Σαββάτου.

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ 1963

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

		σελίς
Καλ. Κουτσογιάννη	Ἀλησμόνητοι μορφαί	2
Ἔντουΐν Ἄρνολντ	Εἶναι δυνατότερη ἡ θέληση (ποίημα)	2
Ἀγλ. Ζάννου	Ὁ κύκλος τῆς ψυχῆς	4
Βυάσα	Ἡ ψυχή (ποίημα)	5
Ἐ.Π. Μπλαβάτσκυ	Τό μεσονυχτιάτικο τό λούλουδο	7
Δημ. Νομικοῦ	Ἐπέτειος θανάτου Ἑλένης Μπλαβάτσκυ	8
Δημ. Θεοδωρίδη	Τό τριαντάφυλλο (ποίημα)	10
Μέϊμπελ Κόλλινς	Τή φωνή πού δέν ἔχει ἦχο	11
Ἀγγ. Σικελιανοῦ	Προσευχή (ποίημα)	11
Δημ. Θεοδωρίδη	Σιγή, Λόγια (ποιήματα)	11
Κ. Παλαμᾶ	Ἔξω ἀπό τό βούϊσμα τοῦ κόσμου (ποίημα)	12
Δημ. Νομικοῦ	Θά ἔλθη ἡ στιγμή	12
Τζανσούρ Τσαρκβιάνι	Ἔρχεται ὥρα	13
Ἀντρέ Συαρές	Εἶμαι	13
Ε. φόν Φοϊχτερσλέβεν	Μέρος ἑνός ὅλου	14
Ἀμπντούλ Χαντί	Ἔνταση ζωῆς	14
Διον. Κουλεντιανοῦ	Ἀλοίμονό μας (ποίημα)	14
Ρ. Ταγκόρ	Δροσοσταλίδα καί λίμνη	15
Ἀ. Χάξλεϋ	Ἡ προαιώνια φιλοσοφία	15
Εὐριπίδη	Πλῆθος μορφές (ποίημα)	17
Ν. Καζαντζάκη	Ἀνατολή, Δύση, Νότος, Βορράς (ποίημα)	18
Ἀ. Κουμαρασβάμυ	Δύση καί Ἀνατολή	18
Δημ. Θεοδωρίδη	Τά χαλίκια (ποίημα)	18
Μωρίς Μάγκρ	Ὁ ναός τῆς ψυχῆς	19
Τ. Τ. Βρατσάνου	Ὁ Θεός καί οἱ θεοί	20
Λεόν Ντενί	Ἡ ἐσωτερική διδασκαλία στή Γαλατία	23
Χ. Τζ. Οὐέλς	Ἡ ἱστορία τοῦ Γκαουτάμα	27
Λάο – Τσέ	Μεγάλος κύκλος (ποίημα)	30
Κομφούκιου	Παρακίνηση	30
Τάσου Γιαννάτου	Σ' ἕνα φίλο (ποίημα)	31
Δανιήλ Βαρουζάν	Μεσημέρι (ποίημα)	32
Ρ. Ταγκόρ	Ἔλα ἀγάπη μου	33
Δημ. Κάββουρα	Ζωντανή ζωή (ποίημα)	33
Ν. Καζαντζάκη	Καλῶς τό τζίτζικα	33
Ἔλλης Δ. Κωφοῦ	Γιά τή γιορτή τῆς μητέρας	34
Δημ. Θεοδωρίδη	Μέσα στά μάτια (ποίημα)	36
Γκαμπριέλας Μιστράλ	Νανούρισμα (ποίημα)	36
Ἀγλ. Ζάννου	Ὁ "Πάρσιφαλ" τοῦ Βάγκνερ	37
Ρ. Ταγκόρ	Ὁ Οὐπαγκούπτα	40
Ὀκακούρα-Κακοῦζο, Φρ. Συόν, Ἀ. Συαρές	Σκέψεις γιά τήν τέχνη	41
Ζιναραγιαντάσα	Ἡ δυσκολία τοῦ νά ζῶμεν τήν Θεοσοφίαν	42
Ἀγλ. Ζάννου	Ἐλᾶτε νά δεῖτε	44
Ἀγλ. Ζάννου	Κατάδικος (ποίημα)	46
Φρανσουά Μωριάκ	Τά πρόβατα τοῦ Κυρίου	47

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

ΘΕΟΣΟΦΙΚΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ

ΧΑΡ. ΤΡΙΚΟΥΠΗ 26 (ΙΣΟΓΕΙΟΝ)

ΑΘΗΝΑΙ

Ὑπεύθυνος Συντάξεως Ἀγλ. Ζάννου Χαρ. Τρικούπη 26

Ὑπεύθυνος Τυπογραφείου Ν. Παναγόπουλος Ἁγ. Κωνσταντίνου 14

Διανέμεται Δωρεὰν — Ἐκδίδεται ἀνὰ τριμηνίαν

Ἀριθ. Δελτίου 19 Καλοκαίρι 1963

Η ΓΙΟΡΤΗ ΤΟΥ ΛΕΥΚΟΥ ΛΩΤΟΥ

Γιόρτασε καί φέτος ἡ Θ.Ἐ.Ν. στίς 8 τοῦ Μάη τή γιορτή τοῦ Λευκοῦ Λωτοῦ, τήν παγκόσμια θεοσοφική γιορτή τῶν μαγιάτικων λουλουδιῶν, τήν ἐπέτειο τοῦ θανάτου τῆς Μπλαβάτσκυ.

Στή φετινή μας τή γιορτή εἴχαμε τρεῖς ὁμιλίες. Ἡ πρώτη ἦτανε τῆς ἀδ. Καλλιόπης Κουτσογιάννη. Ἡ δεύτερη τῆς ἀδ. Ἀγλαΐας Ζάννου. Ἡ τρίτη ἦτανε μία παλιά ὁμιλία πολύτιμου ἀδελφοῦ πού τώρα ζεῖ σέ φωτεινότερο κόσμο, τοῦ ἀλησμόνητου ἀδ. Δημ. Νομικοῦ. Ἡ ὁμιλία του αὐτή κι ἄλλες ἐμπνευσμένες ὁμιλίες του ἀποτελοῦνε τόν τόμο πού στήν ἀρχή τῆς ἄνοιξης κυκλοφορήσανε οἱ ἐκδόσεις "Θύρσος" μέ τόν τίτλο "Θεοσοφικαί μελέται".

Διαβαστήκανε καί ἀποσπάσματα ἀπό τά τρία θαυμάσια βιβλία πού ἡ Μπλαβάτσκυ τόσο τ'ἀγάπησε καί πού τόσο ὡραῖα τά ἔχει μεταφράσει στή γλώσσα μας ὁ ἀδ. Τίμος Βρατσάνος. Ἀπό τό "Φῶς τῆς Ἀσίας", ἀπό τή "Μπαγκαβάντ Γκιτά", ἀπό τή "Φωνή τῆς Σιγῆς".

Δημοσιεύουμε παρακάτω ὅλο τό πρόγραμμα τῆς γιορτῆς μας.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΓΙΟΡΤΗΣ

1. Ὁμιλία ἀδ. Καλλιόπης Κουτσογιάννη
2. Ἀπό τό "Φῶς τῆς Ἀσίας"
   (διάβασε ἡ ἀδ. Μαρία Οἰκονόμου)
3. Ὁμιλία ἀδ. Ἀγλαΐας Ζάννου
4. Ἀπό τή "Μπαγκαβάντ Γκιτά
   (διάβασε ὁ ἀδ. Νίκος Βουρόπουλος)
5. Ἀπό τή "Φωνή τῆς σιγῆς"
   (διάβασε ἡ ἀδ. Μαρία Βαλαδώρου)
6. Ὁμιλία ἀδ. Δημ. Νομικοῦ
   (διάβασε ὁ ἀδ. Κώστας Ξύνδας)

ΑΛΗΣΜΟΝΗΤΟΙ ΜΟΡΦΑΙ

Μέ ἀληθινήν καί εὐλαβῆ συγκίνησιν συμμετέχω καί ἐγώ εἰς τόν πανηγυρισμόν τῆς ὡραίας αὐτῆς ἑορτῆς, ἀποτίουσα φόρον τιμῆς καί εὐγνωμοσύνης πρός τήν ὑπέροχον δυάδα τῶν πρωτεργατῶν τῆς νεωτέρας Θεοσοφικῆς κινήσεως, πρός τούς ὁποίους στρέφεται σήμερον μετά σεβασμοῦ ἡ σκέψις τῶν ἀπανταχοῦ Θεοσόφων.

Τά εὐγενῆ καί μεγάλα αὐτά Πνεύματα, τά ὁποῖα ἀπεκάλυψαν εἰς τόν κόσμον τό μέγα μυστήριον τῆς ζωῆς, τόν νόμον τῆς προόδου ἐν τῇ ἀθανασίᾳ, οὐδεμιᾶς θυσίας ἐφείσθησαν διά νά διαλύσουν τά σκότη τῆς ἀμφιβολίας, νά μᾶς ἐνισχύσουν εἰς τήν πάλην καί τάς δοκιμασίας τῆς ζωῆς καί νά ἀνυψώσουν τήν σκέψιν μας μέχρι τῶν φωτεινῶν κορυφῶν, τάς ὁποίας καταυγάζει τῆς Ἀληθείας τό Φῶς.

Ἡ Ἔλενα Πετρόβνα Μπλαβάτσκυ, ἡ λεοντόκαρδος αὐτή γυνή τήν ὁποίαν οὔτε συκοφαντίαι οὔτε ἄγριαι ἐπιθέσεις ἠμπόδισαν νά κρατήσῃ ἄσβεστον τόν πυρσόν τῆς Ἀληθείας, συνέγραφε δύο κυρίως μνημειώδη ἔργα, τήν "Μυστικήν Διδασκαλίαν" καί τήν "Ἀποκεκαλυμμένην Ἴσιδα", τῶν ὁποίων ἡ ἀπέραντος ἀξία τώρα μόλις ἀρχίζει νά γίνεται ἀντιληπτή. Τό ἔργον της εἶναι καρπός τῶν στενῶν σχέσεών της μετά τῶν Διδασκάλων τῆς Σοφίας καί προσφέρεται εἰς ὅσους εἶναι διατεθειμένοι νά ἀποδεχθοῦν τήν Ἀλήθειαν ὁπουδήποτε καί ἄν εὑρίσκεται καί νά τήν προασπίζουν παλαίοντες μετά θάρρους ἐναντίον τῶν βαθέως ἐρριζωμένων προλήψεων.

Οἱ ἄνθρωποι καί αἱ κοινωνίαι, αἱ θρησκεῖαι καί τά φιλοσοφικά συστήματα παρέρχονται εἰς τόν κόσμον αὐτόν τῶν ἐφημέρων ἐκδηλώσεων, ἀλλ'ἡ Ἀλήθεια, καθημένη σταθερῶς ἐπί τοῦ ἀκλονήτου θρόνου της, εἶναι καί θά εἶναι αἰωνία καί κυρίαρχος. "Οὐδεμία θρησκεία ὑπερτέρα τῆς Ἀληθείας".

Καλλιόπη Κουτσογιάννη

ΕΙΝΑΙ ΔΥΝΑΤΟΤΕΡΗ Η ΘΕΛΗΣΗ

ΑΠΟ ΤΟ ΚΗΡΥΓΜΑ ΤΟΥ ΒΟΥΔΔΑ ΣΤΗ ΜΠΕΝΑΡΕΣ[1]

Κάθε ἄνθρωπος δημιουργεῖ γιά τόν ἑαυτό του
τή δική του φυλακή, καί ὁ καθένας
ἔχει τόση δύναμη, ὅση κι ὁ πιό δυνατός.
Γιατί καί χαρά καί θλίψη κι ὅλες κεῖνες τίς δυνάμεις,
ὅπου βρίσκοντ'ἀπό πάνω, γύρω κι ἀπό κάτω μας,
ἀλλά καί στά πλάσματα τῆς σάρκας, καί στό καθετί πού ζεῖ,
εἶν'ἡ πράξη πού τίς κάνει.

---

1. Σημ. συντ. Τή σημερινή Βαρανάσι (κοντά στόν ποταμό Γάγγη).

Κεῖνο πούταν ἄλλοτε φέρνει κεῖνο πούναι καί ἐκεῖνο
πού θενάναι, πιό καλό ἤ πιό κακό, ὕστερο γιά πρῶτο
καί πρῶτο γιά ὕστερο.
Οἱ ἀγγέλοι τ'οὐρανοῦ, πούναι πανευτυχισμένοι,
τόν καρπό τῶν ἅγιων ἔργων τους σοδειάζουν.
Μέσα στούς κατώτερους τούς κόσμους οἱ δαιμόνοι
τό φορτίο σηκώνουνε τῶν κακῶν τους ἔργων
ὁπού κάμαν ἄλλοτε.
Τίποτα δέν εἶν'αἰώνιο. Πέφτουν σέ συντρίμμια
οἱ ὡραῖες ἀρετές μέ τόν καιρό. Τά βρωμερά
ἁμαρτήματα, τό ἴδιο, καθαρίζονται κι αὐτά.
Ὅποιος ἄλλοτ'ἦταν σκλάβος
πρίγκηπας ἀργότερα θά ξαναρθῆ
χάρη στίς καλές του πράξεις,
καί σέ ὅση ἀπόχτησεν ἀξία.
Κ'ἕνας βασιλιάς ζητιάνος
μπορεῖ νά ξαναγυρίσει
γιά ὅλα ὅσα ἔχει κάνει
κι ὅσα ἔχει παραλείψει.
Τήν τύχη σας μπορεῖτε ν'ἀνεβάσετε
κι ἀπό τοῦ Ἴνδρα τήν τύχη παραπάνω,
καί παρακάτω νά τήν κατεβάσετε
κι ἀπό τοῦ σκουληκιοῦ τήν τύχη κι ἀπ'τῆς σκνίπας.
Τ'ἀποτέλεσμα τό πρῶτο ἔρχεται σέ χρόνια μυριάδες
καί στό δεύτερο μυριάδες ἄλλες καταλήγουν.
Μόνο σά γυρίζει ἡ ἀόρατη ἡ ρόδα,
οὔτε ἡσυχία ὑπάρχει οὔτ'ἀνάπαψη·
κεῖνος π'ἀνεβαίνει εἰμπορεῖ νά ξαναπέσει,
κεῖνος ὁπού πέφτει εἰμπορεῖ νά ἀνεβεῖ
καί τῆς ρόδας οἱ ἀχτίνες ἀκατάπαυτα γυρνᾶνε.

Ἡ καρδιά τ'ἀπέραντου ὄντος
θάταν μιά κατάρα, ἄν ἐσεῖς
πά στῆς ἀλλαγῆς τή ρόδα
εἴσαστε δεμένοι, χωρίς νά μπορεῖτε
τά δεσμά νά σπάστε,
μά καί τῶν πραγμάτων ἡ ψυχή
θάταν ἄγριος πόνος.
Μά δέν εἴσαστε δεμένοι, κ'εἶν'γλυκειά
τῶν πραγμάτων ἡ ψυχή, κ'ἡ καρδιά τοῦ Ὄντος
εἶναι μιά οὐράνια εἰρήνη.
Εἶναι δυνατότερη ἀπ'τόν πόνο ἡ θέληση·
κεῖνο πούτανε καλό γίνεται καλύτερο·

κ'ἔπειτα ἐξαίρετο. Καί ἐγώ ὁ Βούδδας,
πούχω κλάφει ὅλα τά δάκρυα τῶν ἀδελφῶν μου,
καί πού ἡ καρδιά μου ἔχει σπάσει
ἀπ'τόν πόν'ὁλόκληρου τοῦ κόσμου,
γελῶ τώρα, εἶμαι εὐχαριστημένος,
γιατί νά τήν ἤρθ'ἡ λευτεριά !

Ἔντουΐν Ἄρνολντ (Edwin Arnold) 'Από τό "Φῶς τῆς 'Ασίας" (τραγούδι Η'). Μετάφρ. Τιμ. Τ. Βρατσάνου σελ. 158-159 (Θεοσοφικές ἐκδόσεις, 'Αθῆναι).

Ο ΚΥΚΛΟΣ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ

Κάθε χρόνο ἐξηγῶ ποιός εἶναι ὁ συμβολισμός τοῦ Λευκοῦ Λωτοῦ. Δέν θἄθελα νά ἐπαναλάβω καί πάλι τά ἴδια, ἀλλά γιά τούς καινούργιους πού δέν ἔχουνε ξαναέλθει ἄλλη φορά θά πῶ ὅσο μπορῶ πιό σύντομα τί συμβολίζει τό λουλούδι αὐτό.

Φυτρώνει στίς τροπικές τίς χῶρες, μέσα στ'ἀκούνητα νερά, στίς λίμνες καί στούς βάλτους. Συμβολίζει τήν ψυχή, πού σάν τόν λωτό, πού ὁ σπόρος του πέφτει μέσα στά βάθη τοῦ νεροῦ, μέσα στή λάσπη, ἔτσι κ'ἐκείνη κατεβαίνει ἀπ'τόν οὐράνιο της τόν τόπο μές στήν πυκνή τήν ὕλη, πάνω στή γῆ. Μά ὁ σπόρος τοῦ λωτοῦ φυτρώνει καί πάλι κι ἀπ'τή λάσπη μές στά νερά ἀνεβαίνει καί πάνω τους τά φύλλα του ἁπλώνει, μπουμπούκια βγάζει πού ἀνοίγουνε τά ὁλόλευκα τά πέταλά τους στοῦ ἥλιου τίς ἀχτίδες. Εἶναι ὁ ἀτέλειωτος ὁ κύκλος. Ὁ κύκλος τῆς ψυχῆς. Ἔτσι κ'ἐκείνη μέσα στό χῶμα θ'ἀγωνιστεῖ, θά τό νικήσει, κ'ἐλεύθερη καί πάλι θ'ἀνέβει στό νερό -στόν ἀστρικό τόν κόσμο- ὡς πού θά φτάσει ἀμόλυντη ἀπ'τόν βοῦρκο, ἀγνή κι ὁλόλευκη μές στήν οὐράνια της πατρίδα.

Αὐτό 'ναι τό ταξίδι τῆς ψυχῆς, ὁ κύκλος τῆς Ζωῆς. Κάτω, μέσα στό βοῦρκο, ἡ ψυχή, σάν τοῦ λωτοῦ τό σπόρο, παλεύει ρίζες βαθειές νά βγάλει, τή δύναμη καί τή ζωή γιά νά ρουφήξει. Παλεύει νά νικήσει τή φθορά, τόν πόνο καί τό θάνατο. Κ'εἶν'ὁ μόνος θάνατος ἡ νάρκη μές στό βοῦρκο. 'Εκεῖ, μές στό πηχτό σκοτάδι τῆς σκλαβιᾶς, τ'Οὐρανοῦ τό φῶς ξεχνᾶ, τή λεφτεριά δέν ξέρει. Τώρα δέν εἶναι πιά στόν Οὐρανό. Τώρα, βαθειά μέσα στή γῆ, καινούργιες θά βυθίσει ρίζες, καινούργιο μάθημα θά πάρει, θ' ἀνθήσει νέα πεῖρα. Μά πάντα λαχταρᾶ ἡ ψυχή τό φῶς, τή λεφτεριά, τή χαρά. Πάντα τή χαμένη της πατρίδα ἀναζητᾶ. Κι ὅμως μές στή βαρειά σκλαβιά, μονάχα ἐκεῖ, ἡ ψυχή θά ξαναβρεῖ τήν πρωτινή της τή χαμένη δύναμη. Τάχα νά ξέρει ἡ ψυχή τό μεγαλεῖο τῆς στιγμῆς; Τῆς στιγμῆς πού ἀπ'αὐτήν ἡ Μοίρα της ὁλόκληρη ἐξαρτιέται; Μέσα στήν κάθε μιά στιγμή, μέσα στό αἰώνιο Τώρα, ὑφαίνεται τό ἀπέραντο τό νῆμα. Στιγμή μέ στιγμή τῆς Μοίρας τό νῆμα πλέκεται. Μές στό βαθύ λαβύρινθο τό δρόμο της θέ νά τόν βρεῖ

ἡ χαμένη ψυχή; Θά βυθιστεῖ ὅλο καί πιό βαθειά μέσα στῆς ἄγνοιας τή σκλαβιά καί στῆς ἀδυναμίας τόν πόνο, ἤ θέ νά βρεῖ καί πάλι, ὅσο πιό γρήγορα μπορεῖ, τά σκοτεινά κρυμένα μονοπάτια πού ὁδηγοῦν ἐκεῖ, στό τέλος τοῦ λαβύρινθου, στῆς Λύτρωσης τήν Πύλη;

Μέσα στό αἰώνιο Τώρα, μέσα στήν κάθε μας στιγμή, τῆς Λύτρωσης τό νῆμα πλέκομε. Αὐτό πού μέσ'ἀπ'τῆς σκλαβιᾶς μας τόν λαβύρινθο τά βήματά μας θά ὁδηγήσει. Αὐτό πού ὁλοένα τήν Εἱμαρμένη μας ὑφαίνει.

Ἀδύναμος ὁ ἄνθρωπος πού λαχταρᾶ, δίχως τήν προσπάθεια, δίχως τόν ἀγώνα, δίχως τόν πόνο, νά βρεθεῖ ξαφνικά στόν τόπο τῆς Εὐδαιμονίας.

Δέν γνωρίζει τό Νόμο. Ὁ τόπος αὐτός μονάχα μέ τήν προσπάθεια, μέ τόν ἀγώνα, μέ τόν πόνο κατακτιέται. Ἄν ὁ σπόρος δέ βυθιστεῖ στό χῶμα, ἄν δέ σ κ ά ψ ε ι τό χῶμα, δέ θά βγάλει τίς βαθειές τίς ρίζες καί ποτέ δέ θ'ἀνοίξει τά πέταλά του στό φῶς.

Θἄπρεπε ὅλοι μας, ἀντί νά μοιρολογοῦμε, ἀντί νά θρηνοῦμε τόν πόνο, ἀντί νά φοβόμαστε τούς βράχους πού μᾶς φράζουνε τό δρόμο - τ'ἀμέτρητα τά ἐμπόδια - νά ὑμνούσαμε τό θρίαμβο τῆς Νίκης.

Ὅσο ὁ ἄνθρωπος φοβᾶται, ὅσο δέν ἔχει ἀτράνταχτη τήν πίστη του στό Φῶς, τόσο κι ὁλοένα μές στό λαβύρινθο θά χάνεται κι ὡσάν τό σπόρο τοῦ λωτοῦ στό βοῦρκο θά σαπίζει. Μονάχα ἐκεῖνος πού δέ φοβᾶται, μονάχα ἐκεῖνος πού νιώθει τή χαρά τοῦ ἀγώνα, τή δόξα τοῦ πόνου, μονάχα ἐκεῖνος θά βγάλει τίς βαθειές τίς ρίζες, τό μακρύ τό μίσχο, πού πάνω θά τόν φέρει στά λαμπερά νερά.

Καί μόνο τότε, ὁλόλευκος λωτός, τά πέταλα θ'ἀνοίξει γιά νά δεχθεῖ τῆς Ἄνοιξης τό αἰώνιο Φῶς.

Ἀγλ. Ζάννου

Η Ψ Υ Χ Η

ΚΡΙΣΝΑΣ: Θά σοῦ πῶ ἀκόμα τώρα τ'εἶναι ἡ ψυχή
π'ὅποιος τή γνωρίσει βρίσκει τήν ἀθανασία.
Εἶν'ἄναρχη, ἀσύγκριτη, ὑπέρτατη, θεϊκιά·
ἄν καί εἶναι φανερό ὅτι ὑπάρχει
δέν εἶναι γνωστό ποιά εἶναι.
Παλύχερη, πολύποδη, πολυόμματη
πολυκέφαλη, πολύστομη, πολύαυτη[1]
κι ὅλα τά περιέχει

---

1. Σημ. μετ. Μέ πολλά αὐτιά

Καί φωτίζει τίς αἰσθήσεις
κ'αἴσθηση καμιά δέν ἔχει[1].
'Από ὅλα ἀποσπασμένη, ὅλα τά ὑποστηρίζει,
ἰδιότητες δέν ἔχει, μά αὐτή ὅλα τά θρέφει.
Εἶν'τό μέσα καί τό ἔξω ὅλων τῶν ὄντων,
εἶναι κινητή μαζί κι ἀκίνητη·
εἶν'ἀκατανόητη, γιατ' εἶναι ὡσάν ἄϋλη λεπτή·
εἶναι καί πολύ κοντά, εἶναι καί πολύ μακρυά μας.
Μαζί εἶναι μέ τά ὄντα,
ἄν καί φαίνεται πώς δέν εἶναι μαζί τους,
κι αὐτή θρέφει, καταστρέφει καί γεννάει ὅλα τά ὄντα.
Εἶναι φῶς τῶν φώτων καί ἀνώτερη ἀπ'τήν ὕλη.
Εἶν'ἡ γνώση καί τό ἀντικείμενο τῆς γνώσης·
κατανοητή μπορεῖ νά γένει
μέ τό διαλογισμό καί πάντα μένει
μέσα σ'ὅλων τίς καρδιές.
.....
Ἄν καί εἶναι ἡ ψυχή μέσα στό σῶμα,
εἶν'καλύτερη ὅμως ἀπ'αὐτό.
Γιατί αὐτή ἐπιστατεύει καί δημιουργεῖ,
θρέφει καί ὑποστηρίζει κ'εἶναι
κύριος ὑπέρτατος, ὁ ὑπέρτατος ἑαυτός.
.....
Τήν ψυχή πού κατοικεῖ μέσα στό σῶμα
μερικοί γνωρίζουν μέ τό διαλογισμό
ἄλλοι μέ πνευματικές δυνάμεις,
ἄλλοι μέ τή φιλοσοφημένη σκέψη,
ἄλλοι μέ τήν κάθ' ἐγκράτεια καί ἄλλοι
μέ τά ἔργα πού ὁρίζει ὁ νόμος.
Καί οἱ ἄλλοι πού καθόλου δέν τήν ξέρουν,
ἄν ἀκούσουνε ὅσους τήν ξέρουν καί τηνε λατρεύουν,
καί αὐτά πού ἄκουσαν πιστέψουν,[2]
γίνονται καλύτεροι ἀπ'τό θάνατο.
.....
Μιά καί ἡ ψυχή δέν ἔχει οὔτ'ἀρχή οὔτε ποιότη,
δέν παθαίνει τίποτα κι ὅταν εἶναι μέσ'στό σῶμα,
οὔτε κάνει τίποτα, οὔτε καί λερώνεται
οὔτ'ἀπό τά ἔργα οὔτε ἀπό τ'ἀποτελέσματά τους.
Γιατί ὅπως ὁ αἰθέρας πού παντοῦ ὑπάρχει,
χάρη στή λεπτότητά του,

---

1. Σημ. μετ. Στή Βέδα γράφει: (ἡ ψυχή τρέχει καί ἀγγίζει ἄν καί εἶναι χωρίς πόδια καί χωρίς χέρια, βλέπει χωρίς μάτια καί ἀκούει χωρίς αὐτιά.
2. Σημ. μετ. Δέ φοβοῦνται τό θάνατο.

δέ λερώνεται, κι ἄς εἶναι μέσ'στό βοῦρκο,
ἔτσι κ'ἡ ψυχή ποῦναι μέσ'στά σώματα
δέ λερώνεται ἀπ'αὐτά.
.....
Καί ὅπως τόν κόσμον ὅλον ἕνας Ἥλιος τόν φωτίζει,
ἔτσι κ'ἡ ψυχή φωτίζει κάθε σῶμα.
Κι ὅσοι μέ τά μάτια ξέρουνε τῆς γνώσης
πώς τό σῶμα εἶν'ἄλλο κι ἄλλη ἡ ψυχή κι ἀκόμα
ξέρουν καί τή λύτρωση τῶν ὄντων ἀπ'τήν ὕλη
τό Θεό κερδίζουν.

'Από τή Μπαγκαβάντ Γκιτά. 'Αποσπάσματα ἀπό τό κεφ. ΙΓ΄ (ἐδ. 12-17, 22,24-25, 31-34). Μετάφρ. Τ. Βρατσάνου σελ. 74-76).

ΤΟ ΜΕΣΟΝΥΧΤΙΑΤΙΚΟ ΤΟ ΛΟΥΛΟΥΔΟ

Τά καθάρια τά νερά τῆς Αἰώνιας Ζωῆς, διάφανα σάν κρύσταλλα, δέ μποροῦνε ν'ἀνακατευτοῦνε μέ τό ρέμα τό θολό τῆς καταιγίδας.

Τῆς οὐράνιας δροσιᾶς, ἡ σταλαματιά, ὅπου λάμπει μέσ' στόν κόρφο τοῦ Λωτοῦ, στίς πρωΐνές τίς πρῶτες ἡλιαχτίδες, σβῶλος χῶμα γίνεται σά θά πέσει ἀπά στή γῆ. Κύτα! Τό Διαμάντι εἶναι τώρα μιά λασποκηλίδα.
.....

"Ασε τήν ψυχή σου νά προσέχει κάθε κραυγή πόνου, ὅπως ὁ Λωτός γυμνώνει τήν καρδιά του γιά νά πιεῖ τόν Ἥλιο τῆς Αὐγῆς.

Τό φλογερό τόν Ἥλιο νά μήν τόν ἀφίνεις νά ξεράνει οὔτε κ' ἕνα μοναχά δάκρυ πόνου, πρίν νά τό σκουπίσεις σύ ὁ ἴδιος ἀπ'τά μάτια ἐκείνου πού ὑποφέρει.

"Αφισ'ὅμως κάθε καυτερό ἀνθρώπου δάκρυ στήν καρδιά σου νά κυλήσει καί νά μείνει ἐκεῖ, καί ποτέ μήν τό σκουπίσεις πρίν νά σβύσει ὁ πόνος πού τό γέννησε.

Ὅλ'αὐτά τά δάκρυα, ὦ ἐσύ πού ἡ καρδιά σου εἶναι ἔλεος γεμάτη, τουταδά τά δάκρυα, εἶναι τά ποτάμια πού ποτίζουνε τούς κάμπους τῆς ἀθάνατης συμπόνιας. Σέ παρόμοιο χῶμα μοναχά φυτρώνει τό μεσονυχτιάτικο τό λούλουδο τοῦ Βούδδα, ποῦναι δυσκολώτερο νά τόβρεις καί σπανιότερο νά τ'ἀπαντήσεις κι ἀπό τό λουλούδι τοῦ δέντρου τῆς βαγκιᾶς. Εἶναι ὁ σπόρος τῆς ἀπελευθέρωσης ἀπό τίς ξαναγεννήσεις. Τόν 'Αρχάτ τόν ἀπομονώνει ἀπό τόν ἀγώνα κι ἀπό τήν ἐπιθυμία καί ἀπό τῆς ὕπαρξης τούς κάμπους τόνε πάει στήν Εἰρήνη, στήν Εὐδαιμονία, πού στόν τόπο τῆς Σιγῆς καί τῆς ἀνυπαρξίας εἶναι μοναχά γνωστές.

'Από τή "Φωνή τῆς σιγῆς". Μετάφρ. Τ.Τ. Βρατσάνου σελ. 20,21-22.

ΕΠΕΤΕΙΟΣ ΘΑΝΑΤΟΥ ΕΛΕΝΗΣ ΜΠΛΑΒΑΤΣΚΥ

Τήν ἡμέραν αὐτήν οἱ εἰς ὅλην τήν Οἰκουμένην διεσπαρμένοι ἀδελφοί μας ἑνώνονται νοερῶς εἰς ἕνα κοινόν αἴσθημα εὐλαβείας διά νά ὑψώσουν μέ συγκίνησιν καί εὐγνωμοσύνην τήν καρδίαν των πρό τοῦ ὑπερόχου πνεύματος τῆς Ἑλένης Μπλαβάτσκυ, ἡ ὁποία ὕψωσε μέ θάρρος τήν σημαίαν τῆς Θεοσοφικῆς Ἰδεολογίας καί ἵδρυσε μέσα εἰς ἀφαντάστους δυσχερείας καί λυσσώδη ἀντίδρασιν τήν Θεοσοφικήν Ἑταιρείαν.

Ἡ Ἑλένη Μπλαβάτσκυ ἀποτελεῖ τήν ἐκδήλωσιν τῆς ὑπερτέρας δυνάμεως πού ἐξεκίνησε ἀπό τό ὑπερπέραν καί ἦλθε διά νά ὑποδαυλίσῃ τό ἀνέσπερον φῶς τῆς ἀρχαίας Σοφίας, πού εἶχε σκοτισθῆ κάτω ἀπό τόν πυκνόν σωρόν τῶν αἰώνων, καί νά μᾶς ἀποδώσῃ λαμπροτέραν, ζωηροτέραν, ὡραιοτέραν τήν ἀθάνατον ἀκτινοβολίαν του, διά νά φωτίσῃ τήν ἀσέληνον νύκτα τῆς ἀμφιβολίας καί τῆς ἀπιστίας μέσα εἰς τήν ὁποίαν ἐχειμάζετο ἀπελπισμένη ἡ ἀνθρωπότης τοῦ παρελθόντος αἰῶνος. Ἐπάνω εἰς τόν μελανόν οὐρανόν τῶν ὑλιστικῶν θεωριῶν, αἱ ὁποῖαι εἶχον κατακλύσει τόν κόσμον, ἀνεφάνη ὡς αὐγή χαρωπή καί παρήγορος ἡ Θεοσοφική φιλοσοφία διά τῶν ὑπερφυῶν ἐμπνεύσεων τῆς Ἑλένης Μπλαβάτσκυ, διαλύουσα τά σκότη τῆς ἀπογνώσεως μέ τό φωτεινόν ἀκτινωτόν τῶν ἀπεράντων ἐλπίδων της, ἀναστυλώνουσα καί ἀποκαθιστῶσα τήν ἀπολεσθεῖσαν πίστιν μέ τήν ἀδιάσειστον λογικήν τῶν ἀκαταμαχήτων ἐπιχειρημάτων της, πού ἦσαν ἐνηρμονισμένα πρός τάς θρησκευτικάς καί ἐπιστημονικάς ἀντιλήψεις, ἀναγεννῶσα καί ἐξιδανικεύουσα τήν ἀγάπην μέ τό θεϊονκήρυγμα τῆς παγκοσμίου ἀδελφότητος.

Ἡ Θεοσοφία, εἰς τήν ὁποίαν μᾶς ἐμύησε μέ τά μνημειώδη ἔργα της ἡ Ἑλένη Μπλαβάτσκυ, προορισμόν ἔχει νά ὁδηγῇ εἰς τάς ὑψηλοτάτας κορυφάς τῆς σκέψεως ἐκείνους οἱ ὁποῖοι τήκονται ἀπό τήν δίψαν τοῦ ὑπερτάτου Ἰδεώδους, ἐκείνους οἱ ὁποῖοι κουρασμένοι νά ἕρπουν ἐπί τοῦ ταπεινοῦ πεδίου αἰσθάνονται τόν πόθον καί τήν ἀνάγκην νά ὑψωθοῦν εἰς εὐρυτέρους ὁρίζοντας.

Ζωογόνος καί ἀνεξάντλητος πηγή εὐγενῶν, γενναίων, μεγάλων ἰδανικῶν ἡ Θεοσοφία καθιστᾷ δυνατήν εἰς τόν ἄνθρωπον μίαν στενοτέραν ἐπικοινωνίαν μέ ὑπερτέρους πνευματικούς κόσμους πού καταυγάζουν ἁπλέτως αἱ ἐκθαμβωτικαί ἀκτῖνες τῆς Πίστεως, τῆς Ἐλπίδος, τῆς Ἀγάπης καί τῆς Καλωσύνης.

Διανοίγει ἐνώπιον τῆς ψυχῆς μας ἀγνώστους, ἀνυπόπτους καί ἀτέρμονας ὁρίζοντας ἐξελίξεως, μεγαλείου καί δόξης. Πλουτίζει τό πνεῦμα μας μέ νέας δυνάμεις καί ἱκανότητας, αἱ ὁποῖαι ὑποβοηθοῦν καί χαράσσουν ἀσφαλῶς καί εὐθέως τόν δρόμον του πρός τήν Ἀλήθειαν.

Ἀφυπνίζει εἰς τά μύχια τῆς ὑπάρξεώς μας διαισθήσεις κοιμωμένας ἀπό τήν ἐξάντλησιν καί τόν κάματον τῶν ἐπιγείων δοκιμασι-

ῶν καί τάς ζωογονεῖ διά νά φωτίσουν τήν συνείδησίν μας ὅταν τό πνεῦμα μας συνειθίσῃ ν'ἀπομονοῦται ἀπό τόν τυραννικόν κλοιόν τῆς ὕλης διά νά μᾶς δείξουν ἀπό τά βάθη τῆς σκοτεινῆς κοιλάδος τῶν δακρύων, εἰς τήν ὁποίαν ἀσφυκτιῶμεν, τήν μακρυνήν ἀλλ' ἀκτινοβόλον αὐγήν τῆς πνευματικῆς μας ἀναγεννήσεως καί νά μᾶς συντρέξουν ὅπως ἀτενίζωμεν τήν ζωήν ὑπό τήν πραγματικήν της ὄψιν μέ θάρρος, μέ ἐγκαρτέρησιν ἐν τῇ συναισθήσει τῶν ἀληθινῶν αἰτίων της καί τῶν ἀντικειμενικῶν σκοπῶν της.

Γνωρίζουσα εἰς ἡμᾶς ἡ Θεοσοφία ὅλα τά μυστήρια τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς ἀπό τῆς ἐμφανίσεώς της ἐπί τῆς γῆς μέχρι τῆς τελευταίας ἐξελίξεώς της, μᾶς ἀποκαλύπτει τήν αἰτίαν καί τήν δικαιολογίαν τῶν ἐπιγείων βασάνων μας, τῶν ἠθικῶν καί φυσικῶν δοκιμασιῶν μας. Μᾶς παρέχει τό ἀναγκαῖον θάρρος διά τήν πάλην τῆς ζωῆς, τήν ἀπαιτουμένην δραστηριότητα διά τήν πνευματικήν μας ἐξέλιξιν, τήν ἐπιθυμίαν καί τήν δύναμιν τῆς τελικῆς νίκης. Ἀνυψώνει τά αἰσθήματά μας. Μᾶς ἐμπνέει εὐγενεῖς καί ὑγιεῖς ἐνθουσιασμούς καί προκαλεῖ τήν ὑπέροχον πτῆσιν τῆς ψυχῆς μας πρός τάς μεγαλοπρεπεῖς κορυφάς τάς ὁποίας φωτίζει ἡ ἐμπνέουσα μεγαλοφυΐα τοῦ Θεοῦ.

Μᾶς φανερώνει τέλος ἡ Θεοσοφία τόν δρόμον ὁ ὁποῖος φέρει πρός τόν ναόν τοῦ φωτός. Πρός τόν Ναόν ὅπου βασιλεύει ἡ ἤρεμος καί γαλήνιος εὐτυχία, ἡ ὀρθοφρονοῦσα δύναμις τῆς ἀνθρωπίνης συνειδήσεως, πού ἔχει πλέον ἀναγνωρίσει τήν Θεότητά της μέ τήν κατανόησιν τοῦ μεγαλείου καί τοῦ κάλλους τῆς ἀκτινοβολούσης Ἀληθείας καί τῆς κυριαρχίας της ἐπί τῶν ὑπερφυσικῶν Δυνάμεων πού μᾶς περιβάλλουν.

Κατά τήν ἐπίσημον αὐτήν στιγμήν ἄς ὑψώσωμεν εὐγνώμονες τήν σκέψιν καί τό πνεῦμα μας πρός τήν Ἑλένην Μπλαβάτσκυ, ἡ ὁποία ἀποκαλύψασα εἰς ἡμᾶς τάς θεοσοφικάς ἀληθείας μᾶς ἀνύψωσε καί μᾶς ἐπλησίασε πρός τόν Θεόν, ὁ ὁποῖος κατοικεῖ μέσα εἰς τόν Παράδεισον τῆς ψυχῆς μας. Πρός Ἐκείνην πού μᾶς ἀφύπνισε διά νά μᾶς δείξῃ τήν ροδίνην αὐγήν τῆς ἀκτινοβόλου καί ἀνεσπέρου ἡμέρας. Πρός ἐκείνην πού ὑπῆρξε ὁ ἀκτινοβόλος πυρσός πού ἐφώτισε τά σκότη τῆς ψυχῆς καί τάς ἀβύσσους τῆς φύσεως καί μᾶς ὡδήγησε μέ τήν λάμψιν του ὡς ὁ ἀστήρ τῶν Μάγων εἰς τήν ἀνεύρεσιν τοῦ Θεοῦ.

Ἂς εἴμεθα ὑπερήφανοι διά τά ὑπέροχα ἰδεώδη ἄτινα θάλπουν αἱ πανταχοῦ τοῦ κόσμου διεσπαρμέναι Θεοσοφικαί Στοαί, εἰς τάς ὁποίας καί ἡμεῖς διακονοῦμεν. Ἐντός αὐτῶν εὑρίσκουν καί θά εὑρίσκουν πάντοτε πιστόν τόν ἀντίλαλον τά ἀθάνατα ρήματα ἑνός Θεοῦ, αἱ ὡραῖαι ἐπαγγελίαι τῆς πίστεως, οἱ παρήγοροι λόγοι τῆς ἀγάπης. Ἐάν συγκεντρώσωμεν τήν σκέψιν μας θ'ἀκούσωμεν τόν θροῦν τῶν ἰσχυρῶν πτερύγων τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος κατά τάς ὑπερηφάνους αὐτοῦ πτήσεις κατά τάς ὁποίας ζητεῖ νά συλλάβῃ τό

ἰδεῶδες τό ἀσύλληπτον, νά ἐναγκαλισθῇ τό κάλλος τό ἀπρόσιτον καί νά φθάσῃ τήν κορωνίδα τῆς ἀφθάστου καί ἀφθάρτου Τελειότητος.

Τέκνα καί ἡμεῖς τοῦ φωτός, ἄς γίνωμεν οἱ ἐλπιδοφόροι δαδοῦχοι μιᾶς νέας αὐγῆς πολιτισμοῦ καί ἐξημερώσεως τῶν ἠθῶν. Οἱ ἀκούραστοι σκαπανεῖς νέων λεωφόρων προόδου. Οἱ ἄγρυπνοι πλοηγοί οἱ προσανατολίζοντες τούς χειμαζομένους ἀδελφούς μας εἰς εὐρυτέρους καί ὑψηλοτέρους ὁρίζοντας δράσεως.

Ἄς γίνωμεν τέλος οἱ εὔγλωττοι κήρυκες καί ἑρμηνεῖς τῆς ἀθανάτου ἐκείνης φωνῆς ἡ ὁποία ἀπό κτίσεως κόσμου ἀντιλαλεῖ διά μέσου τῶν αἰώνων χωρίς ποτέ νά σιγήσῃ, παρήγορος, εὔελπις, γοητευτική, εὐαγγελιζομένη τήν εἰρήνευσιν, τήν ἀδελφότητα, τήν ἁρμονικήν συνένωσιν καί συνεργασίαν τῶν διαφόρων λαῶν τῆς γῆς κάτω ἀπό τάς πτυχάς μιᾶς καί τῆς αὐτῆς σημαίας, τῆς μοναδικῆς σημαίας τῆς Ἀληθείας, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τό ἔμβλημα καί τόν σκοπόν τῆς Θεοσοφικῆς ἰδεολογίας.

Δημήτριος Νομικός

*

* *

ΤΟ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟ

Κάποιο μαγιάτικο πουρνό
ἀκούγοντας τοῦ κόσμου τά τραγούδια,
λέει τό νιό τριαντάφυλλο
γιομάτο περηφάνεια:
" Εἶμαι τό σύμβολο τοῦ ἔρωτα ".
Κι ἡ μάνα του, πού τ' ἄκουσε,
τότες μονάχα σκέφτηκε
πώς πρέπει αὐτή
νά 'ναι τό σύμβολο
τῆς σιωπηλῆς, παντοτινῆς ἀγάπης.
Μά αὐτή δέν εἶπε τίποτα,
μονάχα κρυφογέλασε.

Δημήτρης Θεοδωρίδης
Ἀπό τίς "Πνοές" (ἀρ. 79)

ΤΗ ΦΩΝΗ ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΗΧΟ

Ἀκροάσου μονάχα τή φωνή πού δέν ἔχει ἦχο.

Ἀπό τό "Φῶς στήν Ἀτραπό". Ἀπόδοση Κωστῆ Μελισσαροπούλου

ΠΡΟΣΕΥΧΗ

Γυμνή Σοῦ δέεται ἡ ψυχή. Ἀπό χαρά, ἀπό πόνο
γυμνή· ἀπό ἡδονή
γυμνή Σοῦ δέεται ἡ ψυχή, Δημιουργέ, μέ μόνο
τήν ἁπλαστη φωνή

πού πρίν στή σάρκα μου νά μπεῖ στόν κόρφο Σου –ὡς τζιτζίκι
κρυμμένο στήν ἐλιά–
βουλή δική Σου χτύπαε στήν καρδιά μου κ'ἔλεε "νίκη,
νίκη στά πάντα" καί δέν ἤτανε μιλιά

δική μου, ἦταν ἡ δική Σου, Θεέ. Μ'ἐκείνη μόνο
Σοῦ δέομαι· λύτρωσέ μου τό σκοπό
τό μυστικό πού γεύτηκα βαθιά κ'ἔξω ἀπ'τό χρόνο
γιά ν'ἀγαπῶ, γιά ν'ἀγαπῶ

πάνω ἀπό πρόσωπα καί πλάσματα, ἀπ'τόν ἕνα
πού κλείνω μέσα μου παλμό,
πού εἶν'ἕνας πιά γιά ζωντανά καί πεθαμένα,
δῶσε μου, ναί, τό λυτρωμό,

τόν ἄναρχο ἔρωτα νά νιώσω ἀκέριο, Θέ μου,
μέσα στά στήθη μου ξανά
καί νά'μαι πιά σάν ἡ πνοή καί σάν ἡ βοή τ'ἀνέμου,
στά κοντινά, στά μακρινά.

Ἄγγελος Σικελιανός. Ἀπό τά "Λυρικά" (Σειρά Α΄)
Βλ. "Λυρικός βίος" τόμ. Α΄.

ΣΙΓΗ

Ἡ πιό δυσκολομάθητη
τοῦ κόσμου γλώσσα
εἶν'ἡ σιγή.

ΛΟΓΙΑ

Λόγια ὁ Θεός δέν λέει.
Κι ὅμως μιλεῖ.

Δημ. Θεοδωρίδης. Ἀπό τίς "Πνοές"
(ἀρ. 98 καί 99)

ΕΞΩ ΑΠΟ ΤΟ ΒΟΥΙΣΜΑ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

Καί μιά μέρα μόνος βρέθηκα
ἔξω ἀπό τό βούϊσμα τοῦ κόσμου
σέ μιᾶς λίμνης ἄκρη ἐγώ ἀσυντρόφευτος,
μόνος ἐγώ κι ὁ ἑαυτός μου·
κι ἔβλεπα τά ὁλόστρωτα νερά
καί μαζί τά βάθια τά δικά μου
κι ἄνθιζε ἄνθος μέσα στήν καρδιά μου
πιό ἀπαλό γιά νά τό πῶ καημό,
πιό βαθύ γιά νά τό κράξω ἔννοια·
καί τριγύρω ἀχνό τό δειλινό
τήν παιδούλαν ὥρα κοίμιζε
σέ ἀγκαλιά μενεξεδένια.
Καί εἶταν ὅλα ἀσάλευτα·
καί οἱ λευκοί λωτοί οἱ ἀπανωτοί
καί ὁ φιλόλιγνος ὁ καλαμιώνας,
ἄνθια, πολυτρίχια, καί ὅλα
μέσ'στά βάθη σά νά τἄβλεπες
μιᾶς λιγνοζωγράφιστης εἰκόνας.
Καί ὅλα σώπαιναν ὁλότελα
καί εἶταν ἡ μεγάλη ἡ σιωπή
τῆς μεγάλης πλάσης πού ἔσκυφε
κι ἔβαλε ταὐτί
γιά ν'ἀκούσῃ τό μεγάλο μυστικό
πού δέν ἔχει ὡς τώρα γροικηθῆ.

Κωστῆς Παλαμᾶς. 'Από τό "Δωδεκάλογο τοῦ Γύφτου"
(Λόγος δεύτερος: "Δουλευτής")

ΘΑ ΕΛΘΗ Η ΣΤΙΓΜΗ

..... Θά ἔλθῃ ἡ στιγμή κατά τήν ὁποίαν ἡ ἀδυναμία καί ἡ ἀστάθεια τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως θά ὑπερνικηθῶσιν καί μία συμπάθεια τήν ὁποίαν τίποτε δέν θά εἰμπορεῖ νά κλονίσῃ, μία ἀγνότης τήν ὁποίαν τίποτε δέν εἰμπορεῖ νά μολύνῃ, μία ὑπερτέρα γνῶσις καί πνευματικότης ἱκαναί ν'ἀσκήσουν τήν ἐπίδρασίν των καί εἰς τούς ἀορατους κόσμους ἀκόμη, θ'ἀποτελέσουν τάς χαρακτηριστικάς ἰδιότητας τοῦ ἀκολουθοῦντος τήν ἀτραπόν τῆς τελειότητος ἕως ὅτου ἀνατείλῃ ἡ εὐτυχής ἡμέρα τῆς ἀπολυτρώσεως καί τῆς εἰσόδου εἰς τήν βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν, τήν ὁποίαν τόσον πανηγυρικῶς ὑπόσχεται ὁ Χριστός.

Δημ. Νομικός. 'Από τήν ὁμιλ. "Θεοσοφία καί Χριστιανισμός"
(Βλ. "Θεοσοφικαί μελέται" σελ. 33, ἔκδ. "Θύρσος").

ΕΡΧΕΤΑΙ ΜΕΡΑ

Ἔρχεται μέρα,
ἔρχεται στιγμή
πού ζεῖς ἀληθινά, ἀναμφισβήτητα,
ὅταν σ'ὅλους μεταδίνεις τή γαλήνη,
κι ὅταν ἡ γαλήνη μέσα σου σαλεύει.
Εἶσαι ἥλιος,
εἶσαι γῆ,
ἀφουγκράζεσαι τά χελιδόνια
κ'ἐσύ ὁ ἄνθρωπος
γίνεσαι ὁ ἴδιος χελιδόνι,
γίνεσαι γιά μιά στιγμή μητέρα,
εἴτε σάν ἄλογο πρίν τή μάχη χλιμιντρίζεις,
γίνεσαι γλέντι,
θλίψη γίνεσαι,
βροχή,
θύελλα,
δέν ἀνέχεσαι τήν ἀνέχεια καί τά βάσανα,
νοσταλγεῖς τά ἀδέρφια σου,
δέν κρατιέσαι,
ὕστερα σταυρώνεις ἀργά τά χέρια σου στό στῆθος,
καί γιά μιά στιγμή πεθαίνεις.
Μά ἀπ'αὐτή τή ζωή δέ θά μπορέσεις νά ξεφύγεις.
Πάντα θά φορᾶς τήν πανοπλία τῆς μεγάλης ζωῆς.
Θᾶσαι πατέρας,
θᾶσαι μάνα,
γιός,
καί θᾶσαι ὁ κόσμος ὅλος.
Ἔρχεται μέρα, στιγμή,
πού ζεῖς ἀληθινά, ἀναμφισβήτητα.

Τζανσούρ Τσαρκβιάνι, σύγχρονός μας γεωργιανός ποιητής
Ἀπόδοση Γ. Φραγκίστα.

ΕΙΜΑΙ

Ὅταν ὁ ἴσκιος τοῦ πουλιοῦ ὡσάν τό φάρι στό νερό γλιστράει στό πράσινο τοῦ λιβαδιοῦ κι ὁ ἥλιος τοῦ Μαγιοῦ μέ φύλλα πλακοστρώνει τό κόκκινο τό χῶμα τό μεσημεριάτικο, ἄχ εἶμαι ὁ ἴσκιος, εἶμαι τό πουλί, ὁ ἥλιος καί τό φύλλο, τό πράσινο νερό καί τό λιβάδι.

Ἀντρέ Συαρές (André Suarès). Ἀπό τό "Ἰδού ὁ ἄνθρωπος".
Μετάφρ. Μαρ. Οἰκονόμου.

ΜΕΡΟΣ ΕΝΟΣ ΟΛΟΥ

'Εάν ὁ ἄνθρωπος τοῦ ὁποίου τό πνεῦμα εἶναι καλλιεργημένον, φθάσῃ εἰς τήν γνῶσιν ἑαυτοῦ, τοῦτο κατορθώνει μόνον καί μόνον διότι ἔμαθε νά θεωρῇ ἑαυτόν ὡς μέρος ἑνός ὅλου καί νά συνέχηται μέ ἄλλα μέρη τοῦ αὐτοῦ ὅλου.

'Εδουάρδος φόν Φοῖχτερσλέβεν (Eduard von Feuchtersleven, 1806 - 1849). 'Από τήν "'Υγιεινή τῆς ψυχῆς". Μετάφρ. Ζ.

ΕΝΤΑΣΗ ΖΩΗΣ

Ὅσο πιό πολύ ταυτίζεται ἡ ζωή τοῦ ἐγώ μέ τή ζωή τοῦ μή ἐγώ τόσο πιό ἔντονα ζοῦμε.

'Αμπντούλ Χαντί. 'Από τό ἄρθρο "'Η παγκοσμιότητα στό 'Ισλάμ" Βλ. γαλλικό περιοδικό Τό πέπλο τῆς Ἴσιδας (Le voile d'Isis), Γενάρης 1934. Μετάφρ. Μαρ. Οἰκονόμου.

ΑΛΟΙΜΟΝΟ ΜΑΣ

Θἄρθουν πάλι χρόνοι καί καιροί.
Ὦ ναί, τό μαθα τώρα, τό γνωρίζω.
Πού τά τριαντάφυλλα θά μπουμπουκιάζουν
ὁλοχρονίς. Πού τό φεγγάρι πάντα ὁλόγιομο
θά κολυμπᾶ στίς λιμνοθάλασσες.
Τ'ἀηδόνι δέν θά σταματᾶ τίς καντσονέττες του.
Ὅσοι ἐχθροί, θά περπατοῦν χέρι μέ χέρι.
Θἄρθουν πάλι χρόνοι καί καιροί.
Τό γράφουν τ'ἄστρα. Μιά φωνή τό κράζει
μέσα μου. Τό τραγουδᾶ τ'ἀγέρι στά πλατάνια.
Θἄρθουν σάν εὐλογία. Σάν τ' Οὐρανοῦ
τό μάννα. Τρέξε κόσμε νά προφθάσῃς.

Γιατί ἀλοίμονό μας ἄν δέν ἔλθουν.
Ζοῦμε σέ πυρετόν ἀφανισμοῦ.
'Ο κόσμος ἔγινε στρατόπεδο πολέμου.
'Αλοίμονό μας ἄν δέν ἔλθουν.

Ἄνθρωπος δέν θά μείνῃ γιά νά κλάψῃ
τόν ἄνθρωπο, τόν ἀδελφό του.
Τό φάντασμα μονάχα τῆς καταστροφῆς
θά τριγυρνᾶ καγχάζοντας μές στά συντρίμμια.

Διονύσης Κουλεντιανός. 'Από τίς "Δοξαριές" (Πειραιεύς, 1962).

ΔΡΟΣΟΣΤΑΛΙΔΑ ΚΑΙ ΛΙΜΝΗ

"Ἐσύ εἶσαι ἡ μεγάλη τῆς δροσιᾶς σταλαγματιά κάτω ἀπ' τό φύλλο τοῦ λωτοῦ κι ἐγώ ἡ πιό μικρή στήν πάνω τή μεριά τοῦ φύλλου" λέει στή λίμνη ἡ δροσοσταλίδα.

Ρ. Ταγκόρ. Ἀπό τά "Διαβατάρικα πουλιά". Λεύτερη ἀπόδ. Δ. Θεοδωρίδη.

Η ΠΡΟΑΙΩΝΙΑ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΚΑΙΙ Η ΜΠΑΓΚΑΒΑΝΤ ΓΚΙΤΑ

συνέχεια ἀπό τό προηγούμενο Δελτίο καί τέλος

Πρέπει τώρα νά ἐξετάσουμε τά ἠθικά συμπεράσματα πού βγαίνουν ἀπό τήν προαιώνια φιλοσοφία. "Ἡ ἀλήθεια, λέει ὁ Ἅγιος Θωμᾶς ὁ Ἀκινάτος, εἶναι ὁ τελικός σκοπός γιά ὅλο τό σύμπαν καί ἡ μυστική θεώρηση τῆς ἀλήθειας εἶναι ἡ κύρια ἀσχολία τῆς σοφίας. Οἱ ἠθικές ἀρετές, λέει κάπου ἀλλοῦ, ἀνήκουνε στή μυστική θεώρηση, ὄχι ἴσως οὐσιαστικά, μά σάν ἀναγκαία προδιάθεση". Μ' ἄλλα λόγια ἡ ἀρετή δέν εἶναι ὁ σκοπός, εἶναι τό μέσο τό ἀπαραίτητο γιά τή γνώση τῆς θεϊκῆς πραγματικότητας. Ὁ Σανκάρα, ὁ μεγαλύτερος ἰνδός σχολιαστής τῆς Γκιτά, τήν ἴδια θεωρία ὑποστηρίζει. Ἡ σωστή δράση εἶναι ὁ δρόμος πού ὁδηγεῖ στή γνώση. Γιατί ἐξαγνίζει τήν ψυχή. Καί μόνο ψυχή ἐξαγνισμένη ἀπό τήν ἐγωπάθεια μπορεῖ μέ τήν ἐνόραση νά νιώσει τό Θεϊκό Βυθό.

Στήν αὐταπάρνηση, σύμφωνα μέ τή Γκιτά, μπορεῖ νά φτάσει ὁ ἄνθρωπος καλλιεργώντας δυό ἀρετές πού ὅλες τίς ἀρετές τίς περιέχουνε. Οἱ δυό αὐτές ἀρετές εἶναι ἡ ἀγάπη καί ἡ ἀπροσκολλησία. Ἡ δεύτερη εἶναι τό ἴδιο πράμα μέ κείνη τήν ἄγια τήν ἀδιαφορία πού τή σημασία της ἐπίμονα, ἀκούραστα τήν τονίζει ὁ Ἅγιος Φραγκίσκος τῶν Σάλεων[1]. "Ὅποιος τήν κάθε του πράξη τήν ἀνάγει στό Θεό" γράφει ὁ Καμύ (Camus)[2] συνοφίζοντας τοῦ δασκάλου του τή διδασκαλία, "καί δέν ἔχει ἄλλο σκοπό ἀπό τή δόξα Του, θά βρεῖ τή γαλήνη παντοῦ, ἀκόμα καί στήν πιό μεγάλη ταραχή". Ὅσο τήν καλλιεργοῦμε αὐτή τήν ἄγια τήν ἀδιαφορία γιά τούς καρπούς τῆς πράξης, "καμιά θεμιτή ἀσχολία δέ μᾶς χωρίζει ἀπ' τό Θεό, ἴσα ἴσα μπορεῖ νά γίνει μέσο γιά τελειότερη ἕνωση". Ἐδῶ ἡ λέξη

---

1. Σημ. μετ. Ἅγιος τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας (1567-1622), ἐπίσκοπος τῆς Γενεύης, συγγραφέας τοῦ ἔργου "Φιλοθέα ἤ εἰσαγωγή στήν εὐλαβική ζωή" (1608) καί ἄλλων βιβλίων.
2. Σημ. μετ. Γάλλος ἐπίσκοπος (1584-1652), φίλος τοῦ Ἁγίου Φραγκίσκου τῶν Σάλεων.

"θεμιτή" δίνει ἕναν ἀπαραίτητο προσδιορισμό σέ μιά διδασκαλία πού χωρίς αὐτόν θά ἔμενε ἀσυμπλήρωτη καί θά μποροῦσε νά γίνει καί ἐπίφοβη. Μερικές πράξεις ἀπό τή φύση τους εἶναι κακές ἤ δέν εἶναι σκόπιμες. Καί τό βασικό τους τό χαραχτήρα καμιά καλή πρόθεση δέ θά τόν ἀλλάξει, καμιά συνειδητή προσφορά τους στό Θεό, καμιά ἀπάρνηση τῶν καρπῶν. Ἡ ἅγια ἀδιαφορία εἶναι ἀπαραίτητο νά διδαχτεῖ συνδυασμένη μέ μιά σειρά ἐντολές πού ν'ἀπαγορεύουνε τά ἐγκλήματα, μά καί μέ μιά ξεκάθαρη ἀντίληψη κεινοῦ πού στό'Οχταπλό τό Μονοπάτι τοῦ Βούδδα ὀνομάζεται Σωστή διαγωγή. Γιά τό βουδδιστή λοιπόν ἡ σωστή διαγωγή εἶναι ἀσυμβίβαστη μέ τά ὅπλα τά θανατερά καί μέ τά μεθυστικά πιοτά πού φτιάχνουν οἱ ἄνθρωποι. Γιά τό χριστιανό τοῦ μεσαίωνα εἶναι ἀσυμβίβαστη ἡ σωστή διαγωγή μέ τούς τόκους καί μέ τά μονοπώλια πού ὕστερα ἀπό τότες θεωρηθήκανε δουλειές καλές καί νόμιμες. Ὁ Τζών Γούλμαν (John Woolman), ὁ ἀμερικάνος ὁ κουάκερος, εἶναι παράδειγμα διαφωτιστικό γιά τόν τρόπο πού μπορεῖ νά ζήσει ὁ ἄνθρωπος μέσα στόν κόσμο ἀπόλυτα ἀδέσμευτος ἀπό κάθε προσκόλληση καί ζωντανά νιώθοντας πάντα τίς ἀπαιτήσεις τῆς σωστῆς διαγωγῆς. Μ'ὅλο πού θά τόν σύμφερνε καί θά ἤτανε κι ὁλότελα νόμιμο νά πουλάει στούς πελάτες τοῦ μαγαζιοῦ του ζάχαρη καί ρούμι ἀπό τίς Δυτικές Ἰνδίες, δέν τόκανε. Γιατί αὐτά τά πράματα ἤτανε προϊόντα τῆς σκληρῆς δουλειᾶς τῶν σκλάβων. Ἔτσι κι ὅταν ἤτανε στήν Ἀγγλία ὁ Γούλμαν, καί νόμιμο θά ἤτανε καί βολικό νά ταξιδεύει μέ ταχυδρομικό ἁμάξι. Κι ὅμως προτιμοῦσε νά πάει μέ τά πόδια. Γιατί; Γιατί ἡ εὐκολία τῆς γλήγορης μεταφορᾶς εἶχε ἀντίτιμο τή μεγάλη τήν ἀπανθρωπιά γιά τ'ἄλογα, καθώς καί τούς φριχτούς τούς ὅρους τῆς ἐργασίας τῶν ἁμαξάδων. Γιά τό Γούλμαν ἕνα τέτοιο σύστημα μεταφορᾶς ἦταν ἀπό τή φύση του ἀνεπιθύμητο, ὅσο κι ἄν ἦταν αὐτός ἀδέσμευτος ἀπό προσκολλήσεις. Φορτωνότανε, λοιπόν στόν ὦμο του τό σάκκο του καί περπάταγε.

Στίς προηγούμενες σελίδες προσπάθησα νά δείξω πώς ἡ προαιώνια φιλοσοφία καί τά ἠθικά της συμπεράσματα ἀποτελοῦν ἕναν ἀνώτερο κοινό συντελεστή, πού ὑπάρχει σ'ὅλες τίς μεγάλες θρησκεῖες τοῦ κόσμου. Ἡ ἀνάγκη νά διακηρύξουμε τούτη τήν ἀλήθεια ποτέ δέ στάθηκε τόσο ἐπιταχτική ὅσο εἶναι σήμερα. Ἡ εἰρήνη ποτέ δέ θά εἶναι σταθερή, ἄν δέν παραδεχτοῦν, πρίν νά παραδεχτοῦν οἱ ἄνθρωποι μιά φιλοσοφία γιά τή ζωή πιό συνταιριασμένη μέ τά γεγονότα τά κοσμολογικά καί τά ψυχολογικά ἀπό τήν παράλογη τήν εἰδωλολατρεία τοῦ ἐθνικισμοῦ κι ἀπό κείνη τή ρεκλαμαρισμένη τήν πίστη στήν Πρόοδο πού μέ πίστη στήν Ἀποκάλυψη μοιάζει. Ἀπό τήν πίστη σέ κείνη τήν πρόοδο πού ὁδηγεῖ σέ μιά μηχανοποιημένη Νέα Ἱερουσαλήμ. Ὅλα τά στοιχεῖα τῆς προαιώνιας φιλοσοφίας βρίσκονται, ὅπως εἴδαμε, σ'ὅλες τίς παραδοσιακές θρησκεῖες. Μά στίς συνθῆκες τίς τωρινές δέν ὑπάρχει ἡ παραμικρή πιθανότητα νά γί-

νει ἀπ' ὅλο τόν κόσμο δεχτή ἡ μιά παραδοσιακή θρησκεία ἤ ἡ ἄλλη. Οἱ Εὐρωπαῖοι καί οἱ Ἀμερικάνοι δέ θά δοῦν κανένα λόγο νά γίνουν ὀπαδοί τοῦ ἰνδουϊσμοῦ ἄς ποῦμε ἡ τοῦ βουδδισμοῦ. Καί δέν περιμένουμε ν' ἀπαρνηθοῦν οἱ λαοί τῆς Ἀσίας τίς δικές τους τίς παραδόσεις καί νά δεχτοῦνε τό χριστιανισμό πού πολλές φορές ἀνυστερόβουλα τούς τόν διδάσκουν οἱ ἀποικιοκράτες πού τετρακόσια χρόνια καί παραπάνω τούς χτυπᾶνε συνέχεια, τούς ἐκμεταλλεύονται καί τούς καταπιέζουνε καί πού τώρα γυρεύουνε νά συμπληρώσουνε τό ἔργο τῆς καταστροφῆς ἐκπαιδεύοντάς τους. Μά τό εὐτύχημα εἶναι πώς ὑπάρχει σ' ὅλες τίς θρησκεῖες ὁ ἀνώτερος κοινός συντελεστής, ἡ προαιώνια φιλοσοφία, πού παντοῦ καί πάντα στάθηκε τό μεταφυσικό σύστημα τῶν προφητῶν, τῶν ἁγίων καί τῶν σοφῶν. Εἶναι ἀπόλυτα μπορετό νά μείνουν οἱ ἄνθρωποι καλοί χριστιανοί, καλοί ἰνδουϊστές, καλοί βουδδιστές, καλοί μουσουλμάνοι, κι ὅμως νά τούς ἑνώνει ἡ ὁμοφωνία τους στίς διδασκαλίες τῆς προαιώνιας φιλοσοφίας.

Ἡ Μπαγκαβάντ Γκιτά εἶναι ἴσως ἡ πιό συστηματική ἱερογραφική διατύπωση τῆς προαιώνιας φιλοσοφίας. Σ' ἕναν κόσμο πού βρίσκεται σέ πόλεμο, σ' ἕναν κόσμο πού ἐπειδή τοῦ λείπουν οἱ ἀπαραίτητες οἱ διανοητικές καί πνευματικές προϋποθέσεις τῆς εἰρήνης, τό μόνο πού μπορεῖ νά ἐλπίζει εἶναι μέ μπαλώματα νά φτιάξει κάποιας λογῆς ἀβέβαιη ἔνοπλη ἀνακωχή, ἡ Μπαγκαβάντ Γκιτά δείχνει σταθερά, καθαρά, ἀλάθευτα τό δρόμο τό μοναδικό τοῦ γλιτωμοῦ ἀπό τήν ἀναγκαιότητα τῆς αὐτοκαταστροφῆς πού αὐτός ὁ ἴδιος ἔχει ἐπιβάλει στόν ἑαυτό του. (Τέλος).

Aldous Huxley, ὀνομαστός σύγχρονός μας ἄγγλος λογοτέχνης καί κριτικός. Ἀπό τήν εἰσαγωγή του στῆς Μπαγκαβάντ Γκιτά τήν ἀγγλική μετάφραση πού γράφτηκε ἀπό τό διαλεχτό τό μυθιστοριογράφο τόν Christopher Isherwood κι ἀπό τό δάσκαλό του τό Swami Prabhavananda.

Μεταφρ. Μαρ. Γ. Οἰκονόμου

ΠΛΗΘΟΣ ΜΟΡΦΕΣ

Πλῆθος ἔχει τό θεῖο μορφές καί πολλά
οἱ θεοί κάνουνε πράματ' ἀνέλπιστα.

Εὐριπίδης. Ἀπό τίς "Βάκχες" (ἀπό τήν ἔξοδο)
Μετάφρ. Θρασ. Σταύρου
(βλ. "Εὐριπίδης", ἐκδόσεις "Ἄλφα" Ι. Μ. Σκαζίκη, Ἀθῆναι).

ΑΝΑΤΟΛΗ, ΔΥΣΗ, ΝΟΤΟΣ, ΒΟΡΡΑΣ

Βλογημένη ἡ ροδάτη 'Ανατολή, ἡ μεγάλη μας
ἀρχόντισσα μητέρα, πού γεννάει τό Λόγο,
γυμνό καί καταστρόγγυλο, ὅλο φῶς σάν ἥλιο.
Βλογημένη ἡ φλογάτη Δύση πού τόν δέχεται
καί τόν ὁρμάζει μές στό σπλάχνο της σά σπόρο.
Βλογημένος ὁ Νότος ὁ ζεστός μέ τ'ἄγρια,
σγουρά, μελαχρινά κεφάλια τῶν ἀνθρώπων.
Βλογημένος ἄς εἶναι κι ὁ Βορράς μέ τ'ἄκουρα
ξανθά μαλλιά καί τ'ἀφηλά φλογάτα τζάκια.

Ν. Καζαντζάκης. 'Από τήν τραγωδία "Χριστός"
Βλ. "Θέατρο" τόμ. Β΄(Τραγωδίες μέ βυζαντινά θέματα) σελ. 70-71)

ΔΥΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΤΟΛΗ

Θά εἶναι ἀδύνατο νά πραγματοποιηθεῖ τό εὐρωπαϊκό ἐθνικιστικό ἰδεῶδες, τό δικαίωμα κάθε ἔθνους νά ἐκλέξει γιά τόν ἑαυτό του τήν κυβερνητική μορφή πού τοῦ ἀρέσει καί νά ζεῖ τή ζωή του, ὅσο τά εὐρωπαϊκά ἔθνη θά ἔχουν ἤ θά ἐπιθυμοῦν νά ἔχουν χτήσεις στήν 'Ασία. 'Εκεῖνο πού πρέπει νά ἐξασφαλίσουμε εἶναι ἡ συνεργασία τῆς Δύσης καί τῆς 'Ανατολῆς γιά κοινά τέλη ὄχι μέ τήν ὑποδούλωση τῆς μιᾶς στήν ἄλλη οὔτε μέ τή διηνεκῆ ἀπομάκρυνσή τους.

'Η Εὐρώπη δέν θά μπορέσει νά ξεπληρώσει τό χρέος της καί μέ ὠφελιμότερο γιά τόν ἑαυτό της τρόπο, παρά ζητώντας νά συνεργασθεῖ μέ τήν 'Ασία σέ ὅλες τίς περιπέτειες τοῦ πνεύματος πού θά θελήσει νά ριχτεῖ. 'Η ἀλήθεια εἶναι πώς ἔτσι θ'ἀναλάβει τήν δύσκολη ὑποχρέωση νά καταρίψει τήν παλαιά πίστη πού ἀποδίδει στήν Δύση τήν ἀποστολή νά ἐκπολιτίσει τήν 'Ανατολή.

'Ανάντα Κοομαρασβάμυ (Ananda Coomaraswamy). 'Από τό βιβλίο του "'Ο χορός τοῦ Σίβα". Μετ. Κ. Μπ.

ΤΑ ΧΑΛΙΚΙΑ

Σέ τοῦτο τ'ἀκρογιάλι τό μικρό τοῦ Κόσμου μας
τά κύματα τά παιγνιδιάρικα τῆς ζωῆς
χαϊδεύουνε, παιδεύουν καί φιλοῦν
χωρίς προτίμηση, χωρίς ἐξαίρεση,
τά κίτρινα, τά μαῦρα,
τά κόκκινα καί τ'ἄσπρα τά χαλίκια.

Δημ. Θεοδωρίδης. 'Από τίς "Πνοές" (ἀρ. 17).

Ο ΝΑΟΣ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ

Σάν τόν αὐτοκράτορα τόν Ἄκμπαρ[1] πῆγα νά προσευχηθῶ στό τζάμί τῆς Ἄγρας. Μά οἱ κολόνες κάτω ἀπό τῶν τρούλλων τίς ἀψίδες μοιάζουν μέ σειρές ἀπό προσκυνητές πού μέ πέτρινες νταντέλες ἔχοντας τό κεφάλι σκεπασμένο περπατοῦν καί μουρμουρίζουν καί στά γόνατα δέν πέφτουν.

Σάν τόν αὐτοκράτορα τόν Ἄκμπαρ πῆγα νά προσευχηθῶ στῶν βραχμάνων τό ναό. Μά ἀπό τούς γειτονικούς βωμούς ἔβγαινε μιά μυρουδιά πού μ'ἔπνιγε. Παραήταν οἱ θεότητες πολλές. Κούναγε τήν προβοσκίδα του ὁ Γκανέσας κι ἄπλωνεν ὁ Σίβας τόσα μπράτσα πού φοβήθηκα μήν πάει καί μ'ἁρπάξουν πρίν τήν προσευκή μου στό Θεό ν'ἀποτελειώσω.

Σάν τόν αὐτοκράτορα τόν Ἄκμπαρ πῆγα νά προσευχηθῶ στούς παρσιστές ἀνάμεσα. Μά θαρροῦσες ὁλοένα πώς θέ νάσβηνε ἡ φωτιά ἡ ἁγιασμένη. Καί μέ τύλιξεν ὁ Ἴσκιος τοῦ Ἀχριμάν ὁ γιγαντένιος, καί οἱ Γιατού, πού εἶν'τό κορμί τους ὅμοιο μέ τῆς νυχτερίδας, ἀνατρίχιαζαν τριγύρω μου καί βγάναν ἕναν ἦχο σά νά σάλευαν φτεροῦγες βελουδένιες.

Σάν τόν αὐτοκράτορα τόν Ἄκμπαρ πῆγα νά προσευχηθῶ στήν καθολική τήν ἐκκλησιά τῶν πορτογάλων καλογέρων. Ὅμως οἱ καμπάνες στείλαν ἀπό τό καμπαναριό τή μουσική τους πρός τ'ἀπάνου κι ὄξω βγῆκα γιά νά δῶ ποιά νάταν τάχα κεῖνα τά χαλκωματένια χελιδόνια πού τόν ἦχο τοῦτο βγάνανε πετώντας στό γαλάζιον οὐρανό.

Σάν τόν αὐτοκράτορα τόν Ἄκμπαρ πῆγα νά προσευχηθῶ μές στῶν ἑβραίων τή συναγωγή. Ὅταν ὅμως τήν Τορά[2] μοῦ δεῖξαν, τόσα γράμματα αἰνιγματικά διαβάσανε τά μάτια μου πού ἤμουνα σάν ἄνθρωπος χαμένος μέσα σέ χιλιόχρονο ρουμάνι. Κι ἅμα βρέθηκα μπροστά στό αἴνιγμα πού δίνουν οἱ κοσμογονίες πισωδρόμησα.

Σάν τόν αὐτοκράτορα τόν Ἄκμπαρ κάθισα μές στῆς ψυχῆς μου τόν ἐσώτερο ναό. Πού δέν ἔχει μήτε βίβλο μήτε καί κολόνες. Πού δέν ἔχει ἀγάλματα μήτε καί φωτιά ἁγιασμένη, μήτε κι ἁρμονία ἀπό καμπάνες. Πού παράθυρο ἀνοιγμένο πρός τόν κόσμο τῶν ἀνθρώπων δέν ὑπάρχει. Κι ὅμως τῆς ἀλήθειας τό καθάριο φῶς μέ φώτισε.

Μωρίς Μάγκρ (Mawrice Magre).'Από "Τό βιβλίο τῶν μισόκλειστων λωτῶν"

Μετάφρ. Μαρ. Γ. Οἰκονόμου

---

1. Ὁ αὐτοκράτορας ὁ Ἄκμπαρ πήγαινε κ'ἔκανε τήν προσευκή του καί σέ ἐκκλησιά καί σέ τζαμί καί σέ ναό. Γύρεψε νά ἑνώσει τίς θρησκεῖες καί πίστευε πώς ὁ ἀληθινός Θεός εἶναι μέσα μας.
2. Σημ. μεταφρ. Τήν Πεντάτευχο.

Ο ΘΕΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΘΕΟΙ

συνέχεια ἀπό τό προηγούμενο Δελτίο

'Αφοῦ ὅμως εἴπαμε ὅ,τι μπορούσαμε νά ποῦμε γιά τό Θεό, εἶναι φυσικό νά σᾶς κρατεῖ ὁ τίτλος τῆς ὁμιλίας μου στήν προσδοκία ν' ἀκούσετε καί γιά τούς Θεούς.

Γιά νά ἱκανοποιήσω τήν προσδοκία σας θ'ἀρχίσω μέ μιά φράση τοῦ κατά 'Ιωάννην Εὐαγγελίου κεφ. ι΄ ἐδ. 34: "Οὐκ ἐστί γεγραμμένον ἐν τῷ νόμῳ ὑμῶν, ἐγώ εἶπα, θεοί ἐστέ;".

"Ετσι λοιπόν, ὁ ἑβραϊκός νόμος, πού ἐπικυρώνεται καί ἀπό τόν ἄνθρωπο-Θεό Χριστό, λέει ὅτι ἐμεῖς οἱ ἄνθρωποι εἴμαστε θεοί,θεοί"ἐν δυνάμει" βέβαια, ὄντα δηλαδή προορισμένα νά καταλήξουμε νά γίνουμε θεοί μέ τήν ἐξελικτική πορεία μας, πού δέν σταματᾶ ποτέ.

"Αν ρίξουμε μιά σύντομη ἐρευνητική ματιά στίς δυό ἐξαιρετικά ἀξιοπρόσεχτες παλαιότατες θρησκεῖες, τήν 'Ινδική καί τήν'Αρχαία 'Ελληνική, πού ἡ ὁμοιότητά τους κάνει πραγματική κατάπληξη, θά ἰδοῦμε ὅτι καί οἱ δύο παραδέχονται τήν ὕπαρξη ἑνός Θεοῦ" Πατρός πάντων, ἀνδρῶν τε θεῶν τε" καί μιᾶς ὁλόκληρης σειρᾶς ἄλλων θεῶν διαφόρων κατηγοριῶν καί τάξεων, σειρᾶς πού καταλήγει στούς ἡμίθεους καί στούς ἥρωες. Τοποθετοῦν δηλαδή αὐτές οἱ θρησκεῖες ὅλα τά θεῖα ὄντα, πού τήν ὕπαρξή τους τήν παραδέχονται, σέ μιά κλίμακα. Στό ψηλότερο σκαλοπάτι της στέκει ὁ Θεός, ἐκεῖνος βέβαια ὁ Θεός πού, ὅπως θά ἰδοῦμε παρακάτω, μπορεῖ νά τόν συλλάβει τό πνεῦμα τοῦ σημερινοῦ ἀνθρώπου μέσης ἐξέλιξης.

Θά κάμουμε στό τέλος μιά συντομώτατη σύγκριση τῶν δυό αὐτῶν θρησκειῶν πού ἡ μισαλλοδοξία καί ὁ ἄφταστος φανατισμός τῶν λειτουργῶν τῆς θρησκείας τοῦ κατ'ἐξοχήν Θεοῦ τῆς ἀγάπης τίς ὀνομάζει εἰδωλολατρικές. 'Εμεῖς ὅμως ἀπό ὅσα θά λεχθοῦν παρακάτω θά μπορέσουμε νά σχηματίσουμε ὁ καθένας μας μιά ξεκάθαρη ἰδέα γιά τήν ἀξία τους.

Πρέπει ἀκόμα νά προστεθῆ ὅτι ἐκτός ἀπ'αὐτές τίς δύο θρησκεῖες καί ἡ θρησκεία τῶν 'Αρχαίων Αἰγυπτίων, καί ἡ Δρυϊδική καί ἡ θρησκεία τῶν 'Ιθαγενῶν τῆς 'Αμερικῆς εἶχαν ἐντελῶς ἤ περίπου τήν ἴδια σύνθεση.

'Αλλά καί ἡ 'Ιουδαϊκή θρησκεία ὅπως καί ἡ Χριστιανική ἔχουν κι αὐτές κρυμμένους τούς πολλούς θεούς τους, πού δέν τούς ὀνομάζουν βέβαια "θεούς" τούς δίνουν ὅμως θεῖες ἰδιότητες.

Εἴχαμε πολλές φορές τήν εὐκαιρία νά ποῦμε ὅτι ὁ ἐσωτερισμός ὅλων τῶν θρησκειῶν εἶναι ὁ ἴδιος. Δέν εἶναι λοιπόν δυνατό νά ἔχει ἡ ἐσωτερική διδασκαλία τῶν θρησκειῶν κατευθύνσεις διαφορετικές σ'αὐτό τό τόσο βασικό ζήτημα τῆς θείας ἱεραρχίας πού Κεφαλή της εἶναι ἡ Αἰώνια Μονάδα, ὁ Δημιουργός Λόγος.

Καί τώρα ἄς ἐξετάσουμε τί λέει γιά τό ἴδιο αὐτό ζήτημα ἡ θεοσοφία.

Λοιπόν, σύμφωνα μέ τίς ἀπόψεις της, τό ἔργο τοῦ Μοναδικοῦ τρισυπόστατου Κοσμικοῦ Λόγου ἁπλώνεται σ'ὁλόκληρο τό Σύμπαν μέ βάση ἕνα Μεγάλο σχέδιο προκαθορισμένο στήν κάθε του λεπτομέρεια. Τό σχέδιο αὐτό εἶναι ἡ ἐξέλιξη.

Σύμφωνα μέ τό μεγαλειῶδες αὐτό σχέδιο γίνεται μιά ἀδιάκοπη ἐξέλιξη τοῦ Σύμπαντος κατά σφαῖρες καί τήν ἐξέλιξη αὐτή τή βοηθοῦν καί τήν κατευθύνουν ἑπτά ἐνσωματώσεις τῆς θείας φύσης τοῦ Δημιουργοῦ Λόγου πού ὀνομάζονται "Οἱ ἑπτά Πλανητικοί Κοσμικοί Λόγοι".

Ὅλα τά ἄστρα τοῦ Σύμπαντος, πού εἶναι κέντρα μεγάλων συστημάτων ἐξέλιξης, ἀνήκουνε στόν ἕναν ἤ στόν ἄλλον ἀπό τούς Ἑπτά Πλανητικούς Κοσμικούς Λόγους καί εἶναι μ'ἕναν κάποιον τρόπο ἐκφράσεις τῆς ζωῆς τους, ὅπως ἀκριβῶς καί οἱ ἑπτά Πλανητικοί Κοσμικοί Λόγοι εἶναι ἐκφράσεις τῆς Ζωῆς τοῦ Μοναδικοῦ Κοσμικοῦ Λόγου.

Μιά ἀπό τίς σφαῖρες ἐξέλιξης τοῦ Σύμπαντος εἶναι καί ἡ σφαῖρα τοῦ δικοῦ μας Πλανητικοῦ συστήματος, σφαῖρα πού κέντρο της εἶναι τό κέντρο τοῦ Ἡλίου καί ἡ ἀχτίνα της φτάνει ὡς τόν πιό ἀπομακρυσμένο ἄγνωστο πλανήτη πού δέν ἔχει ἀκόμα ἀνακαλυφθῆ.

Μέσα λοιπόν στή λαμπρότητα τῆς Παγκόσμιας Ζωῆς ὑπάρχει καί ὁ δικός μας Πλανητικός Κοσμικός Λόγος, ἡ Πνευματική ἐκείνη ὀντότητα πού εἶναι ἄρχοντας καί κύριος τοῦ δικοῦ μας Πλανητικοῦ Συστήματος ἐξέλιξης, τοῦ Ἡλιακοῦ, ὁ Ἡλιακός Λόγος.

Ποιός μπορεῖ νά μᾶς πῆ ποιός εἶναι ὁ εἰδικός σκοπός πού ἐπιδιώκει μέ τήν ἀνάπτυξη τοῦ Συστήματός του ὁ Ἡλιακός Λόγος ; Ἕνα πράγμα μόνο εἶναι βέβαιο, ὅτι γιά μᾶς τούς ἀνθρώπους αὐτός εἶναι ὁ Θεός, τό τελευταῖο ὅριο ὅλων μας τῶν σκέψεων καί τῆς φαντασίας μας, ὁ μόνος Θεός πού μποροῦμε νά ἀντιληφθοῦμε, γιατί ἐκεῖνος εἴμαστε ἐμεῖς οἱ ἴδιοι καί ὄχι ἄλλος.

Χωρίς τή σκέψη Του δέ θά μπορούσαμε νά σκεφθοῦμε, χωρίς τήν ἀγάπη Του δέ θά μπορούσαμε ν'ἀγαποῦμε, χωρίς τή ζωή Του δέ θά μπορούσαμε νά ζοῦμε. Οἱ ἀτομικότητές μας εἶναι μικρά κομματάκια ὁλόκληρης τῆς δικῆς Του ἀτομικότητας, κύκλοι στήν πλατειά σφαίρα τοῦ Εἶναι Του. Τό πεδίο τῆς ἐνέργειάς Του εἶναι ἡ σφαῖρα πού περιγράφαμε παραπάνω, πού τό κέντρο της εἶναι στό κέντρο τοῦ Ἡλίου.

Στό ἐσωτερικό αὐτῆς τῆς σφαίρας, στό χῶρο πού λάμπει, ἀναπτύσσει τή δράση Του ὁ Ἡλιακός Λόγος μέ τό νά ὑποχρεώνει ἀδιάκοπα τό Σύστημά Του νά ξεσκεπάζει ὅλο καί περισσότερο τή θαυμάσια φύση Του καί περιμένει ὑπομονετικά τή μεγάλη μέρα πού ὅλη ἡ ζωή τοῦ Συστήματός Του, πού προέρχεται ἀπ'αὐτόν τόν ἴδιο, θά ξαναγυρίσει σ'Αὐτόν ἔχοντας συνείδηση τῆς δόξας Του πού θά ἔχει ξεσκεπασθῆ.

Σύμφωνα μέ τό ἀποκρυφιστικό ἀξίωμα "Ὡς ἐν τοῖς Ἄνω οὕτω καί ἐν τοῖς Κάτω" ὁ Ἡλιακός Λόγος εἶναι καί αὐτός τρισυπόστατος ὅπως καί ὁ Μοναδικός Κοσμικός Λόγος, τῆς ζωῆς τοῦ Ὁποίου εἶναι μιά ἐκδήλωση.

Οἱ Θεοί ὅλων τῶν Ἀρχαίων θρησκειῶν, ὅπως τῆς Ἰνδικῆς, τῆς Αἰγυπτιακῆς, τῆς Ζωροαστρικῆς, τῆς Μιθραϊκῆς, τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς, ἦταν ὅλοι Ἡλιακοί θεοί, ἦταν δηλαδή γιά ὅλες ἡ ἴδια μεγάλη πνευματική ὀντότητα πού παρουσιάζονταν ἀπό τήν ἐξωτερική διδασκαλία τῆς κάθε θρησκείας μέ διαφορετική μορφή καί διαφορετικό ὄνομα. Τόν ἴδιο Ἡλιακό θεό λατρεύουν, χωρίς βέβαια νά τό ξέρουν, καί οἱ ὀπαδοί ὅλων τῶν σημερινῶν θρησκειῶν, καί ἀπ' αὐτές δέν ἐξαιροῦμε βέβαια οὔτε τήν ἑβραϊκή μέ τό σκληρό καί ἄτεγκτο Ἰεχωβᾶ οὔτε τή χριστιανική μέ τόν γλυκύ καί ἀπειροεύσπλαχνο Τρισυπόστατο Θεό.

" Ὡς ἐν τοῖς ἄνω οὕτω καί ἐν τοῖς κάτω ".

Ὅπως τό ἔργο τοῦ Μοναδικοῦ Λόγου τό βοηθοῦν οἱ ἑπτά Πλανητικοί Κοσμικοί Λόγοι, ἔτσι καί τό ἔργο τοῦ δικοῦ μας Πλανητικοῦ Κοσμικοῦ Λόγου, τοῦ Ἡλιακοῦ Λόγου, τό βοηθοῦν ἑπτά πνευματικά ὄντα πού ἀποτελοῦν ἐκφράσεις τῆς φύσης Του, ἑπτά ἄς τά εἰποῦμε κανάλια τῆς ἀνεξάντλητης ζωῆς Του. Ἡ ἀπόκρυφη φιλοσοφία ὀνομάζει τίς ἑπτά αὐτές ὀντότητες "Οἱ Ἑπτά Πλανητικοί Λόγοι". Ὁ Ἰνδουϊσμός τούς ὀνομάζει "Οἱ Ἑπτά Κύριοι τῶν Πλασμάτων", ὁ Ζωροαστρισμός "Οἱ Ἑπτά Ἀμέσχα Σπέντας" (Ἀθάνατα ἅγια ὄντα) καί στίς Ἑβραϊκές καί Χριστιανικές παραδόσεις εἶναι "Τά Ἑπτά Πνεύματα πρό τοῦ θρόνου τοῦ Θεοῦ". Στή χριστιανική θρησκεία μας βλέπουμε τά ἑπτά ὄντα νά παρουσιάζονται στό ὅραμα τοῦ Ἰωάννη τοῦ Εὐαγγελιστῆ, πού μέ βάση αὐτό ἔγραφε τήν Ἀποκάλυψη, ὅπου διαβάζουμε: "καί ἑπτά λαμπάδες πυρός καιόμεναι πρό τοῦ θρόνου, εἰσί τά ἑπτά πνεύματα τοῦ Θεοῦ (Κεφ. Δ΄ ἐδ. 5).

Τά ὀνόματα τῶν ἑπτά αὐτῶν πνευμάτων ἔχουν ὅλα τήν Ἑβραϊκή κατάληξη -ηλ, πού σημαίνει Θεός, καί εἶναι τά ἀκόλουθα: Μιχαήλ- ἡ Δύναμις τοῦ Θεοῦ, Γαβριήλ -ἡ παντογνωσία τοῦ Θεοῦ, Ραφαήλ- ἡ θεραπευτική Δύναμη τοῦ Θεοῦ, Ζαδικιήλ- ἡ καλοκαγαθία τοῦ Θεοῦ, Χαμιήλ καί Ἰωφιήλ, πού δέ μπόρεσα νά βρῶ τή σημασία τους.

Οἱ ἑπτά αὐτές ὀντότητες οἱ πνευματικές κανονίζουν καί διευθύνουν τό καθετί πού γίνεται μέσα στά ὅρια τοῦ Πλανητικοῦ μας συστήματος καί διευθύνουν τήν ἐξέλιξη στόν κάθε Πλανήτη.

Ἐκτός ἀπό τούς ἑπτά Πλανητικούς Λόγους τοῦ Πλανητικοῦ μας Συστήματος ὑπάρχει μιά ὁλόκληρη ἱεραρχία κατώτερων πνευματικῶν ὀντοτήτων πού ἔργο τους εἶναι ἡ πρόοδος τῆς ἐκτέλεσης τοῦ Μεγάλου Σχεδίου τοῦ Δημιουργοῦ Λόγου.

(Συνεχίζεται)

Τ.Τ. Βρατσάνος

Η ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΣΤΗ ΓΑΛΑΤΙΑ

ΟΙ ΔΡΥΪΔΕΣ ΚΑΙ Η ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΟΥΣ

Τή διδασκαλία τήν ἐσωτερική τή γνώρισε καί ἡ Γαλατία, ἡ Γαλλία τῆς ἀρχαιότητας. Τή γνώρισε μέ μιά μορφή πρωτότυπη καί ρωμαλέα. Κ'ἔβγαλε συμπεράσματα πού ἄλλες χῶρες δέ μπορέσανε νά βγάλουνε.

Τούς γαλάτες γιά πολύν καιρό ὁ κόσμος ὁ νεώτερος τούς ἤξερε μόνο ἀπ'ὅσα γράφανε γι'αὐτούς οἱ λατίνοι καί οἱ καθολικοί πού ἔχοντας συμφέρο νά τούς μειώσουνε παραποιήσανε τίς θρησκευτικές τους δοξασίες καί τούς παραστήσανε βάρβαρους καί εἰδωλολάτρες. Εἶναι λιγοστές οἱ ἀξιόπιστες οἱ μαρτυρίες οἱ σχετικές μέ τούς γαλάτες, μέ τή ζωή τους, μέ τούς θεσμούς τους καί μάλιστα μέ τή θρησκεία τους. Οἱ δρυΐδες, οἱ πνευματικοί τους ἡγέτες, θέλανε νά μή νοθευτοῦν οἱ θρησκευτικές καί φιλοσοφικές τους ἰδέες καί νά μήν τίς ὑλοποιήσουν εἰκόνες. Γι'αὐτό ἀπαγορεύανε τίς πλαστικές τέχνες, ἀπαγορεύαν ἀκόμα καί τή διδασκαλία τή γραφτή. Καί μόνο στή μνήμη τῶν βάρδων καί τῶν μυημένων ἐμπιστευτήκανε τίς μεγάλες ἀλήθειες[1].

Ἡ πρόοδος πού ἔγινε ἀπ'τόν περασμένο αἰώνα στίς κελτικές σπουδές[2] καί ἡ δημοσίευση τῶν "Τριάδων" καί τῶν βαρδικῶν τραγουδιῶν[3] συμπληρώνοντας πληροφορίες σκόρπιες στά ἔργα πού γράφανε μερικοί φωτισμένοι ἀρχαῖοι συγγραφεῖς δώσανε στήν ἐποχή μας τή δυνατότητα νά ἐχτιμήσει πιό σωστά αὐτό τό λαό τῆς ἀρχαιότητας. Ἡ δρυΐδική διδασκαλία ἀναστυλώθηκε. Καί βρέθηκε σύμφωνη μέ τήν ἐσωτερική φιλοσοφία τῆς Ἀνατολῆς.

Οἱ δρυΐδες διδάσκανε πώς τρεῖς εἶναι οἱ πρωταρχικές μονάδες,

---

1. Σημ. μετ. Ἡ ἰδέα πώς ἡ γραφή νοθεύει τίς βαθιές ἰδέες συγγενεύει μέ τό νόημα τοῦ πλατωνικοῦ μύθου γιά τόν αἰγυπτιακό θεό Θεύθ, τόν ἐφευρέτη τῆς γραφῆς (Φαῖδρ. 274C-275β). Ὁ μύθος αὐτός θέλει νά δείξει πώς μόνο ἡ προφορική, ἡ ἄμεση διδασκαλία καλλιεργεῖ μνήμη ζωντανή καί ἀξιόπιστη, πνεῦμα πραγματικά ἄξιο ἔντονα νά φωτιστεῖ καί νά φωτίσει. Πώς ἡ διδασκαλία ἡ γραφτή ἔχει τό ἐλάττωμα νά τό ἀποκοιμίζει τό πνεῦμα, νά τό συνηθίζει νά βασίζεται στό γραμμένο.

Λέει καί ὁ Ἀπόστολος Παῦλος (Α΄Κορ. γ΄ 6) πώς τό γράμμα σκοτώνει ("τό γάρ γράμμα ἀποκτείνει, τό δέ πνεῦμα ζωοποιεῖ").

2 Βλ. Gatien Arnould "Philosophie gauloise, τόμ. Α΄ Henri Martin "Histoire de France"τόμ. Α΄ Adolphe Pictet "Bibliothèque de Genève" Alfred Dumesnil "Immortalité". Jean Reynaud "L'esprit de la Gaule".

3. Cyfrinach Beirdd "Inys Prydain" (" Τά Μυστήρια τῶν βάρδων τοῦ νησιοῦ τῆς Βρεταννίας").

ὁ Θεός, τό Φῶς καί ἡ Ἐλευθερία. Πώς ἡ ψυχή στήν πορεία της τή μακραίωνη περνάει ἀπό τρεῖς κύκλους, ἀντίστοιχους μέ τρεῖς διαδοχικές καταστάσεις. Τήν πρώτη της τή διαμόρφωση, λέγανε, τήν παίρνει μές στήν ἄβυσσο, στό ἀ ν ο ύ φ ν ("anoufn "). Ἐκεῖ περνάει τή ζωική περίοδο τῆς ζωῆς της παραδομένη στά κατώτερα ἔνστιχτα. Ἔπειτα μπαίνει στό ἀ μ π ρ έ ν τ ("abred ") στόν κύκλο τῶν μεταναστεύσεων, ὅπου βρίσκονται οἱ κόσμοι τῆς δοκιμασίας καί τοῦ ἐξιλασμοῦ. Ἕνας ἀπ' αὐτούς τούς κόσμους εἶναι καί ἡ Γῆ. Πολλές φορές ἐνσαρκώνεται ἡ ψυχή στήν ἐπιφάνειά τους καί μέ ἀγώνα ἀσταμάτητο ἀποδεσμεύεται ἀπό τίς σωματικές ἐπιρροές. Ἔπειτα φτάνει στό γ κ β ύ ν φ ι ν τ ("gwynfid ") στόν κύκλο τῆς εὐδαιμονίας, ὅπου ἀνοίγονται μπροστά της οἱ μαγευτικοί ὁρίζοντες τῆς πνευματικότητας. Ἀκόμα πιό φηλά ξετυλίγονται τά βάθη τοῦ σ ε ο υ γ κ ά ν τ (" ceugant"), τοῦ κύκλου τῆς ἀπεραντοσύνης, πού ὅλους τούς ἄλλους κύκλους τούς κλείνει μέσα του καί πού ἀνήκει μόνο στό Θεό.

Νά τί λέει ἕνα τραγούδι ξακουστό σ' ὅλη τή Γαλατία, τό τραγούδι τοῦ βάρδου Ταλιεσίν, τοῦ μυημένου στά δρυϊδικά μυστήρια.

Ζοῦσα τά χρόνια τά πανάρχαια
στό βάθος τῶν μεγάλων ὠκεανῶν.
Δέν εἶμαι μάνας καί πατέρα γέννημα.
Γεννήθηκα ἀπ' τῆς φύσης τίς πρωτόγονες μορφές,
ἀπ' τῆς σημύδας τά κλαριά,
ἀπ' τούς καρπούς τοῦ λόγγου
ἀπ' τοῦ βουνοῦ τά λούλουδα.
Ἔπαιξα μές στή νύχτα,
κοιμήθηκα τό χάραμα.
Ὄχεντρα τῆς ἀκρολιμνιᾶς ἐστάθηκα,
κι ἀητός στά κορφοβούνια,
καί στό ρουμάνι ρῆσσος.
Ἀργότερα μέ τή σφραγίδα του
μέ σφράγισε ὁ Γκβυών
καί τήν ἀθανασία ἀπόχτησα.
Χρόνια καί χρόνια πᾶν ἀπ' τόν καιρό
ὁπού ἤμουνα βοσκός,
χρόνια καί χρόνια πού παράδερνα στή γῆς,
ὥσπου τήν ἀξιοσύνη νά κερδίσω
στήν ἐπιστήμη.
Ντυμένος μέ τά ροῦχα τά ἱερά
τήν κούπα τῆς θυσίας στά χέρια τήνε κράτησα.
Σέ κόσμους ἔζησα ἑκατό,
κουνήθηκα σέ κύκλους ἄλλους τόσους![1]

Σύμφωνα μέ τίς Τ ρ ι ά δ ε ς τά ὄντα μήτε παιχνίδια τῆς Μοίρας

---

1. "Barddas" cad. "Goddeu".

εἶναι μήτε καί κανακάρικα κάποιας Χάρης. Μόνος του ὁ καθένας φτιάχνει τό ριζικό του, μόνος του τό χτίζει. Ἡ γῆ εἶναι πεδίο μάχης, ὅπου ὁ γενναῖος παίρνει τά γαλόνια του.

Αὐτή ἡ ρωμαλέα διδασκαλία ἔδινε στούς γαλάτες ἀσύγκριτη παληκαριά. Βαδίζανε πρός τό θάνατο σά νά πηγαίνανε στό πανηγύρι. Ἐνῶ οἱ ρωμαῖοι πολεμούσανε ἔχοντας τά κορμιά τους σκεπασμένα μέ μπροῦντζο καί μέ σίδερο, οἱ γαλάτες πολεμούσανε μέ τό στῆθος γυμνό. Καμαρώνανε γιά τίς λαβωματιές τους καί τόχανε γιά ντροπή νά μεταχειριστοῦνε δόλο γιά νά νικήσουνε τόν ἐχτρό.

Ὕστερα ἀπό τίς μάχες τά κορμιά τῶν σκοτωμένων δέν τά περιμαζεύανε. Τά θεωρούσανε ξεσκισμένα περιτυλίγματα.

Στό γαλατικό πάνθεο οἱ κυρίαρχοι θεοί εἶναι ὁ Τευτάτης, ὁ Ἔσος καί ὁ Γκβυών. Σ'αὐτούς προσωποποιήσανε οἱ γαλάτες τή Δύναμη, τό Φῶς καί τό Πνεῦμα. Μά πάνω ἀπ'ὅλα ὑψωνόταν ἡ ὑπέρτατη Δύναμη, πού τή λατρεύανε κοντά σέ πέτρες ἁγιασμένες. Οἱ δρυΐδες διδάσκανε πώς ἕνας εἶναι ὁ Θεός.

Οἱ ναοί τῆς Γαλατίας ἤτανε τά δάση της τά βαθύσκιωτα καί μεγαλόπρεπα. Γιά κολόνες εἴχανε τούς ἀμέτρητους κορμούς τῶν δέντρων, γιά θόλο τή φυλλωσιά τους τήν πυκνή, πού οἱ ἡλιαχτίδες τήν τρυπούσανε μέ τίς σαΐτες τους τίς χρυσές καί παιχνιδίζοντας πάνω στά μοῦσκλα χίλια δυό δίχτυα πλέκανε ἀπό φῶς καί σκιά. Τοῦ ἀγέρα τά βογγητά, τῶν φύλλων οἱ ἀνατριχίλες τόν γεμίζανε μυστήριο κεῖνο τό ναό, τόν πλημμυρίζανε μέ τόνους παράξενους πού κάνανε βαθιά ἐντύπωση στήν ψυχή καί τήν προδιαθέτανε στό ὀνειροπόλημα. Γιά βωμούς εἶχαν οἱ γαλάτες σωρούς πέτρες ἀπελέκητες. "Κάθε πέτρα πελεκημένη εἶναι πέτρα μολυσμένη", λέγαν οἱ δρυΐδες, κεῖνοι οἱ αὐστηροί στοχαστές. Ἀποστροφή φέρνανε στούς γαλάτες τά εἴδωλα καί οἱ παιδιακίστικοι τύποι τῆς ρωμαϊκῆς λατρείας. Τά σύμβολα τῆς γαλατικῆς θρησκείας ἤτανε παρμένα ἀπό τή φύση. Τό ἱερό τό δέντρο, ἡ βελανιδιά, ἤταν τό ἔμβλημα τῆς θεϊκῆς δύναμης. Τό γκύ, πού εἶναι πάντα χλωρό, συμβόλιζε τήν ἀθανασία.

Οἱ δρυΐδες δέν ἀποτελοῦσαν ἱερατεῖο. Ὁ τίτλος τοῦ δρυΐδη ἰσοδυναμοῦσε μέ τόν τίτλο τοῦ σοφοῦ, τοῦ διαβασμένου. Σέ κείνους πού τόν εἶχαν ἄφηνε ὅλη τήν ἐλευθερία νά διαλέξουνε τό στάδιο τῆς δράσης τους. Μερικοί, πού παίρνανε τόν τίτλο τοῦ "εὐβάγη", προεδρεύανε στίς ἱεροτελεστίες. Οἱ περσότεροι ἀφιερώνανε τόν καιρό τους στήν ἐκπαίδευση τῆς νεολαίας, στήν ἀπονομή τῆς δικαιοσύνης, στή μελέτη τῆς ἐπιστήμης καί τῆς ποίησης Τούς δρυΐδες τούς διαλέγανε μέ ψηφοφορία. Εἴκοσι χρόνια ἔπρεπε νά σπουδάσουν οἱ δρυΐδες γιά νά ἑτοιμαστοῦνε γιά τή μύησή τους.

Εἶχανε κοσμολογικές γνώσεις πολύ πλατιές. Ξέρανε πώς ἡ γήινη σφαίρα κυλάει στό διάστημα συνεπαρμένη ἀπ'τήν τροχιά της γύρω ἀπ'τόν ἥλιο. Αὐτή τους τή γνώση μᾶς τή δείχνει τό παρακάτω τραγούδι τοῦ Ταλιεσίν τό γνωστό μέ τ'ὄνομα "Τραγούδι τοῦ κόσμου".

Τούς βάρδους θά ρωτήσω ἐγώ.
Κ'οἱ βάρδοι ἀπόκριση γιατί νά μή μοῦ δώσουν;
Θά τούς ρωτήσω νά μοῦ ποῦν
σάν τί νά τόν στηρίζει
τόν κόσμο καί δέν πέφτει
ἐνῶ δέν ἔχει ν'ἀκουμπήσει πουθενά;
Μά καί σάν τί νά τόν στηρίξει;
Ταξιδευτής μεγάλος εἶν'ὁ κόσμος,
κυλάει χωρίς σταματημό.
Κι ὅμως στό δρόμο τό δικό του μένει πάντα.
Τί θαυμαστή μορφή πού θάχει ὁ δρόμος τοῦτος
γιά νά μή ξεμακραίνει ὁ κόσμος ἀπ'αὐτόν ποτέ[1].

Ὁ Καίσαρας στά "Ὑπομνήματά"[2] του μᾶς πληροφορεῖ πώς οἱ δρυΐδες πολλά πράματα διδάσκανε γιά τό σχῆμα τῆς Γῆς καί γιά τίς διαστάσεις της, γιά τήν κίνηση τῶν ἄστρων, γιά τά βουνά τῆς Σελήνης καί γιά τά βάραθρά της. Λέγανε πώς ὁ κόσμος εἶν'αἰώνιος κι ἀναλλοίωτος στό σύνολό του, μά πώς γίνονται ἀλλαγές στά μέρη του. Πώς ἡ ζωή κυκλοφορώντας ἀσταμάτητα τόν ζωοποιεῖ. Καί πώς ἀνθίζει ἡ ζωή σ'ὅλα του τά σημεῖα.

Οἱ γαλάτες ἐπικοινωνούσανε μέ τόν ἀόρατο κόσμο. Πολλές μαρτυρίες τό βεβαιώνουνε. Κάναν ἐπικλήσεις στίς ψυχές τῶν νεκρῶν μέσα σέ πέτρινους περίβολους. Οἱ δρυΐδισσες καί οἱ βάρδοι δίνανε χρησμούς. Πολλοί συγγραφεῖς ἀναφέρουνε γιά τό Βερσιγγετόριγα[3] πώς ἀποκάτω ἀπ'τή βαριά σκιά τῶν δασῶν ἐπικοινωνοῦσε μέ τίς ψυχές τῶν ἀντρειωμένων πού εἶχανε σκοτωθεῖ γιά τήν πατρίδα. Πώς πρίν νά ξεσηκώσει τή Γαλατία ἐνάντια στόν Καίσαρα πῆγε στό Σέν, στό νησί[4] ὅπου εἶχαν οἱ δρυΐδισσες τό λημέρι τους ἀπό χρόνια πολύ παλιά. Καί πώς τοῦ παρουσιάστηκε μές στ'ἀστραπόβροντα ἕνα πνεῦμα καί τοῦ προμάντεφε τήν ἥττα του καί τό μαρτύριό του.

Ὁ δρυΐδισμός ἐκφράστηκε καί σέ θεσμούς σύμφωνους μέ τή δικαιοσύνη. Οἱ γαλάτες ξέροντας πώς ἡ ἴδια ἀρχή τούς ζωογονοῦσε ὅλους τους, πώς εἶχαν ὅλοι τους τόν ἴδιο προορισμό, νιώθανε πώς ἦταν ἴσοι καί λέφτεροι. Στήν κάθε γαλατική δημοκρατία τούς ἀρχηγούς τούς διάλεγε ἡ συνέλευση τοῦ λαοῦ. Οἱ γυναῖκες παίρνανε μέρος στή σύναξη. Ἐχτελούσανε καί καθήκοντα ἱερατικά. Ἦτανε μάντισσες καί προφήτισσες. Τόν ἄντρα της ἡ καθεμιά τους ἦτανε λέφτερη νά τόν διαλέξει μόνη της. Κληρονομικό δικαίωμα σέ κα-

---

1. "Barddas" Cad. "Goddeu".
2. Σημ. μετ. "Commentarii de bello gallico".
3. Σημ. μετ. Τόν ἀντρειωμένο τόν εἰκοσάχρονο πολέμαχο τῶν γαλατῶν.
4. Στό Sein τῆς Βρετάννης

νένανε δέν ἀναγνώριζε ὁ κελτικός νόμος. Ἡ ἰδιοχτησία ἤτανε συλλογική. Ἡ γῆ ἀνῆκε στή δημοκρατία.

Ἡ μακρόχρονη ἡ ρωμαϊκή κατοχή καί πιό ἔπειτα ἡ ἐπιδρομή τῶν φράγκων κάνανε τήν ἐθνική παράδοση τῆς Γαλλίας τήν ἀληθινή νά ξεχαστεῖ. Μά μιά μέρα στίς φλέβες τοῦ γαλλικοῦ λαοῦ ξύπνησε τό παλιό τό γαλατικό αἷμα. Ἡ Ἐπανάσταση μές στήν ἀνεμοζάλη της σάρωσε τά δυό τά ξενόφερτα στοιχεῖα, τή θεοκρατία, πού εἶχε ἔρθει ἀπό τή Ρώμη, καί τή μοναρχία, πού τήν εἶχανε φερμένη οἱ φράγκοι. Ἡ Γαλατία ἡ παλιά ξαναβρῆκε τόν ἑαυτό της στή Γαλλία τοῦ 1789.

Ἔλειφε ὅμως ἀπ'τούς γαλάτες ἕνα πράμα βασικό, ἡ ἰδέα τῆς ἀλληλεγγύης. Ὁ δρυϊδισμός δυνάμωσε στίς ψυχές τό αἴσθημα γιά τό δίκιο καί γιά τή λεφτεριά. Οἱ γαλάτες ξέρανε πώς ἦταν ἴσοι καί λέφτεροι. Μά δέν ξέρανε πώς ἦταν ἀδέρφια. Αὐτή τήν αἰτία εἶχε κείνη ἡ ἔλλειψη ἑνότητας πού ἔφερε τό χαμό τῆς Γαλατίας.

Ἡ ἑνοποίηση πού δέ μπορέσαν οἱ δρυΐδες νά πετύχουν ἔγινε ὕστερα ἀπό αἰῶνες σκλαβιᾶς. Ὕστερα ἀπό αἰῶνες σκλαβιᾶς διαμορφώθηκε ἔθνος ἑνιαῖο, ἀδιαίρετο, τό ἔθνος τό γαλλικό. Κι ὁ χριστιανισμός, πού δίδαξε τό νόμο τῆς συμπόνιας, ἑνώθηκε μέσα σ' αὐτό τό ἔθνος μέ τό πνεῦμα τό γαλατικό. Καί σχηματίστηκε μιά φιλοσοφική καί ἠθική σύνθεση γεμάτη μεγαλεῖο.

Λεόν Ντενί (Léon Denis). Ἀπό τό βιβλίο του "Ὕστερα ἀπό τό θάνατο ("Après la mort"). Μετάφρ.-διασκευή Μαρ. Οἰκονόμου.

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΓΚΑΟΥΤΑΜΑ

συνέχεια ἀπό τό προηγούμενο Δελτίο

ΔΥΟ ΜΕΓΑΛΟΙ ΚΙΝΕΖΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΙ

Πολλοί ἰσχυρίζονται ὅτι τά μεγάλα εὐεργετήματα τοῦ Ἀσόκα ἐν τέλει διέφθειραν τόν Βουδδισμόν, διότι προσείλκυσαν εἰς τά τάγματά του πλῆθος ἐξαγορασμένων καί ὑποκριτῶν ὀπαδῶν, δέν ὑπάρχει ὅμως ἀμφιβολία ὅτι ἡ μεγάλη διάδοσις τοῦ Βουδδισμοῦ ἀνά τήν Ἀσίαν ὠφείλετο κατά μέγα μέρος εἰς τήν ὥθησιν τοῦ Ἀσόκα.

Ὁ Βουδδισμός εἰσεχώρησεν εἰς τήν Κεντρικήν Ἀσίαν διά τοῦ Ἀφγανιστάν καί τοῦ Τουρκεστάν καί ἔτσι ἔφθασεν εἰς τήν Κίναν. Ἡ βουδδική διδασκαλία ἔφθασεν εἰς τήν Κίναν, λέγει ὁ καθηγητής Πραμάθα Νάθ Μπόζ, περί τά 64 μ. Χ. ἐπί τῆς βασιλείας τοῦ αὐτοκράτορος Μίνγκ-Τί τῆς δυναστείας Χάν. Ὁ Πανδίτ Καζνάπα ὑπῆρξεν ὁ ἀπόστολος τῆς Κίνας, αὐτόν δέ ἠκολούθησε σειρά ἄλλων μεγάλων διδασκάλων.

Ὁ Βουδδισμός ἐβρῆκεν εἰς τήν Κίναν τήν ἤδη ἐγκατεστημένην καί ἐπικρατοῦσαν λαϊκήν θρησκείαν, τόν Ταοϊσμόν, ἡ ὁποία εἶχεν ἀναπτυχθῆ ἐπί πολύ ἀρχαίων καί πρωτογόνων μαγικῶν καί ἀποκρύφων ἐθίμων. Ταό σημαίνει δρόμος, ὁ δρόμος πρός τήν Θεότητα, ὁ ὁποῖος ἀνταποκρίνεται πρός τήν ἰδέαν τῆς Ἀρίας Ὁδοῦ τοῦ Βουδδισμοῦ.

Αἱ δύο θρησκεῖαι μετά τήν ἀρχικήν πάλην ἀναμεταξύ των ἐξηπλώθησαν ἐκ παραλλήλου καί ὑπέστησαν ὁμοίας μεταβολάς, οὕτως ὥστε σήμερον ἡ ἐξωτερική των λατρεία δέν διαφέρει πολύ.

Ὁ Βουδδισμός συνήντησεν ἐπίσης τόν Κομφουκισμόν, ὁ ὁποῖος εἶχεν ἀκόμη ὀλιγώτερον θεολογικόν χαρακτῆρα καί ἦτο περισσότερον καθ' ὅλης προσωπικῆς ἀγωγῆς. Καί τέλος συνήντησε τήν διδασκαλίαν τοῦ Λάο-Τσέ, "ἀναρχικοῦ πρεσβεύοντος τήν θεωρίαν τῆς ἐξελίξεως, εἰρηνοφίλου καί ἠθικοῦ φιλοσόφου", ἡ ὁποία δέν ἀποτελοῦσε κυρίως θρησκείαν, ἀλλά μᾶλλον φιλοσοφίαν τῆς ζωῆς. Αἱ διδασκαλίαι τοῦ Λάο-Τσέ συνεχωνεύθησαν ἀργότερον μέ τήν ταοϊστικήν θρησκείαν ὑπό τοῦ Τσέν Τουάν τοῦ ἱδρυτοῦ τοῦ νεωτέρου Ταοϊσμοῦ.

Ὁ Κομφούκιος, ἱδρυτής τοῦ Κομφουκισμοῦ, ὅπως καί ὁ ἐκ νότου μεγάλος διδάσκαλος Λάο Τσέ καί ὁ Γκαουτάμα, ἔζησε τόν ϛ΄ αἰῶνα π.Χ. Ἡ Κίνα κατ'ἐκείνην τήν ἐποχήν ἀπετελεῖτο ἀπό πλῆθος ἀλληλομαχομένων ἡγεμονιῶν. Ὁ Κομφούκιος ἦτο κάτοικος μιᾶς ἀπό τάς πολιτείας αὐτάς, τοῦ Λοῦ. Ἦτο ἀριστοκράτης τό γένος ἀλλά πτωχός, ἀφοῦ δέ ὑπηρέτησεν εἰς διαφόρους δημοσίας θέσεις, ἵδρυσεν ἕν εἶδος ἀκαδημίας εἰς τό Λοῦ, διά τήν ἐξερεύνησιν καί διάδοσιν τῆς σοφίας. Εὑρίσκομεν ἐπίσης τόν Κομφούκιον νά περιοδεύῃ εἰς τήν Κίναν ἀπό πολιτείας εἰς πολιτείαν καί νά ζητῇ νά εὕρῃ ἕναν ἡγεμόνα ὁ ὁποῖος θά τόν παρελάμβανεν ὡς σύμβουλόν του καί θά ἐγίνετο τό κέντρον τῆς μεταρρυθμίσεως τοῦ κόσμου. Τό ἴδιο καί ὁ Πλάτων δύο αἰῶνας ἀργότερα μετέβη ὡς σύμβουλος εἰς τόν Διονύσιον, τόν τύραννον τῶν Συρακουσῶν. Τό ἴδιο καί ὁ Ἀριστοτέλης καί ὁ Ἰσοκράτης μετέβησαν εἰς τόν Φίλιππον τῆς Μακεδονίας.

Τό κέντρον τῆς διδασκαλίας τοῦ Κομφουκίου ἀποτελοῦσεν ἡ ἰδέα ζωῆς εὐγενοῦς, τῆς ὁποίας ἐνσάρκωσις ἦτο ἕν ἰδανικόν πρόσωπον, ὁ ἀριστοκρατικός εἰς τά ἤθη καί τούς τρόπους ἄνθρωπος, ὁ ἀφωσιωμένος εἰς τό κοινόν ἀγαθόν. Διά τόν Κομφούκιον μεγαλυτέραν σημασίαν εἶχεν ἡ ὁλότης παρά τό ἄτομον. Ἦτο περισσότερον δημιουργικός πολιτικός φιλόσοφος ἀπό τόν Γκαουτάμα καί τόν Λάο-Τσέ. Ἡ ζωή του ἔχει μερικά ἐνδιαφέροντα κοινά σημεῖα μέ τήν ζωήν μερικῶν ἀπό τούς περισσότερον ἀναμιχθέντας εἰς τήν πολιτικήν Ἕλληνας τοῦ Ε΄ καί τοῦ Δ΄ αἰῶνος. Τόν νοῦν του κατεῖχεν ἡ κατάστασις τῆς Κίνας καί ἐπιζητοῦσε νά δημιουργήσῃ τόν ἠθικόν ἄνθρωπον διά νά παραγάγῃ δι'αὐτοῦ ἠθικήν καί εὐγενῆ πολιτείαν. Θά ἀναφέρωμεν ἕν ἀπό τά ρητά του: " Εἶναι ἀδύνατον νά ἀπομακρυνθῶ ἀπό τόν κόσμον καί νά ζήσω μέ τά πουλιά καί μέ τά θηρία, τά ὁποῖα δέν ἔχουν καμμίαν συγγένειαν μέ τόν ἄνθρωπον[1]. Οἱ ἄνθρωποι πού πάσχουν εἶναι ἐκεῖνοι μέ τούς ὁποίους πρέπει νά ζήσω. Ἡ ἀταξία πού ἐπικρατεῖ εἰς τόν κόσμον εἶναι ἐκεῖνο εἰς τό ὁποῖον πρέπει νά στρέφω κάθε προσπάθειάν μου. Ἐάν ὀρθαί ἀρχαί ἐπικρατοῦσαν καθ'ὅλον τό βασίλειον, δέν θά ἦτο ἀνάγκη νά μεταβάλω τήν κατάστασίν του".

---

1. Ὅπως ἔκαμαν οἱ ἀσκηταί, οἱ ἀναχωρηταί καί οἱ Γιόγκι.

'Επί ὀλίγον χρόνον ὁ Κομφούκιος διωρίσθη διοικητής εἰς τό Τούνγκ Τού, πόλιν τῆς ἡγεμονίας τοῦ Λοῦ, ὅπου ἐπεχείρησε νά κανονίσῃ τήν ζωήν μέχρι τῶν μικροτέρων λεπτομερειῶν καί νά ὑπαγάγῃ ὅλας τάς πράξεις τῶν ἀνθρώπων εἰς κανόνας λεπτολόγου ἐθιμοτυπίας, ἠθικῆς τάξεως καί καλῶν τρόπων. Εἰς τήν Κίναν αἱ μέθοδοι τοῦ Κομφουκίου εἶχον τεράστιον ἀποτέλεσμα καί κανέν ἔθνος εἰς τόν κόσμον σήμερον δέν ἔχει νά ἐπιδείξῃ παρομοίαν γενικήν παράδοσιν εὐπρεπείας καί ἐσωτερικῆς πειθαρχίας.

'Αργότερα ἡ ἐπιρροή τοῦ Κομφουκίου ἐπί τοῦ ἡγεμόνος του ὑπενομεύθη καί ἠναγκάσθη νά ἐπανέλθῃ καί πάλιν εἰς τόν ἰδιωτικόν βίον. Αἱ τελευταῖαι ἡμέραι του ἐπεσκιάσθησαν ἀπό τόν θάνατον μερικῶν ἀπό τούς πολυτιμοτέρους μαθητάς του. "Κανείς νουνεχής ἡγεμών, ἔλεγε, δέν παρουσιάζεται νά μέ προσλάβῃ ὡς διδάσκαλόν του καί ἦλθεν ἡ ὥρα μου νά ἀποθάνω...".

Περί αὐτοῦ γράφει ὁ Σαίυς Χέρθ: "Δέν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ὁ Κομφούκιος ἐπέδρασεν ἐπί τῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἐθνικοῦ χαρακτῆρος τῶν Κινέζων περισσότερον ἀπό πολλούς αὐτοκράτορας λαμβανομένους μαζί. Εἶναι κατά συνέπειαν μία ἀπό τάς σπουδαιοτέρας μορφάς τάς ὁποίας πρέπει νά λαμβάνῃ κανείς ὑπ' ὄψιν σχετικῶς μέ τήν ἱστορίαν τῆς Κίνας". Εἶχε σχηματίσει τόν χαρακτῆρα του καί τάς προσωπικάς του ἀντιλήψεις περί τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου ἀπό σοβαράν μελέτην ἐγγράφων μνημείων συνδεσμένων στενῶς μέ τήν ἠθικήν φιλοσοφίαν τήν ὁποίαν ἐκαλλιέργησαν προγενέστεραι γενεαί. Ἦτο ὁ μεταδότης τῶν παλαιῶν ἀρχείων τῶν σοφῶν τοῦ παρελθόντος. Ἡ ἐπίδρασις τῆς προσωπικότητός του ἐπί τῆς ἐθνικῆς ζωῆς τῆς Κίνας δέν ὠφείλετο μόνον εἰς τάς συγγραφάς του καί εἰς τήν διδασκαλίαν του, ἀλλά καί εἰς τήν δρᾶσιν του. Ὁ προσωπικός του χαρακτήρ συμφώνως μέ τάς περιγραφάς τῶν μαθητῶν του, ἔγινεν ὑπόδειγμα εἰς ἑκατομμύρια ἀνθρώπων. Ὅ,τιδήποτε καί ἐάν ἔκαμνε δημοσίᾳ ἐκανονίζετο μέχρι τῆς καραμικρᾶς λεπτομερείας ὑπό τῆς ἐθιμοτυπίας. Εἶναι γνωστόν ὅτι ἡ ἐθιμοτυπία ἐκαλλιεργεῖτο εἰς τήν Κίναν πολλούς αἰῶνας πρό τοῦ Κομφουκίου. Τό κῦρος του ὅμως καί τό παράδειγμά του συνετέλεσαν πολύ εἰς τό νά διαιωνίσῃ τάς κοινωνικάς συνηθείας τάς ὁποίας αὐτός ἐθεωροῦσεν ἐπιθυμητάς.

Αἱ διδασκαλίαι τοῦ Λάο-Τσέ, ὁ ὁποῖος ἐπί μακρόν χρόνον ἦτο διοικητής τῆς αὐτοκρατορικῆς βιβλιοθήκης τῆς δυναστείας Τσόου ἦσαν περισσότερον μυστικαί, ἀόριστοι καί ἀσύλληπτοι ἀπό τάς διδασκαλίας τοῦ Κομφουκίου. 'Εκήρυσσε στωϊκήν ἀδιαφορίαν διά τάς ἡδονάς καί τάς δυνάμεις τοῦ κόσμου καί τήν ἐπάνοδον εἰς τήν ἁπλοϊκήν ζωήν τοῦ παρελθόντος. Τά γραπτά τά ὁποῖα ἄφησεν ἦσαν πολύ σύντομα καί πολύ σκοτεινά. 'Απετελοῦντο ἀπό αἰνίγματα. Μετά τόν θάνατόν του τά διδάγματα τοῦ Λάο Τσέ, ὅπως τά διδάγματα τοῦ Γκαουτάμα Βούδδα, ἐνοθεύθησαν καί ἀφ' ἑνός μέν ἀνεμίχθησαν μέ πολλούς θρύλους, ἀφ' ἑτέρου δέ προσεκολλήθησαν εἰς αὐτά παράδοξοι συνήθειαι καί δεισιδαιμονίαι. Ἡ διδασκαλία ὅμως τοῦ Κομφο-

κίου δέν ἔπαθε τοιαύτην παραμόρφωσιν, διότι ἦτο περιωρισμένη καί ἁπλῆ καί σαφής καί δέν ἔδιδε λαβήν εἰς τοιαύτας παραμορφώσεις.

Οἱ Κινέζοι ὁμιλοῦν περί τοῦ ἱδρυτοῦ τοῦ Βουδδισμοῦ, τοῦ Γκαουτάμα, καί περί τῶν δογμάτων τοῦ Λάο-Τσέ καί τοῦ Κομφουκίου ὡσάν νά ὁμιλοῦν περί τῶν τριῶν Διδασκάλων οἱ ὁποῖοι μαζί ἀποτελοῦν τήν βάσιν καί σημεῖον ἀφετηρίας διά κάθε μεταγενεστέραν κινεζικήν σκέψιν. Ἡ προσεκτική μελέτη των ἀποτελεῖ ἀναγκαίαν προκαταρκτικήν προϋπόθεσιν διά τήν δημιουργίαν ὁποιασδήποτε πραγματικῆς διανοητικῆς καί ἠθικῆς ἐπικοινωνίας μεταξύ τῶν λαῶν τοῦ Ἀνατολικοῦ καί τοῦ Δυτικοῦ κόσμου.

Ὑπάρχουν ὡρισμένα κοινά σημεῖα μεταξύ τῶν τριῶν αὐτῶν Διδασκάλων, ἀπό τούς ὁποίους ὁ Γκαουτάμα ἦτο ἀναμφισβητήτως ὁ μεγαλύτερος καί βαθύτερος καί τά δόγματά του κυριαρχοῦν ἐπί τῆς διανοήσεως τῆς μεγάλης πλειοφηφίας τῶν ἀνθρώπων. Τά δόγματα αὐτά ἔχουν τόν χαρακτῆρα τῆς ἀνεξιθρησκείας καί ἀποβλέπουν εἰς τό ἄτομον. Δεικνύουν εἰς τόν ἄνθρωπον τόν δρόμον τόν ὁποῖον πρέπει νά ἀκολουθήση καί τήν εὐγένειαν πρός τήν ὁποίαν πρέπει νά ἀποβλέπῃ καί δέν ἐνδιαφέρονται οὔτε δι'ἐκκλησίαν οὔτε ὑπέρ οὔτε κατά τῆς ὑπάρξεως καί τῆς λατρείας τῶν πατροπαραδότων θεῶν (Συνεχίζεται).

Χ. Τζ. Οὐέλς (H. G.Wells). Ἀπό τήν "Παγκόσμιον Ἱστορίαν"
Μετάφρ. Σ. Μητσοῦ. Ἐπεξεργασία Νίτσας Ξύνδα.

ΜΕΓΑΛΟΣ ΚΥΚΛΟΣ

Μεγάλος νᾶσαι εἶν'νά πᾶς πιό πέρα.
Νά πᾶς πιό πέρα εἶν'μακριά νά ταξιδέψεις.
Καί τό μακριά νά ταξιδέψεις
Εἶναι ναρθεῖς καί πάλι πίσω.

Λάο Τσέ. Ἀπό τό "Ταό Τέ Τσίνγκ" (ἀπόσπ. ἀπό τό ποίημα 25).
Μετάφρ. Ἀγλ. Ζάννου

ΠΑΡΑΚΙΝΗΣΗ

Ὅταν βλέπουμε ἀνθρώπους μέ ἀξία πρέπει νά βάνουμε στό νοῦ μας νά τούς φτάσουμε. Ὅταν βλέπουμε ἀνθρώπους πού δέν ἀξίξουν πρέπει νά γυρίζουμε νά κοιτᾶμε μέσα μας, νά ἐξετάζουμε τόν ἑαυτό μας.

Κομφούκιος. Ἀπό τά "Ἀνάλεχτα" (Βιβλ. Δ΄ ἐδ. ιζ΄)
Μετάφρ. Μαρ. Οἰκονόμου.

Σ ΕΝΑ ΦΙΛΟ

σοννέτο

Νεκροτομή.

Ὁ τροχός πριόνησε τό καύκαλο κι' ἔτρεξαν
μερικές αἱμάτινες σταγόνες στό μέτωπό σου.
Τό νυστέρι χάραξε βαθειά τή σάρκα σου
καί φάνηκε κατακόκκινη ἡ καρδιά σου.

Ἄχνιζαν ἀκόμη οἱ φέτες τοῦ μυαλοῦ σου
ριγμένες χωρίς τρυφερότητα στή βρώμικη λεκάνη.
Τά σπλάχνα σου ἀσφυκτική εἶχανε μορφή
καί μέσα τους γουργούριζε ὁ φυλακισμένος ἀέρας.

Τά μάτια σου κι' ἄν εἶτανε κλεισμένα
γιά μᾶς, πού ζητούσαμε νά τά δοῦμε,
ἐκτελούσανε καί τούτη τή στιγμή τόν προορισμό τους.

Τώρα ναί, σέ τρῶνε τά σκουλήκια.
Γεύονται τῆς σάρκας σου τήν προσφορά.
κι' ἐρωτεύονται στίς σκοτεινές τρύπες τοῦ κορμιοῦ σου.

Λύτρωση.

Πέταξε τό πνέμα σου ὁρμητικά στίς ἑφτά τό πρωί.
Βιαζόσουνα νά χαρῆς τοῦ Ἡλιου τό Φῶς.
Ἡ σκέψη μας δέ μποροῦσε νά σέ κρατήση κοντά μας
κι' ἄς εἴσουνα σύντροφός μας ἀγαπημένος.

Ἡ ψυχή σου ταξίδεφε στό χῶρο τῶν ἀστεριῶν
κατά τή Δύση, πού κοίταζαν τά μάτια σου
τίς ὧρες τοῦ δειλινοῦ. Εἴσουνα σεμνός,
γιά τοῦτο ποτέ δέ ζήτησες νά γίνης Φῶς.

Πιστεύω στό Νόμο πού θά μᾶς δώση τή χαρά
νά περπατήσουμε ξανά σέ τοῦτα τά χώματα.
Πιστεύω στόν ἑαυτό μου, γιά τή συνάντησή μας.

Δέ σοῦ δείξαμε τόση καλωσύνη γιά νά λές "Εὐχαριστῶ".
Μόνος σου περπάτησες πάνω στίς πέτρες τίς ἀγκαθερές,
μόνος σου ἀγάπησες τούς ἀδελφούς σου τούς Ἀνθρώπους.

Τάσος Γιαννᾶτος

ΜΕΣΗΜΕΡΙ

Εἶν'ἡ ὥρα πού στό ἀλώνι πιά ἡ δουλειά σταματημένη·
βαριά κάτω ἀπ'τόν ἥλιο ἀγκομαχᾶ.
Κοιμίζεται ὁ γεωργός σιγά σιγά
κι'ὁ δροσοζέφυρος, γοερά στενάζοντας, πεθαίνει
στή μακρυνή ἀλυσσόδετος κι ἀπόμερη σπηλιά.

Σέ δίχτυ σιδερόπλεχτο, κλειστή ἡ καρδιά τοῦ ἀπείρου,
γρικᾶς δέν τ'ἀγρικᾶς πῶς λειτουργεῖ.
Καί μέσα στήν ὁλόφωτη σιγή
πόσα ὄνειρα, πόσοι λυγμοί, πόσες ἀνάβρες μύρου,
ἀπ'τά καλάμια ὑψώνονται πού κόφαν τήν αὐγή.

Τά δάση στίς σκιερές πλαγιές κοιμοῦνται κιόλας, κάτου
σέ πέπλο ἀσημοκέντητο κι ἀχνό.
Καί, ὁλόμονο, στό διάφανο οὐρανό,
φεύγοντας ἕνα σύγνεφο λευκό, στό πέρασμά του
ξάσματα λές ἀπό μαλλί σκορπίζει στό βουνό.

Ἡ γής ὡς μές στά σπλάχνα της τραβᾶ, πῶχουν ραΐσει,
τό σύφλογο ἡλιοβέλος τό λαμπρό.
Μιά βρύση, δίπλα στό δεντρό,
κλαίει μέ λυγμούς καί μοίρεται, μή θέλοντας νά σβύσει
δίπλα στό λούλουδο πού αὐτή τό πότιζε νερό.

Βουβάλια πού πιά ξέζεφαν, στούς βάλτους μέσα γέρνουν.
Τά σάλια ἀπό τά χείλια τους τά ὑγρά,
σταλάζουνε σά νήματα ἀργυρά.
Τά βοϊδαμάξα ὀρθώνουνε, πλάι σέ σωρούς σανό,
τά θεόρατα τιμόνια τους καί βλέπουν στό κενό.

Εἶναι ἡ ὥρα πού, ψυχή κι'ἐσύ, στά ὑπέρκοσμα ἀνεβαίνεις,
τζίτζικας μές στό κάμα ἐρημικός.
Κι'ὡς δέ γρικιέται στό ἄπειρο οὔτε θρός,
μεθᾶς ἀπ'τά τραγούδια σου, ὁλόμονη ὅπως μένεις,
ὅπως καί ὁ ἥλιος ὁ ἔρημος, ἀπ'τό ἴδιο του τό φῶς.

Δανιήλ Βαρουζάν (1884–1915), μεγάλος ἀρμένης ποιητής πού πέθανε μέ μαρτυρικό θάνατο στίς ἱστορικές σφαγές τοῦ 1915. Μετάφρ. Κούλη Ἀλέπη.

ΕΛΑ ΑΓΑΠΗ ΜΟΥ

Ἦτανε καλοκαίρι. Οἱ ὧρες τοῦ μεσημεριοῦ οἱ ζεστές μοιάζαν ἀτέλειωτα ζεστές. Μέσα στήν κάφα τήν ἀβάσταχτη ἡ διφασμένη γῆς μέ δυσκολία ἀνάσαινε.

Κάποια στιγμή ἀπ'τή μεριά τοῦ ποταμιοῦ ἄκουσα μιά φωνή νά λέει: Ἔλα ἀγάπη μου.

Ἔκλεισα τό βιβλίο μου κι ἄνοιξα τό παράθυρο νά ἰδῶ.

Ἕνα βουβάλι στεκόταν κοντά στοῦ ποταμοῦ τόν ὄχτο.

Ἦταν ἡ ράχη του γιομάτη ἀπό λεκέδες λάσπης ξερῆς καί κοίταζε μέ τά γαλήνια μάτια του τά ὑπομονετικά ἕνα παιδί πού βρίσκονταν μές στό νερό ὡς τά γόνατα καί τό καλοῦσε γιά τό μπάνιο του.

Χαμόγελο χαρᾶς ἀνέβηκε μ'αὐθορμησιά στά χείλια μου.
Ἔνιωσα μές στήν καρδιά μου μιά γλυκιά συγκίνηση.

Ρ. Ταγκόρ. Ἀπό τόν "Κηπουρό". Λεύτερη ἀπόδοση Δημ. Θεοδωρίδη.

ΖΩΝΤΑΝΗ ΖΩΗ

Νερό! Διφοῦν τοῦ κάμπου οἱ νερομάνες
κι'ἀσάλευτη πεθαίνει ἡ καλαμιά.
Κλῶνος δέ σείεται, καίει τό μεσημέρι,
ἄπραγοι οἱ ἐργάτες στήν ξεροκαμπιά.
Καί βλέπεις τ'ἀργοκίνητα γελάδια
πού πέσανε μακρυά στήν ποταμιά
νά γλύφουν τά λιθάρια γιά νά σβήσουν
τῆς καλοπέρασής τους τή φωτιά.
Μά νά πού ἀλαφιασμένα ἀπό τή δίφα
ἀλόγατα περήφανα κι ἀφᾶ,
σποῦν τά λουριά κι'ἀφηνιασμένα τρέχουν
κι'ὁ ἰδρώτας τους τό χῶμα ξεδιφᾶ.

Δημήτρης Κάββουρα
Ἀπό τήν "Αἰθρία" (Πάτρα 1962)

ΚΑΛΩΣ ΤΟ ΤΖΙΤΖΙΚΑ

Καλῶς τό τζίτζικα μέ τ'ἀτσαλένια διάφανα φτερά, μέ τίς τρεῖς στάλες τό αἷμα ἀπάνω στό μέτωπο, μέ τό στῆθος τό ξεχειλισμένο τραγούδι!

Ν. Καζαντζάκης
Ἀπό τήν τραγωδία "Βούδας" (μέρ. Α΄)
Βλ. "Θέατρο" τόμ. Γ΄. (Τραγωδίες μέ διάφορα θέματα) σελ. 543.

ΓΙΑ ΤΗ ΓΙΟΡΤΗ ΤΗΣ ΜΗΤΕΡΑΣ

Μάνα! φιθυρίζουν ξέπνοα τά χείλη τοῦ ἑτοιμοθάνατου πολεμι - στῆ!

Μανούλα! φελλίζουν τά τρυφερά χειλάκια τοῦ παιδιοῦ πού τρέ- χει εὐτυχισμένο στή μητρική ἀγκαλιά νά βρῆ προστασία.

Μάνα! μιά λέξη πού περικλείει μέσα της τόση ὀμορφιά! Μιά λέ- ξη πού μᾶς ποτίζει τή ζωή γιατί ἀντιπροσωπεύει τήν ἰδέα πού εἶν' αὐτή ἡ πηγή τῆς ζωῆς μας.

Μητέρα-'Αγάπη-Θυσία. 'Η ἔννοια τῆς Μητέρας εἶναι συνυφασμέ- νη μέ τήν 'Αγάπη καί ἡ ἔννοια τῆς 'Αγάπης εἶναι συνυφασμένη μέ τή Θυσία.

Γι'αὐτό ἡ ἔννοια τῆς Μητέρας εἶναι πολύ ὑψηλή. Δέν εἶναι ἕ- να ἁπλό συμπαθητικό συναίσθημα. Εἶναι σοφία. Μιά καί ἡ ἔννοια τῆς Μητέρας δέν εἶναι παρά "'Αγάπη", εἶναι σοφία. Γιατί ἡ 'Αγά- πη εἶναι ἡ ἀνωτάτη σοφία. 'Εκεῖνος πού ἔφτασε τήν τέλεια 'Αγάπη σέ ὅλες της τίς ἐκφράσεις περικλείει μέσα του ὅλες τίς ἀρετές, γιατί ἡ ψυχή του τελειοποιεῖται καί ἡ συνείδησή του πλατύνεται καί αὐτόματα γίνεται δέκτης κάθε γνώσης, ἄρα καί ἀρετῆς.

Τό τέλειο ἰδανικό τοῦ ἀνθρώπου εἶναι νά γίνη κάτοχος τῆς'Α- λήθειας καί γνώστης τῆς 'Αρετῆς. Οἱ φιλόσοφοι, ἀνάμεσα στούς αἰ- ῶνες, μέ τά διάφορα φιλοσοφικά συστήματά τους προσπάθησαν καί ἄνοιξαν λίγο τό δρόμο πρός τήν ἀλήθεια. Μά ἦλθε ὁ Χριστός, ἡ τέ- λεια καί ἰδανική ἔκφραση τῆς 'Αγάπης, καί σάρωσε ὅλα τά φιλοσο- φικά συστήματα μέ τά ἐξῆς λόγια Του: "'Εγώ εἰμί ἡ ὁδός καί ἡ ἀ- λήθεια καί ἡ ζωή". Κι'ὅταν λέει "'Εγώ" ἐννοεῖ φυσικά τήν "'Αγά- πη" γιατί Χριστός καί 'Αγάπη εἶναι ἕνα.

'Η τέλεια λοιπόν 'Αγάπη εἶναι ἡ ἀνωτάτη σοφία. Σήμερα ὁ πλα- νήτης μας στό στάδιο τῆς ἐξέλιξης πού βρίσκεται ἔχει νά παρου - σιάση, σάν σχετικά τέλεια ἀγάπη, τή Μητρική. 'Η λέξη "Μητέρα" ἐκπροσωπεῖ σήμερα τό τέλειο τῆς 'Αγάπης.

Λέω σχετικά τέλεια γιατί ἕνα σκαλί πειό πάνω, θά τολμοῦσα νά πῶ, βρίσκεται ἡ Χριστική 'Αγάπη. Αὐτή πού ἑνώνει τόν ἄνθρωπο μέ τόν συνάνθρωπό του καί μέ ὅλα τά ὄντα χωρίς νά ἔχη κομμιά σχέση τό γεγονός ὅτι δέν ὑπάρχει δεσμός αἵματος καί σάρκας. Εἶναι ὁ τέλειος δεσμός τῶν ψυχῶν κάτω ἀπό τόν ἴδιο Πατέρα, συνυφασμένος ἀπόλυτα μέ τήν ἀφοσίωση καί τή θυσία.

Τέτοια ἀγάπη δέν τήν ἔφτασε ἀκόμα ἡ ἀνθρωπότητα. Θεωρητικά ἴσως ναί. Πρακτικά ὅμως ὄχι. Πρακτικά, ἡ τελειότερη ἔκφραση τῆς ἀγάπης πού ἔχουμε σήμερα εἶναι ἡ Μητρική. Κι'αὐτή θά ὑμνήσουμε σάν τήν ὑψηλότερη μέσα στίς ἀρετές.

Γιατί ἡ μητέρα μέ τήν ἀγάπη της, μέ τή στοργή της, μέ τή θυ- σία της προσφέρει διαρκῶς τή ζωή. Κάθε μητέρα εἶναι μιά θυσία. Δίνει τήν ἴδια τή ζωή της γιά νἄρθη μιά ἄλλη ζωή στόν κόσμο. Δί-

νει τό αἷμα της γιά νά θρέψῃ τό νέο βλαστό. Προσφέρει σάν μιά ὑπέρτατη ἔνδειξη τῆς ἀγάπης της τόν ἑαυτό της ὁλόκληρο γιά νά φέρῃ στόν κόσμο ἀνθρώπους. Πόσοι πόνοι, πόσες στερήσεις, πόσοι ἐξευτελισμοί πολλές φορές γιά νά ἀνορθώσῃ πλάσματα στήν κοινωνία.

Κανένας ἄνθρωπος στόν κόσμο δέν μᾶς κύτταξε καί δέν μᾶς εἶδε μέ τόση συμπόνια, μέ τόση ἀνιδιοτελῆ κατανόηση ὅσο ἡ Μητέρα.

Καμμιά ψυχή δέν ἔφτασε μέσα στά βάθη τῆς δικῆς μας ψυχῆς γιά νά μᾶς καταγνάσῃ μέ τό φῶς τῆς ἀνέσπερης ἀγάπης τῆς μητρικῆς ψυχῆς.

Ὁ ἄνθρωπος πότε ἐπιτυγχάνει στή ζωή του καί γίνεται πολλές φορές μεγάλος καί κερδίζει τόν θαυμασμό καί τήν συμπάθεια τῆς κοινωνίας.

Πολλές φορές ὅμως σφάλλει, πέφτει, ἐκμηδενίζεται καί σαρώνεται ἀπό τόν περίγελω τῆς κοινωνίας. Μά ἡ ἀληθινή μητρική ἀγκαλιά εἶναι ἕτοιμη νά τόν δεχτῇ μέ τήν ἀπροσμέτρητη ἀγάπη της καί τό βάθος τῆς ἀρετῆς της. Ἐκεῖ θάβρῃ τή συμπόνια καί τή συμπαράσταση καί τή στοργή πού θά τόν ἀναστηκώσουν. Μέσα στά βάθη τῆς μητρικῆς τρυφερότητας θάβρῃ τό φάρο πού θά τόν ὁδηγήσῃ νά ξαναστηκωθῇ.

Ὑπάρχουν βέβαια ἐξαιρέσεις, ὅπως ὑπάρχουν ἐξαιρέσεις σέ ὅλους τούς κανόνες. Ὑπάρχουν μητέρες πού ὁ ἐγωϊσμός, αὐτό τό σαράκι πού λίγο ἤ πολύ κατατρώγει ὅλη τήν ἀνθρωπότητα, κυριαρχεῖ μέσα τους καί δέν ἀγαποῦν παρά τά παιδιά πού ἱκανοποιοῦν καί τροφοδοτοῦν τόν ἐγωϊσμό τους μέ τό νά γίνονται ἄνθρωποι ἐπιτυχημένοι καί ζηλευτοί στήν κοινωνία.

Ἐνῶ ἐκεῖνοι πού παραστράτησαν καί πού προσάπτουν ἕνα συμβατικό στίγμα στήν οἰκογένεια ἀποστεροῦνται τῆς μητρικῆς στοργῆς ἀπό μητέρες ἐγωϊστικές. Ἀλλά αὐτές εἶναι ἐξαιρέσεις.

Ἡ τέλεια μητρική ἀγάπη εἶναι ἄσπιλη, ἀπέραντη, δοσμένη ὁλόψυχα μέ τήν ἴδια στοργή καί θυσία καί στόν ἐπιτυχημένο καί στόν ἀποτυχημένο. Ὅπως ἀκριβῶς ὁ Χριστός ἀγκάλιασε μέσα στήν ἀγάπη Του ὅλη τήν ἀνθρωπότητα καί εἶπε τό θρυλικό "Ἄφες αὐτοῖς" καί ὁ Οὐράνιος Πατέρας μας βρέχει ἐπί δικαίους καί ἀδίκους.

Κι' ἄν μιά μητέρα γέννησε ἕνα ἥρωα ἤ ἕνα μεγαλοφυῆ, κι' ἄν μιά μητέρα γέννησε ἕνα ἁμαρτωλό ἤ ἕνα σακάτη, τιμή καί δόξα σ' αὐτήν. Εἶναι Μητέρα. Ὁ Δημιουργός τή διάλεξε σάν ἕνα φορέα τῶν ἀνεξιχνίαστων σκοπῶν Του κι' αὐτή ὑπέροχη, ἀλύγιστη, ὑπείκουσα σέ κέλευσμα τῆς ὑφηλῆς φωνῆς Του, ἐκτελεῖ σοφά τόν προορισμό της, δίνει τό "εἶναι" της γιά τή συνέχεια τῆς ζωῆς.

Ἡ κοινωνία σήμερα ἀποτίει φόρο τιμῆς καί σεβασμοῦ πρός τήν μητέρα. Σέ κάθε τόπο καί σέ κάθε λαό στήθηκε ἕνα βάθρο πού ὑψώνει τήν ὡμορφιά της γιατί αὐτή εἶναι τό βάθρο καί τό θεμέλιο πάνω στό ὁποῖο κτίζεται καί τελειοποιεῖται τῆς ζωῆς τό θαῦμα, τό παιδί.

Κι'ἡ κοινωνία, πού προσφέρει σήμερα αὐτό τό φόρο τιμῆς στή μητέρα, ἄς γίνῃ αὐτή ἡ ἴδια ἡ στοργική μητέρα τῶν παιδιῶν της. Εἴθε νά ἀγκαλιάσῃ τά παιδιά της μέ στοργή, ἀληθινή μητρική στοργή, κι'ὄχι νά τά κρίνῃ μέ τό ψυχρό γράμμα τοῦ νόμου καί τῆς συμβατικῆς ἠθικῆς.

Ἡ στοργή μπαίνει κατ'εὐθεῖαν μέσα στήν ἀνθρωπίνη ψυχή καί τήν ἀπαλύνει καί τή διαμορφώνει πρός τό καλό. Ἡ στοργή δημιουργεῖ ἀνθρώπους καί εἶναι τό ὡραιότερο στολίδι τῆς μητέρας.

Ἕλλη Δ. Κωφοῦ Ἀμμόχωστος Κύπρου

ΜΕΣΑ ΣΤΑ ΜΑΤΙΑ

Σάν θέλεις μέ τά μάτια σου νά δεῖς
ποῦ βρίσκεται ὁ παράδεισος,
κοίτα βαθιά μέσα στά μάτια
ὅποιας μπροστά σου λάχει μάνας,
ἄς εἶναι γύφτισσα,
ἄς εἶναι τίγρισσα,
ἄς εἶναι χελιδόνα,
ἄς εἶν' κι ὀχιά.

Δημήτρης Θεοδωρίδης

ΝΑΝΟΥΡΙΣΜΑ

Οἱ θάλασσες γλυκά κουνοῦν
τά χίλια κύματά τους:
ἀκούω παιδί μου ὡς σέ κουνῶ
τό γαῦρον ἔρωτά τους.

Τά στάχια οἱ ἄνεμοι κουνοῦν
στά ποδοβολητά τους:
ἀκούω παιδί μου ὡς σέ κουνῶ
τό λαῦρον ἔρωτά τους.

Μέ δίχως θρό ὁ Θεός κουνᾶ
στό σύμπαν χίλιους κόσμους:
Τόν νιώθω νά τούς κυβερνᾶ
παιδί μου ὡς σέ κοιμίζω.

Γκαμπριέλα Μιστράλ (Λουσίλα Γκοδόϋ Ἀλκανκάγια), σύγχρονή μας ἰνδιάνα χιλιανή ποιήτρια (βραβεῖο Νόμπελ 1945)[1].
Μετάφρ. Ρίτας Μπούμη Παππᾶ.

---

1. Σημ. συντ. Στό 9ο Δελτίο (Χειμώνας 1960-1961) σελ. 22 δημοσιεύτηκε τό ποίημά της "Τά μικρά πόδια".

Μ Υ Η Τ Ι Κ Η Τ Ε Χ Ν Η
Α Θ Ε Α Τ Ρ Ο

Ο "ΠΑΡΣΙΦΑΛ" ΤΟΥ ΒΑΓΚΝΕΡ

συνέχεια ἀπό τό προηγούμενο Δελτίο

Β ΠΡΑΞΗ

Στή Δεύτερη Πράξη τοῦ "Πάρσιφαλ" βρισκόμαστε μέσα σ' ἕναν πύργο, στό μισοσκότεινο ἐργαστήριο τοῦ Κλίνγκσορ, ποῦναι γεμάτο σύνεργα μαγείας καί νεκρομαντείας. Ὁ μαῦρος μάγος ἔχει τά μάτια καρφωμένα σ' ἕνα μετάλλινο καθρέφτη. "Ἦρθε ἡ στιγμή. Τό μαγικό τό κάστρο μου προσμένει ἐκεῖνον τόν ἁπλό. Τό ἀγόρι αὐτό πού βλέπω ἀπό μακριά ἀμέριμνα νά τραγουδᾶ. Ἔλα καταραμένη ἐσύ μέσα ἀπ'τόν ὕπνο τό βαθύ. Ἔλα γυναίκα, στήν προσταγή μου ὑπάκουσε. Γρήγορα, ἐμπρός, στό ἔργο". Ὁ Κλίνγκσορ ἄναφε τά χόρτα τ'ἀρωματικά κ'ἕνας καπνός γαλάζιος γέμισε τήν αἴθουσα. Καί μέ τά χέρια κάνοντας σημάδια μυστικά, στήν ἄβυσσο κοιτώντας πρόσταξε καί πάλι: "Σήκω, σήκω, ἔλα σέ μένα λουλούδι τῆς ἀβύσσου. Τότε Ἡρωδιάδα καί Γκουντρίγια, σήμερα Κούντρυ, ὁ κύριός σου σέ προστάζει". Μές στό γαλάζιο τόν καπνό ἡ Κούντρυ φάνηκε σιγά σιγά. Σάν τώρα δά νά ξύπνησε καί βγάζει φωνή φρίκης. "Ἀ μαύρη νύχτα. Παραφροσύνη! Λύσσα! Δάκρυα! Μαῦρος ὕπνος! Θάνατος!... Καταραμένη ἐγώ!... Ὦ πόθε, πόθε!....."Ποῦ ἤσουνα; Ἐκεῖ στούς ἄθλιους καβαλλάρηδες"; "Ἐκεῖ βοηθῶ". "Ὅταν ἐγώ τό θέλω ὅλοι μοῦ παραδίδονται. Κι ὁ πιό γενναῖος νικιέται σάν σκλάβο σου ἐσύ στήν ἀγκαλιά σου τόν τυλίξεις. Ἔτσι τόν βασιλιά τους κέρδισα. Μά τώρα πιό δυνατός εἶν'αὐτός πού πρέπει νά σκλαβώσεις, πού ἁρματωμένος εἶναι μέ μιά καρδιά Τρελλοῦ". "Ὦ! ὄχι, ὄχι, ὄχι". "Πρέπει. Ὁ κύριός σου εἶμαι. Ἐκεῖνος πού μέ πέταξε ἀπ'ἐδῶ, ὁ φύλακας τῶν ἅγιων, τώρα στήν ἀγωνία βρίσκεται, κ'ἐγώ σέ λίγο τό Γκράαλ στά χέρια μου θά πάρω. Γιατί; Δέν χάρηκες ἐσύ πού ὁ Ἀμφόρτας δίχως δύναμη στήν ἀγκαλιά σου ἔπεσε;" "Ὦ δάκρυα, δάκρυα" ... Ἀδύνατοι εἶναι κ'οἱ ἀντρεῖοι". "Δεῖξε καί τώρα τή δύναμή σου καί μέ τόν ἄλλον πού ἔρχεται". " Ὦ ὄχι, ὄχι"... " Δές τί ὄμορφος, τί νέος ποῦναι. Ἐμπρός. Ὅλοι νά σηκωθεῖτε, πολεμιστές γενναῖοι σηκώθεῖτε. Πῶς τρέχουνε στά τείχη μές στῆς παραφροσύνης τήν ἀπάτη. Θαρροῦν πώς ἔφτασε ὁ ἐχθρός καί θέλουνε τίς κολασμένες τους συντρόφισσες νά προστατέψουν. Τά χέρια πέφτουν,τά πόδια πέφτουν.... Ὦ! τί χαρούμενος πού εἶμαι! Στόν ἀλληλοσκοτωμό πῶς χάνεσαι γενιά τῶν ἱπποτῶν καταραμένη. Μά ἐκεῖνος δέ φοβᾶται. Νά τό σπαθί τραβᾶ κι ὁρμᾶ πάνω στή βάρβαρη ὁρδή. Καί πᾶνε ὅλοι πίσω κι ὅλοι τρεχάτοι φεύγουν! Τό γαλάζιό τό φῶς ἔχει σβύσει. Μαῦρο σκοτάδι παντοῦ. Μά κεῖ, μακριά, πίσω ἀπ'τά τείχη, πῶς λάμ-

πει ὁ οὐρανός. Κι ὁ Κλίνγκσορ ξαναλέει: "Κούντρυ, ἐμπρός ἑτοιμάσου. Καί σένα μικρό βλαστάρι πού σέ γελάσαν οἱ χρησμοί- τόσο νέος, τόσο ἀνόητος - στά δίχτυα μου σέ παίρνω. Ὦ αγνέ,στή δύναμή μου εἶσαι".

Καί τώρα νά τό μαγικό τό περιβόλι, γεμάτο δέντρα φουντωτά καί λαμπερά λουλούδια. Τό ἀγόρι ὁλόγυρα μέ θαυμασμό κοιτᾶ. Καί ξάφνου μπρός του τρέχουνε κορίτσια μ'ἄσπρα πέπλα, κι ἄλλα, λουλούδια ζωντανά, καί γύρω του τόν ζώνουν. "Ἐδῶ ἡ μάχη ἔγινε. Οἱ φίλοι μας πληγώθηκαν, σκοτώθηκαν, ποῦ 'ναι οἱ πιστοί μας, ποῦ 'ναι. Ποιός εἶν'αὐτός πού ξαφνικά τούς σκόρπισε; Νά,τό σπαθί του ἀκόμα τό κρατᾶ. Τούς πιστούς μας ἔδιωξε, τούς φίλους μας τούς χάσαμε, γιά κοίτα τό σπαθί του πῶς ἀχνίζει. Ἐσύ, ὦ ἐσύ σκληρέ. Τό ἀνάθεμα σοῦ ρίχνομε". "Γιατί;Ὄμορφες κοπέλες μου, πεῖτε μου γιατί; Δέν ἔπρεπε νά πολεμήσω κι ἀπό τούς βάρβαρους νά σᾶς γλυτώσω; Δέν ἤθελα σέ σᾶς κακό νά κάνω". "Ἔλα κοντά μας, ἔλα. Δέ θέλομε χρυσάφι. Ἔλα μέ τά παιχνίδια τοῦ ἔρωτα τόν πόνο μας νά διώξεις. Ἔλα κοντά μας, ἔλα!""Ἐγώ σέ θέλω!""Ἐγώ σέ θέλω Γλυκό μου ἀγόρι, τοῦ ἔρωτα θέλω τή χαρά". ""Ω τί μεθυστικό τό ἄρωμά σας εἶναι. Λουλούδια εἶστε;" "Ναί, λουλούδια εἴμαστε, τό μύρο τοῦ Ἀπριλιοῦ, πού ἀνοίγομε τά πέταλα γιά σένα. Ἀγκάλιασέ με, τό μάγουλό μου χάϊδεψε, ἐγώ 'μαι ἀπ'ὅλες πιό ὄμορφη;""Ὄχι, ἐγώ, ἐγώ".. ""Ω σεῖς περικοκλάδες λουλουδιῶν, μέ πνίξατε, ἀφῆστε με νά φύγω". "Γιά σένα τσακωνόμαστε. Εἶσαι δειλός; Φοβᾶσαι;" "Φτάνει". Διώχνει τ'ἀγκάλιασμα τῶν λουλουδιῶν κ'εἶν'ἕτοιμος νά φύγει, μά ξαφνικά: "Πάρσιφαλ, στάσου", μιά φωνή πίσω ἀπ' τούς θάμνους βγαίνει. "Πάρσιφαλ; Ἄ ναί, ἔτσι μές στ'ὄνειρό μου ἄκουγα τή μάνα μου νά μέ καλεῖ". "Πάρσιφαλ, στάσου, κ'ἐσεῖς παιδιάστικα οὐρί, λούλουδα πού γρήγορα μαραίνεστε, φύγετε. Γιά σᾶς δέν εἶν'αὐτός. Τούς λαβωμένους σας πηγαῖντε νά γιατρέψτε". Οἱ θάμνοι ἀνοίγουνε καί μιά πεντάμορφη γυναίκα φανερώνεται, σέ στρῶμα λουλουδένιο ξαπλωμένη. Ἡ μαγεμένη Κούντρυ. "Ἐσύ μέ φώναξες, ἐμένα πού δέν εἶχα ὄνομα;" "Ἐσένα ἁπλέ κι ἀγνέ. Φάλ παρσί. Ἐσένα ἀγνέ κι ἁπλέ. Παρσί φάλ. Ἔτσι σ'ὀνόμασε ὁ πατέρας σου πρίν γεννηθεῖς; σάν ἔπεφτε νεκρός στήν Ἀραβία. Κ'ἤρθα ἐδῶ ἀπό μακριά νά σοῦ τό πῶ. Κάποτε εἶδα ἐκεῖνο τό μωρό πού ἡ Χερτσελάϊντ στήν ἀγκαλιά της τό νανούριζε. Τά δάκρυά της εἶδα σάν ἔκλαιγε τό σκοτωμένο σου πατέρα. Σέ φύλαγε κρυμένο ἐκεῖ κοντά της, μακριά ἀπ'τοῦ πολέμου τόν ἀντίλαλο. Σάν μές στό δάσος ἔτρεχες, μέ τί λαχτάρα πρόσμενε τό γυρισμό σου. Ὦ τί φριχτή ἀγωνία σάν σ' ἔχασε, δίχως ἐσύ οὔτ'ἕνα μήνυμα νά στείλεις. Οἱ μέρες φεύγανε, οἱ νύχτες φεύγανε, κι ὁ πόνος ἔσβυσε τά δάκρυά της καί τήν καρδιά της ἔσπασε. Τοῦ θάνατου τήν πῆρε ἡ γαλήνη. Ἔτσι ἡ Χέρτσελαϊντ πέθανε". Ὁ Πάρσιφαλ μές στή φριχτή του ἀπελπισιά στά γόνατά του πέφτει. "Τί ἔκανα, τί ἔκανα. Ὦ μάνα μου, γλυκειά μου

μάνα. Σέ σκότωσε ὁ γιός σου. Ποῦ πήγαινα, ποῦ ἔτρεχα μές στό τρελλό μου παραλήρημα, μέσα στή λησμοσύνη; Γλυκειά, γλυκειά μου μάνα. Ἐ - σένα ξέχασα, ὅλα τά ξέχασα. Μ' ἀκόμα τί νἄχω ξεχάσει; Ὦ! τρέλλα κουτή". Ἡ Κούντρυ σκύβει δίπλα του καί σιγανά τοῦ μουρμουρίζει. "Ἐκεῖνος πού τόν πόνο δέν τόν ξέρει, δέν ξέρει τῆς ἀγάπης τή γλυκειά μαγεία. Τόν πόνο σου μονάχα ἡ ἀγάπη θά τόν σβύσει κ' ἡ γνώση φωτίζει τήν τρελλή τήν ψυχή. Τήν ἀγάπη σοῦ ἔμαθε τῆς μά - νας σου τό ἀγκάλιασμα κ' εἶναι ἡ ἀγάπη πού σέ γέννησε στή γῆ, ἡ ἀγάπη πού τήν τρέλλα καί τόν θάνατο μακριά τά διώχνει, κι αὐτή σοῦ φέρνει ἐδῶ, δῶρο τῆς μάνας σου στερνό, τῆς καρδιᾶς της τό φιλί". Κ' ἡ Κούντρυ ἔσκυψε κι ἀκούμπησε τά χείλια στά δικά του. Μ' αὐτός πετάχτηκε κρατώντας τήν καρδιά του. "Ἀμφόρτα! Ἡ πληγή! ἡ πληγή!... Πῶς καίει, πῶς πονεῖ... Ὦ ψυχή δυστυχισμένη. Καρ - διά γεμάτη φρίκη. Νά τό αἷμα τρέχει ἀπ' τήν πληγή, ἀπ' τήν καρδιά μου βγαίνει. Εἶναι ἡ φωτιά πού θέλησε τά μέλη μου νά παραλύσει. Ὦ μαῦρε πόθε. Πῶς ὅλα σπαρταροῦν στήν ἀγωνία, στή δίφα τῆς κα- ταστροφῆς. Μά νά, τά μάτια μου βλέπουν τ' ἅγιο δισκοπότηρο. Τί κόκκινο πού γίνεται τό θεῖκό τό αἷμα. Ὦ χαρά τ' Οὐρανοῦ. Πῶς οἱ ψυχές σκιρτοῦνε. Καί ἀκούγω μιά φωνή, καϋμό γεμάτη, τοῦ Θεοῦ τή φωνή, πού ἀπ' τό ποτήρι βγαίνει: "Ὦ σῶσε με, σῶσε μέ ἀπό τά μο- λυσμένα χέρια". Μέσα μου ἡ θεῖκιά κραυγή ἀντιλαλεῖ. Κ' ἐγώ ὁ τρελλός, ὁ δειλός, πού πιάστηκα μές στά παιδιάστικα κι ἀνήμερα παιχνίδια". Κι ὁ Πάρσιφαλ μές στή φριχτή του ἀγωνία στά γόνατα του πέφτει. "Σωτήρα! Κύριε! Θεέ τῆς Χάρης! Πῶς ὁ ἔνοχος ἐγώ θέ νά συγχωρηθῶ;". Μά ἡ Κούντρυ πού γεμάτη θαυμασμό καί πόθο τόν κοιτᾶ, λέει καί πάλι: "Δές τή γλυκειά χαρά πού ἔρχεται". Ὁ Πάρ- σιφαλ τή βλέπει σάν νά κοιτᾶ μακριά: "Ἔτσι κ' ἐκεῖνος... Τά ἴ- δια τά μάτια τόν κοιτάζαν... Τό ἴδιο τό γέλιο, τά ἴδια τά χείλη, τό ἴδιο ἀγκάλιασμα, ἄ, τό ἴδιο, τό ἴδιο φιλί... πού τήν πληγή του ἄνοιξε... Ἀμφόρτα!.. Φύγε ἀπ' ἐδῶ, φύγε ἐσύ... Εἶσαι νεκρή γιά μένα..." "Ἐσύ πού νιώθεις τόν πόνο τοῦ ἄλλου, καί τόν δι - κό μου τόν πόνο ἄς νιώσεις. Ἐσύ ὁ Σωτήρας, γιά νά μέ σώσεις ἑνώσου μέ μένα. Μέσ' ἀπ' τά βάθη τῶν αἰώνων τόν ἐρχομό σου πρόσμενα. Ἄν ἤξερες τήν κόλαση πού μέ τόν ὕπνο καί τό ξύπνημα, τόν θάνατο καί τή ζωή, τόν πόνο καί τό γέλιο, δίχως τελειωμό, μές στήν ψυχή μου σκόρπισε τή φρίκη. Τόν εἶδα... Ἐκεῖνον εἶδα. Τόν Σωτήρα... Καί νά γελάσω τόλμησα... Τά μάτια Του μέ κοίταξαν. Κι ἀπό τότε πη - γαίνω ἀπό κόσμο σέ κόσμο καί φάχνω νά Τόν βρῶ. Τά μάτια Του μέ βλέπουνε. Μά πάλι νά, στό γέλιο ξεσπῶ. Στ' ἀκάθαρτο γέλιο: ἕνας ἀδύ - νατος στήν ἀγκαλιά μου πέφτει. Γελῶ, γελῶ, φωνάζω, οὐρλιάζω.... Κ' ἔπειτα πάλι, μέσα στή νύχτα μετανιωμένη ξυπνῶ, καί Τόν καλῶ, Αὐτόν πού κάποτε κορόϊδεφα. Ἄσε με ἀπάνω Του τά δάκρυά μου νά κυλήσουνε κι ἄν ὁ Θεός μέ διώχνει, σῶσε με σύ". Ὀρθός ὁ Πάρσι- φαλ λέγει: "Καί σύ κ' ἐγώ καταραμένοι νάμαστε ἄν μές στ' ἀγκάλια- σμά σου τή θεῖκιά μου ἀποστολή ξεχάσω. Καί σένα πρέπει νά σέ σώ-

σω, ἄν βγάλεις ἀπό μέσα σου τόν μολυσμένο πόθο. Τό βάλσαμο ἔρχεται ἀπ'ἀλλοῦ. Ἄν δέν στεγνώξει τοῦ πόνου σου ἡ πληγή, δέν θά μπορέσεις νἄβρεις τή γαλήνη. Μιά ἄλλη πηγή, ἄ, μιά ἄλλη ὑπάρχει, πού ἐδῶ οἱ 'Αδελφοί, γεμάτοι ἀγωνία, τήν φάχνουνε. Μά ποιός τή βλέπει νά λάμπει τήν ἀληθινή τήν Πηγή; Ὦ τρελλή νύχτα τοῦ κόσμου, ἡ δίψα σου ποῦ σ'όδηγεῖ; Κ'ἡ Κούντρυ τοῦ λέγει: "Μέ τό φιλί μου εἶδες τόν κόσμο καί μέ τ'ἀγκάλιασμά μου Θεός ἔγινες. Κι ἄν καί γιά μιά ὥρα ἀκόμα εἶσαι Θεός, γι'αὐτή τήν ὥρα ἐγώ ἄς χαθῶ κ'ἡ πληγή νά μήν κλείσει. Ἄφησέ με νά σ'ἀγαπῶ, κ'ἔτσι ἡ χάρη θά μοῦ δοθεῖ". "Στόν 'Αμφόρτα νά μέ πᾶς". "Ὄχι, ὄχι! Ὦ πόσο γέλασα. Ἡ ἴδια του ἡ λόγχη τόν ἐτρύπησε. Κι ἄν γιά τόν βέβηλον αὐτόν νιώσεις τή συμπόνια, τό σίδερο καί σένα θά χτυπήσει. Κλεῖστε τό δρόμο του. 'Εμένα βοηθῆστε. Κι ἄν βρεῖς τά μονοπάτια, ἐκεῖνο πού φάχνεις ποτέ νά μήν τό βρεῖς. Ὦ πλάνη, ἀπάτη, σέ μένα ὑποταγμένες, τά βήματά του πάρτε". Καί τότε νά, ὁ Κλίνγκσορ φάνηκε κρατώντας μές στά χέρια του τή Λόγχη. "Μέ τό σίδερο αὐτό τή δύναμή σου δένω" καί τήν πετᾶ στόν Πάρσιφαλ. Μά πάνω ἀπ' τό κεφάλι του ἡ Λόγχη σταματᾶ. Ὁ Πάρσιφαλ πηδᾶ καί τήν ἁρπάζει καί τήν κρατᾶ φηλά καί κάνει τό σημεῖο τοῦ Σταυροῦ. Ἕνας σεισμός. Γκρεμίζεται ὁ πύργος κι ὅλα τά δέντρα καί τά λούλουδα μέ μιᾶς ἐξαφανίζονται. Τώρα μιά γῆ ξερή καί μαδημένα πέταλα. Καί φεύγοντας ὁ Πάρσιφαλ στήν Κούντρυ λέγει: "Τώρα ξέρεις ποῦ θά μέ βρεῖς". (Συνεχίζεται)

'Αγλ. Ζάννου

Β Μ Υ Θ Ο Σ

Ο ΟΥΠΑΓΚΟΥΠΤΑ

Κοντά στά τείχια τῆς Μαδούρας ὁ μαθητής τοῦ Βούδδα ὁ Οὐπαγκούπτα κοιμόταν ξαπλωμένος πάνω στά χώματα. Ἦταν ἀργά. Οἱ πόρτες τῶν σπιτιῶν εἶχαν κλειστεῖ, εἶχανε σβήσει τά λυχνάρια καί μέσα στή θολούρα τοῦ αὐγουστιάτικου οὐρανοῦ τ'ἀστέρια διόλου δέν φαινόντανε.

Ποιανῆς τά πόδια νά 'τανε πού τά βραχιόλια τῶν ἀστράγαλών της κουδουνίσαν καθώς ἀγγίξανε τό στῆθος του; Ξύπνησε ἀπότομα κι ἀνοίγοντας τά μάτια του -τά πάντα πρόθυμα νά σχωρέσουν-χτυπήθηκε σκληρά ἀπό τό φῶς τοῦ λυχναριοῦ κάποιας γυναίκας. Ἦτανε μιά χορεύτρα στολισμένη μέ γιορντάνια, ντυμένη μέσα σέ γαλάζιο πέπλο καί μεθυσμένη ἀπ'τό κρασί τῆς νιότης.

" Μέ συμπαθᾶς καλέ μου ἀσκητή", εἶπε ἡ γυναίκα. "Σάν θέλεις, κόπιασε νά κοιμηθεῖς στό σπίτι μου. Τό χῶμα δέν εἶναι τό πρεπούμενο γιά σέ γιατάκι". Κι ὁ ἀσκητής ἀπάντησε: "Γυναίκα σύρε στό καλό. Σάν φτάσει ὁ καιρός θά ρθῶ κοντά σου ἐγώ".

Ξάφνου ἡ νυχτιά τά δόντια της μοστράρησε στό φῶς μιᾶς ἀστραπῆς. Κάπου μακριά, στήν ἄκρη τ'οὐρανοῦ, ἡ καταιγίδα χάλαγε τόν κόσμο καί φόβου ἀνατριχίλα ἔνιωσε ἡ γυναίκα.

'Απ'τόν πολύν ἀνθό στενάζαν τά κλαριά. Μέσα στῆς ἄνοιξης τό χλιαρό ἀγέρα ἀπό μακριά ἔφτανε κολυμπώντας ὁ ἀχός κάποιας χαρούμενης φλογέρας. "Ολος ὁ κόσμος εἶχε πάει στῶν λούλουδων τό πανηγύρι μές στό δάσος.

Μεσούρανο τ'ὁλόγιομο φεγγάρι θωροῦσε τίς σκιές τῆς πόλης. Μέσα στούς ἄδειους δρόμους μόνος περπάταγε ὁ ἀσκητής, καθώς τ' ἀηδόνια καθισμένα πάνω στά κλαριά τῶν μάγκο σφυρίζαν τό λυπητερό τραγούδι τους.

'Ο Οὐπαγκούπτα τήν πύλη πέρασε τῆς πόλης καί στάθηκε ὄξω ἀπ' τά τείχια. Μές στίς σκιές τῶν ἀφηλῶν τειχιῶν ποιά νά 'τάνε κείνη ἡ γυναίκα πού ξαπλωμένη κείτονταν στό χῶμα; "Ητανε ἄρρωστη βαριά ἀπό πανούκλα κι ὅλο τό σῶμα της ἦτανε πληγές γιομάτο. Στά βιαστικά τήν πέταξαν ὄξω ἀπ'τήν πόλη.

'Ο ἀσκητής καθότανε κοντά της κρατώντας τό κεφάλι της στά γόνατά του κι ὅλη τήν ὥρα μέ νερό τῆς ἔβρεχε τά χείλια. Καί βάλσαμο τῆς ἔχυνε στίς πληγές της.

"Ποιός νά 'σαι σύ πονετικέ μου ἄνθρωπε; ρώτησε ἡ γυναίκα.

"Ἦρθε ὁ καιρός κοντά σου νά βρεθῶ κι εἶμαι ἐδῶ" ἀπάντησε ὁ ἀσκητής.

Ρ. Ταγκόρ. 'Από τό "Φρουτομάζωμα". Λεύτερη ἀπόδ. Δημ. Θεοδωρίδη.

ΣΚΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΕΧΝΗ

α΄ Δέν ξέρω τίποτα τό πιό ἐξαγιαστικό ἀπό τήν ἕνωση συγγενικῶν πνευμάτων στήν τέχνη. Τή στιγμή πού γίνονται τοῦτα τά συναπαντήματα ὁ φιλότεχνος ξεπερνάει τόν ἑαυτό του. Ὑπάρχει καί συνάμα δέν ὑπάρχει. Θαμποβλέπει κάποια λάμψη τῆς ἀπεραντοσύνης, μά τά λόγια δέν τοῦ φτάνουν γιά νά ἐκφράσει τή χαρά του, γιατί γλώσσα τά μάτια δέν ἔχουνε. Τό πνεῦμα του λεφτερωμένο ἀπό τίς ἁλυσίδες τῆς ὕλης κουνιέται μές στόν ἴδιο τῶν πραγμάτων τό ρυθμό. "Ετσι ἡ τέχνη συγγενεύει μέ τή θρησκεία κ' ἐξευγενίζει τήν ἀνθρωπότητα. Νά γιατί τό ἀριστοτέχνημα γίνεται κάτι τό ἱερό.

'Οκακούρα-Κακοῦζο, γιαπωνέζος συγγραφέας (1813-1862).
'Από τό "Βιβλίο τοῦ τσαγιοῦ"[1].

---

1. Σημ. συντ. 'Απόσπασμα ἀπ'τό ἴδιο βιβλίο εἶναι καί τό ταοϊκό παραμύθι γιά τό νόημα τῆς τέχνης πού μέ τόν τίτλο "Ἡ ἄρπα", δημοσιεύτηκε στό προηγούμενο Δελτίο (18ο, "Ανοιξη 1963, σελ.32).

β΄ Τίς διαθέσεις τῆς ψυχῆς τίς βαθιές τίποτα δέ μπορεῖ νά τίς ἐπηρεάσει καλύτερα ἀπό τήν ἱερή τέχνη.

Φρίγγιοφ Συόν(Frithjof Schuon)
Ἀπό τό βιβλίο του "Ἡ ὑπερβατική ἑνότητα τῶν θρησκειῶν".

γ΄ Πιό πολλή ἀλήθεια ὑπάρχει σ'ἕνα ἔργο τέχνης παρά σέ ὅλα τά βιβλία τῶν φιλοσόφων.

Κ'ἔπειτα οἱ μόνοι φιλόσοφοι πού δέ γεννιοῦνται πεθαμένοι εἶν'οἱ ποιητές.

Ἀντρέ Συαρές (Andrè Suarés).Ἀπό τό "Ἰδού ὁ ἄνθρωπος".

Μετάφρ. Μαρ. Γ. Οἰκονόμου

ΤΟ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

Τῆς ὁμορφιᾶς τό λεξιλόγιο
πού 'ναι ὁ ἀντίλαλος τοῦ ἀντίλαλου
τῆς Θεϊκιᾶς λαλιᾶς,
ἀτέλειωτο εἶναι.

Δημ. Θεοδωρίδης. Ἀπό τίς "Πνοές" (ἀρ. 100).

Η ΔΥΣΚΟΛΙΑ ΤΟΥ ΝΑ ΖΩΜΕΝ ΤΗΝ ΘΕΟΣΟΦΙΑΝ

Διατί ἐνῶ ἡ Θεοσοφία εἶναι τόσον εὐκολονόητος εἶναι τόσον δύσκολον νά τήν ζῇ κανείς;

Ἕνα δεκαετές παιδίον ἠμπορεῖ κάλλιστα νά ἐννοήσῃ τήν Μετενσάρκωσιν, τό Κάρμα καί τάς ἁπλᾶς ἀληθείας τῆς ἐξελίξεως τῆς ψυχῆς. Δέκα ἔξ ἐτῶν εἴτε ἄρρεν εἴτε θῆλυ δύναται νά συλλάβῃ τό ἐξελικτικόν Σχέδιον τό ὁποῖον ἀφορᾷ εἰς τάς Ρίζας, Φυλάς καί τάς Ὑποφυλάς, ὡς καί εἰς τά Φυσικά Βασίλεια. Ἐν τούτοις οἱ μεγαλύτεροι ἐξ ἡμῶν δέν ἠμποροῦν νά μεταφέρουν τελείως τήν Θεοσοφίαν εἰς τήν καθημερινήν των ζωήν.

Ἡ νόησις εἶναι ἀρκετή διά νά γίνῃ ἡ Θεοσοφία ἀντιληπτή, ἀλλά διά νά τήν ζήσωμεν, πρέπει νά ἐνεργοῦν συγχρόνως νόησις, αἴσθημα καί διαίσθησις, πρέπει ἀκόμη νά συλλάβωμεν τήν ἐσωτέραν Φύσιν τῶν Ἀληθειῶν τάς ὁποίας ἡ νόησις παραδέχεται ὡς λογικάς καί ὄχι ἀπορριπτέας.

Αὐτή ὅμως ἡ ἐσωτέρα φύσις ἀποκαλύπτεται ἐν μέτρῳ καί ἀναλόγως πρός τήν ἱκανότητά μας διά τῶν λεπτοτέρων ἡμῶν αἰσθήσεων καί ἀκόμη ἐφ'ὅσον μανθάνομεν νά μεταχειριζώμεθα τήν διαίσθησιν.

Ἐάν ἡ Θεοσοφία ἦτο ἁπλῶς διανοητική θεωρία ἡ ὁποία εἶχεν ἐπινοηθῆ ἀπό ἐξειλιγμένους ἐγκεφάλους, θά ἠδύνατο νά γίνῃ ἀντιληπτή μόνον διά τῆς νοήσεώς μας. Ἀλλ'εἶναι ὀλιγώτερον διανοη -

τικόν σύστημα ἡ ἀποκάλυψις τῶν δημιουργικῶν δυνάμεων τῆς ὁρα - τῆς καί τῆς ἀοράτου ζωῆς.

Ἡ Θεοσοφία δύναται νά παρομοιωθῇ μέ ποίημα. Τό ποίημα ἔχει τήν νοητικήν του ἔννοιαν, ἡ ὁποία θά ἠδύνατο νά ἐκφρασθῇ καί εἰς πεζόν λόγον, ἀλλά περιέχει ἐπίσης καί κεκρυμμένην ἀποκάλυ- ψιν τῆς ζωῆς. Αὐτός ὁ κεκρυμμένος παράγων εἶναι δυνατόν νά γί- νῃ ἀντιληπτός ἀπό ἡμᾶς μόνον ὅταν ἀντιδρῶμεν εἰς αὐτόν διά τῆς φαντασίας, ἡ ὁποία παράγεται ἀπό ἐκλεπτυσμένα αἰσθήματα. Ὅταν τά αἰσθήματά μας διαφωτίζονται ἀπό φωτεινάς λάμψεις τῆς διαι - σθήσεως, τότε ἕνα μέγα ποίημα ἀποκαλύπτει ὅλην τήν πληρότητα τῆς ἀληθείας του. Μόνον ὅταν ἀντιληφθῶμεν τόν ποιητικόν παρά - γοντα τῆς Θεοσοφίας ἐλευθερώνεται ἐντός ἡμῶν ἡ δημιουργική δύ- ναμις. Αὐτή ἡ δύναμις μᾶς δίδει τήν δυνατότητα νά μεταβάλω - μεν τόν χαρακτῆρα μας εἰς ἰδανικόν ὑπόδειγμα.

Αὐτό σημαίνει ζῆν τήν Θεοσοφίαν.

Ἡ κατανόησις τῆς Θεοσοφίας αὐξάνει τότε εἰς ἡμᾶς συμφώνως πρός τήν προσωπικήν μας ἐξέλιξιν.

Ἐάν κλίνωμεν μόνον πρός τήν νόησιν, παραμένει ἡ Θεοσοφία γνῶσις νοητική, ἐάν ἔχωμεν διάθεσιν μόνον συναισθηματικήν, γί νεται ἡ Θεοσοφία μία θρησκεία δι' ἡμᾶς. Ἀλλ' ὅταν εἴμεθα συγχρο νως νοητικοί, αἰσθηματικοί καί ἰσχυρῶς δεκτικοί διά τά δημι - ουργήματα τῆς τέχνης καί τήν ὡραιότητα τῆς φύσεως, τότε ἐμφα - νίζεται ἡ Θεοσοφία ὡς μία δύναμις, ἡ ὁποία ἀνέρχεται ἀπό τό βα θύτερον Εἶναι μας. Τότε ἡ φιλοσοφία τῆς Θεοσοφίας δέν μᾶς χρη σιμεύει πλέον ὡς στήριγμα, ἀλλ' ὡς κάτοπτρον, τό ὁποῖον ἀντανα- κλᾷ τό πρόσωπον τῆς ψυχῆς μας.

Καθ' ἑκάστην δημιουργοῦμεν τήν Θεοσοφίαν μας ἐκ νέου. Δι νά ζήσωμεν τήν Θεοσοφίαν, πρέπει νά εἴμεθα συγχρόνως ἐπιστήμο- νες, φιλόσοφοι, θυσιαζόμενοι, καλλιτέχναι, φιλάνθρωποι, ἄρχον τες καί ἀγαπῶντες. Οὐδείς ἐξ ἡμῶν εἶναι ἤδη ὅλα αὐτά. Καί τοι- ουτοτρόπως, δέν κατορθώνομεν νά ζήσωμεν πλήρως τήν Θεοσοφίαν. Δυνάμεθα σήμερον μόνον τμηματικῶς νά τήν ζῶμεν. Κάποτε ὅμως θα τήν ζήσωμεν πλήρως. Διά νά φθάσωμεν εἰς τόν σκοπόν μας, πρέπε πάντοτε νά σκεπτώμεθα ὅτι ἡ Θεοσοφία εἶναι ἐπιστήμη, θρησκεία φιλοσοφία, τέχνη, πραγματική δρᾶσις καί ὁδός πρός τήν ἀγάπην. Τό νά σπουδάσωμεν τήν Θεϊκήν Σοφίαν εἶναι μόνον ἡ ἀπαρχή.

Τήν Θεϊκήν Σοφίαν νά ἀποκτήσωμεν, αὐτό εἶναι ὁ σκοπός μας

Ζιναραγιαντάσα (C. Jinarajadasa). Ἀπό τό γερμανικόν θεο- σοφικόν περιοδικόν""Αντυαρ". Ἔτος ΙΔ΄, 1959, τεῦχος 1.
Μετάφρ. Χριστίνας Ἰ. Μαργαρίτη.

ΕΛΑΤΕ ΝΑ ΔΕΙΤΕ

Ἡ δίκη τέλειωσε. Ἡ ἀπόφαση βγῆκε. Καί βγαίνοντας ἀπ'τήν αἴθουσα ὁ κατάδικος εἶπε στούς ἐνόρκους: "Ἐλᾶτε νά δεῖτε τήν ἐκτέλεσή μου". Μά βέβαια κανένας δέν θά πῆγε. Ποιός θἄχε τό θάρρος ν'ἀντικρύσει τήν πράξη, τή συνέπεια μιᾶς τέτοιας ἀπόφασης; Νά δεῖ πῶς μέ τή δική του θέληση ἕνας ἄνθρωπος ἔπαψε νά ζεῖ; Νά δεῖ πώς εἶναι κι αὐτός ἕνας δολοφόνος; Μά τόν ἄλλο γι'αὐτό δέν τόν καταδικάσανε; Ἦταν ἕνας δολοφόνος. Τότε κι αὐτός;... Καί ποιός αὐτόν θά τόν καταδικάσει γιά τό δικό του φόνο; Βέβαια ὄχι ὁ ἀνθρώπινος ὁ νόμος. Οἱ ἄνθρωποι τόν χειροκρότησαν γι'αὐτό. Χάρηκαν γιατί ἕνας δολοφόνος θἄφευγε ἀπ'τή μέση, χάρηκαν γιά τή δικιά τους τήν ἀσφάλεια ... Μά οἱ ἄλλοι δολοφόνοι (ἐκείνους πού χειροκροτοῦνε τώρα) θά βροῦνε τίς τιμές γιά τόν δικό τους φόνο..

Τιμωριέται τό ἔγκλημα μέ τό ἔγκλημα; Τό αἷμα μέ τό αἷμα; Κι ὁ πρῶτος δολοφόνος, μές στή ζάλη τοῦ πάθους του, μές στήν ἔξαψη μιᾶς τυφλῆς μανίας σήκωσε τό φονικό του ὅπλο. Μά ὁ δεύτερος μέ τόν φύχραιμο νοῦ του, μέ τή συνειδητή του ἀπόφαση, ἔδωσε τή διαταγή γιά τόν δικό του φόνο. Τάχα ποιός ἀπ'τούς δυό τήν πιό μεγάλη εὐθύνη νἄχει; Ὁ πρῶτος, ἕνας ψυχικά ἄρρωστος, ὁ δεύτερος, ἕνας λεγόμενος ὑγιής καί ἰσορροπημένος ἀντιπρόσωπος τῆς κοινωνίας;

Κι ἀπ'τόν θολωμένο νοῦ τοῦ πρώτου, πού ἀντικαθρεφτίζει τήν ψυχική του ἀνισορροπία, τήν ἐσωτερική του δυσαρμονία (καί τήν εὐθύνη τῆς κοινωνίας γι' αὐτό) βγαίνει σάν συνέπεια, σάν ἀποτέλεσμα, ἡ ἀντικοινωνική πράξη, ὁ φόνος. Μά ἀπ'τόν φύχραιμο νοῦ τοῦ δεύτερου, πού ὅλοι πιστεύουνε πώς ἔχει τήν ψυχική καί τή νοητική ἰσορροπία καί γι'αὐτό ἡ πολιτεία τόν ἔβαλε ν' ἀντικαθρεφτίσει τή δικιά της δικαιοσύνη, τί τό διαφορετικό νά βγαίνει τάχα; Ἡ προστασία τῆς κοινωνίας μέ τήν ἀφαίρεση μιᾶς ζωῆς; Μέ τόν παραδειγματισμό; Κι ὅμως οἱ στατιστικές ἔχουν ἀποδείξει πώς στίς πολιτεῖες ἐκεῖνες πού ἔχουν καταργήσει τή θανατική ποινή, τά ἐγκλήματα ὄχι μόνο δέν αὐξηθήκανε, ἀλλά καί σέ μερικές λιγοστέφανε κιόλας. Ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου, τήν ὥρα τοῦ ἔξαλλου πάθους, ὅπως καί στήν ὥρα τῆς μέθης, δέν μπορεῖ τίποτα νά σκεφθεῖ. Δέν ξέρει τί κάνει οὔτε βρίσκεται σέ κατάσταση ν'ἀντιληφθεῖ τίς συνέπειες τῆς πράξης του. Μόνο στό λεγόμενο "ἔγκλημα ἐν ψυχρῷ" μπορεῖ νά γίνει αὐτό. Καί γι'αὐτό γιά τήν πρώτη περίπτωση, γιά τό ἔγκλημα "ἐν βρασμῷ ψυχικῆς ὁρμῆς", ὁ ἐγκληματίας δέν καταδικάζεται σέ θάνατο. Μά κι ὁ ἄλλος, ἐκεῖνος πού ὑποτίθεται πώς ἔκανε τό ἔγκλημα μέ φύχραιμο νοῦ, εἶχε τάχα ψυχική ἰσορροπία;

Τό πάθος του, τό μίσος του, δέν τήν εἶχε καταστρέφει καί κατά συνέπεια δέν εἶχε καταστρέφει καί τήν ἰσορροπία τοῦ νοῦ του; Ποιά ὑγιής ψυχή μπορεῖ ποτέ νά κάνει φόνο; Τόν σωματικά ἄρρωστο τόν βάζομε στό νοσοκομεῖο, τόν ψυχικά στό ψυχιατρεῖο. Μ' αὐτόν πού ἔχει τή βαθειά ἐκείνη ἀρρώστεια πού ἴσως, ὡς τή στιγμή τοῦ φόνου, ὡς τή στιγμή τῆς ἐκδήλωσης, νά μήν ἦταν φανερή, μά εἶχε τό στίγμα μιᾶς βαθειᾶς ἐσωτερικῆς δυσαρμονίας (καί κάθε ἀρρώστεια, εἴτε σωματική εἴτε ψυχική, δυσαρμονία εἶναι), αὐτόν σέ ποιό νοσοκομεῖο τόν πηγαίνομε; Στό ἐκτελεστικό ἀπόσπασμα... Κι ἀντί νἄναι οἱ φυλακές, ὅπως εἶναι τώρα, τό σπίτι τῆς ψυχικῆς ἐξουθένωσης, ὅπου ἡ ψυχή πέφτει πιό βαθειά μέσα στό βοῦρκο, θἄπρεπε νἄταν ἕνα ἀπέραντο σχολεῖο ὅπου δάσκαλοι κι ἀληθινοί γιατροί τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς θά ξέρανε νά τήν τραβήξουν ἀπ' τό βοῦρκο στόν φωτισμένο ἀγέρα.

Μά τώρα ποιός ξέρει νά δίνει στή διψασμένη ψυχή τό ἀθάνατο νερό τῆς Ζωῆς; Παιδιά πού μεγάλωσαν δίχως στοργή, μέσα σ' ἕνα καθυστερημένο ἐγκληματικό περιβάλλον, μέσα στήν ψυχική ἀνικανοποίητη δίψα κι οὔτε κανένας ἔσκυψε ποτέ στή μοναξιά τους, τόν πόνο τους νά δεῖ, τώρα στρέφονται ἐνάντια στήν κοινωνία, ἐνάντια στή ζωή. Καί σάν συνέπεια, σάν ἀποτέλεσμα, ἔρχεται ἡ φονική πράξη.

Ἡ πολιτεία σάν μάνα κι ὄχι σάν δήμιος ἄς πάρει τίς ἀνθρώπινες ψυχές στήν ἀγκαλιά της κι ἄς τούς δώσει τή στοργή, τήν ψυχική τροφή πού ἔχουν τόσο στερηθεῖ.

"Ἐλᾶτε νά δεῖτε τήν ἐκτέλεσή μου".

Κι ἄν κανένας πήγαινε, θἄβλεπε μπροστά του ἕνα ἀνθρώπινο κουφάρι χαροπαλεύοντας νά σπαρταρᾶ...

"Ὁ Θεός Ἀγάπη ἐστί".

Μά ἐμεῖς μέσα στό μίσος, μέσα στό φόβο, μέσα στήν ἄγνοια, δέν ἀναλογιζόμαστε τή δική μας εὐθύνη, καί τήν εὐθύνη ὁλόκληρης τῆς Πολιτείας, ὅταν "ἐν ψυχρῷ" ἀποφασίζει ἕνα φόνο.

"Οὐ γάρ οἴδασι τί ποιοῦσι".

Μά ἔφτασε πιά ὁ καιρός, ὅπως ἔφτασε καί σέ τόσες ἄλλες χῶρες, νά βγοῦμε ἀπ' τό σκοτάδι τῆς ἄγνοιας, τῆς σκληρότητας, τῆς πνευματικῆς καθυστέρησης, τῆς συσκότισης τοῦ νοῦ καί τῆς καρδιᾶς μας καί νά νιώσουμε βαθειά μέσα μας τήν ἀληθινή Ἀδελφότητα ἀνάμεσα σ' ὅλους τούς ἀνθρώπους.

"Ὁ Θεός Ἀγάπη ἐστί".

Ἀγλ. Ζάννου

ΚΑΤΑΔΙΚΟΣ

Βροχή καί μούχλα στάζει ἡ φυλακή μου,
οἱ ἀράχνες, μαῦρες σκιές, σαλεύουνε στούς τοίχους,
καί στήν καρδιά μου ἡ πλάκα τοῦ θανάτου
μοῦ κόβει τήν πνοή.

Μεσάνυχτα εἶναι ἐδῶ καί μεσημέρι ἀπ' ἔξω.

Ἔξω, μαγιάτικο πρωινό, τά δένδρα ἀνατριχιάζουν,
οἱ ροδοδάφνες ἄνθησαν, γυαλίζουν τά ποτάμια,
Θεέ μου ἐλευθεριά.

Καί τώρα στό σκοτάδι μου θυμᾶμαι τό χωριό μου,
τά σπίτια του ἀητοφωλιές στά βράχια κρεμασμένα
πού μές στόν ἥλιο λάμπανε καί τρίζαν στόν ἀγέρα.
Ἦταν στιγμές ὁλόχαρες πού σάν πουλί πετοῦσα
στίς κρυσταλλένιες ρεματιές,
καί στό ποτάμι πάλευα τήν ἀφρισμένη ὁρμή του,
κ' ἤμουνα πάντα ὁ νικητής.
Ἦταν στιγμές ὁλόχαρες, κ' ἦρθε καιρός σκλαβιᾶς...

Πέρα, στήν ἄκρη τοῦ χωριοῦ, σέ μιά ἀνεμόδαρτη κορφή,
γυμνοί καί μαῦροι στέκονταν οἱ τοῖχοι τοῦ σχολειοῦ.
Ἀπ'τό στενό παράθυρο κοιτοῦσα τά βουνά,
καί στίς πεδιάδες πού ἄχνιζαν τούς ἥσκιους τῶν πουλιῶν.
Καί τότε ξέσχιζα μέ ὁρμή τό κούφιο μου βιβλίο.
Τύποι, ξερά διδάγματα καί μουχλιασμένοι νόμοι...
Μά τότε ὁ γέρο δάσκαλος ποὖχε καρδιά ἀπό πέτρα,
μέ μάτια ποὖβγαζαν φωτιές μοῦ μάτωνε τά χέρια...

Μόλις πρωτόβγαλτο παιδί
πού ἀνοίγοντας τά μάτια στή ζωή
διψοῦσα λίγη ἀγάπη,
διψοῦσα ἐλευθεριά...
Τή μάνα δέν τή γνώρισα
κι ἀδέλφια ἐγώ δέν εἶχα,
καί κάλλιο καί πατέρα νά μήν ἔβλεπα
σάν γύριζε τρικλίζοντας τίς νύχτες
κι ἀπάνω μου τή μέθη του ξεσποῦσε.
Μές στό σχολειό κανείς δέν ἔγειρε
τήν πονεμένη μου ψυχή νά δεῖ,
καί μπρός σέ κάθε βῆμα μου
τό μίσος, τό περγέλιο,
μονάχη συντροφιά μου.

Καί στήν καρδιά μου νοιώθοντας τή λύσσα τοῦ βοριᾶ
παίρναν φτερά τά πόδια μου, φτερά γιά ν'ἀνασάνω...

Κάμποι τοῦ 'Απρίλη ὁλόφωτοι. Νύχτες γεμάτες ἄστρα.
Οἱ ἀγριοβιολέττες ἄνοιγαν καί στά βαθειά χορτάρια
ρουφώντας τήν πνοή τῆς Γῆς, ἀγάλια ἀποκοιμιόμουν.
Καί τότε γέλια καί χοροί, νεράϊδες τραγουδοῦσαν...
Ξυπνοῦσα ἀνατριχιάζοντας... Κανείς, μονάχος πάντα...
Μά κάποιο ἡλιόλουστο πρωινό, τήν ὥρα πού ξυπνοῦσα
στή ρεματιά τοῦ ποταμοῦ, κάποιο κορίτσι ἀντίκρυ μου
μές στά νερά πού πέφτανε μονάχη της λουζόταν,
καί γύρω φωτοστέφανα πετοῦσαν ἀπ'ἀφρούς.
Νεράϊδα νἄταν ἄραγε; Κι ἀκόμα μήν κοιμόμουν;
Καί τήν πνοή μου κράταγα μήν τύχει καί χαθεῖ.

Φέρτε κρασί στῶν λουλουδιῶν τίς κοῦπες γιά νά πιῶ
καί μές στά χόρτα νά μεθήσω,
φέρτε κρασί νά τραγουδήσω
τήν πρωτογνώριστη χαρά.
Καί πίναμε καί πίναμε -ὤ τό κρασί τοῦ Πάθους-
Καί πάνω ἀπ'τ'ἀγριολούλουδα μᾶς τραγουδοῦσε ὁ Ἔρως.
(Συνεχίζεται)

'Αγλ. Ζάννου. 'Από τά "Ποιήματα"

ΤΑ ΠΡΟΒΑΤΑ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ

"Τότε ἐρεῖ ὁ βασιλεύς τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, Δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρός μου, κληρονομήσατε τήν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπό καταβολῆς κόσμου. Ἐπείνασα γάρ, καί ἐδώκατέ μοι φαγεῖν· ἐδίψησα καί ἐποτίσατέ με· ξένος ἤμην, καί συνηγάγετέ με· γυμνός, καί περιεβάλετέ με· ἠσθένησα, καί ἐπεσκέψασθέ με· ἐν φυλακῇ ἤμην, καί ἤλθετε πρός με. Τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ οἱ δίκαιοι λέγοντες, Κύριε, πότε σέ εἴδομεν πεινῶντα, καί ἐθρέψαμεν; ἤ διψῶντα, καί ἐποτίσαμεν; πότε δέ σε εἴδομεν ξένον, καί συνηγάγομεν; ἤ γυμνόν, καί περιεβάλομεν, πότε δέ σέ εἴδομεν ἀσθενῆ ἤ ἐν φυλακῇ καί ἤλθομεν πρός σε; Καί ἀποκριθείς ὁ βασιλεύς ἐρεῖ αὐτοῖς, 'Αμήν λέγω ὑμῖν, ἐφ'ὅσον ἐποιήσατε ἑνί τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοί ἐποιήσατε".
(Ματθ. κε΄ 34-40) .

Τί ἐλπίδα! Ὅλοι λοιπόν ὅσοι θ'ἀνακαλύφουνε πώς ὁ διπλανός τους εἶν'ὁ ἴδιος ὁ 'Ιησοῦς ἀνήκουνε στό πλῆθος ἐκεινῶν πού τούς εἶν'ἄγνωστος ὁ Χριστός ἤ πού ξεχάσανε τ' ὄνομά του. Κι ὅμως αὐτοί εἶναι. Οἱ πολυαγαπημένοι. Δέν εἶναι στό χέρι καμιανοῦ ἀπό

κείνους πού ἔχουνε στήν καρδιά τους ἀγάπη νά μήν ὑπηρετήσουνε τό Χριστό. Ὁ τάδε, πού νομίζει πώς τόν μισεῖ, τοῦ ἔχει ἀφιερώσει τή ζωή του. Γιατί ὁ Ἰησοῦς βρίσκεται ἀνάμεσα στούς ἀνθρώπους φορώντας μάσκες. Βρίσκεται κρυμένος ἀνάμεσα στούς φτωχούς, στούς ἀρρώστους, στούς φυλακισμένους. Πολλοί πού τόν ὑπηρετοῦν ἐπίσημα δέ μάθανε ποτέ ποιός εἶναι. Μά πολλοί πού τ' ὄνομά του δέν τό ξέρουνε θ' ἀκούσουνε τή μέρα τή στερνή τά λόγια πού τίς πύλες τῆς χαρᾶς θά τούς ἀνοίξουνε. "Ἐγώ ἤμουνα κεῖνα τά παιδιά, ἐγώ ἤμουνα κείνη ἡ ἀργατιά. Ἔκλαφα σέ κεῖνο τό κρεββάτι τοῦ νοσοκομείου. Ἤμουνα κεῖνος ὁ φονιάς μές στό κελλί τῆς φυλακῆς τήν ὥρα πού τόν παρηγοροῦσες".

Φρανσουά Μωριάκ (François Mauriac),βραβεῖο Νόμπελ 1953. Ἀπό τή "Ζωή τοῦ Ἰησοῦ" (ἀπό τό κεφ. ΚΔ΄).
Μετάφρ. Μαρ. Οἰκονόμου.

ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΣΑ ΕΚΔΟΣΗ

Ἡ "Βιβλιοθήκη Νέας Ἐποχῆς" κυκλοφόρησε τώρα τελευταῖα ἕνα ἀξιόλογο βιβλίο χριστιανικῆς φιλοσοφίας, τό ἔργο τοῦ περίφημου ἰρλανδοῦ συγγραφέα Ἔμμετ Φόξ (Emmet Fox) " Ἡ ἐπί τοῦ ὄρους ὁμιλία καί η Κυριακή προσευχή".

Ἡ Θ. ΕΝ. αἰσθάνεται μεγάλη χαρά γιά τήν ἔκδοση αὐτοῦ τοῦ ὡραίου βιβλίου πού μέ πνεῦμα πλατύ καί ἀδογμάτιστο,μέ βαθιά κατανόηση καί θερμή ἀγάπη ἑρμηνεύει κεῖνες τίς ὑπέροχες εὐαγγελικές σελίδες. Κι ἀκόμα μεγαλύτερη γίνεται ἡ χαρά της ἐπειδή ὁ μεταφραστής τοῦ ἔργου εἶναι ἕνα διαλεχτό μέλος της, ὁ ἀξέχαστος ἀδελφός μας Κώστας Πάγκαλος, ζωγράφος, πρώην διευθυντής Καλῶν Τεχνῶν στό Ὑπουργεῖο Παιδείας, πού ἐδῶ καί τρία χρόνια ἔφυγε ἀπό τό γήινο κόσμο. Ἡ μετάφραση αὐτή σέ γλαφυρή καί ζωντανή δημοτική δείχνει πώς ὁ ἀληθινός ἐκεῖνος καλλιτέχνης τοῦ πινέλου ἦτανε καί τῆς πέννας καλλιτέχνης ἀληθινός.

Ὅταν ἦταν ἀκόμα ἀνέκδοτη δημοσίευσε ὁ Πελεκάν δυό ὡραῖα της ἀποσπάσματα. Τό ἕνα βρίσκεται στό 8ο τεῦχος τοῦ Δελτίου μας (Φθινόπωρο 1960 σελ. 14) μέ τόν τίτλο "Κατά τό μέτρο πού μετα - χειριζόσαστε", τό ἄλλο στό 11ο τεῦχος (Καλοκαίρι 1961 σελ. 15) μέ τόν τίτλο "'Επιούσιος ἄρτος"[1]. Ἀργότερα θά δημοσιευτοῦν καί ἄλλα ἀποσπάσματα.

* * *

Στίς καλοκαιρινές διακοπές τά γραφεῖα τῆς Θ.ΕΝ. θά εἶναι ἀνοιχτά κάθε Τρίτη 7.30 -9 μ.μ.

---

1. Ἔχει δημοσιευτεῖ καί ἕνα μικρό ἀπόσπασμα ἀπό μιά ἄλλη σημαντική μεταφραστική ἐργασία τοῦ Κώστα Πάγκαλου, ἀπό τή μετάφραση τῆς τετράτομης "Παγκόσμιας Ἱστορίας τῆς Τέχνης" τοῦ Λουΐ Ρεώ (Louis Reau), μέ τόν τίτλο "Ὁ Βισνού καί ὁ Σίβας στήν τέ-

ΘΕΟΣΟΦΙΚΗ ΕΝΩΣΙΣ

Χαρ. Τρικούπη 26

Εἶναι πνευματικὸ σωματεῖο ἀνεγνωρισμένο μὲ ἀπόφαση τοῦ Πρωτοδικείου Ἀθηνῶν ἀρ. 18684/1959 καὶ καταχωρημένο στὸ βιβλίο ἀνεγνωρισμένων σωματείων στὶς 2.1 60 μὲ αὔξοντα ἀριθμὸ 3054.

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΑΠΟ ΤΟ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟ ΤΗΣ

. . . . . .

Ἄρθρον 4ον Τὸ ἐν γένει πνεῦμα καὶ τὰς ἐργασίας τῆς Θ. Ἑν. κανονίζει ἡ ἀκόλουθος διακήρυξις:

«Ἡ Θ. Ἑν. εἶναι ἀφοσιωμένη εἰς τὰς Θεοσοφικὰς ἀρχὰς χωρὶς νὰ ἐξαρτᾶται ἀπὸ καμμίαν θεοσοφικὴν ὀργάνωσιν.

Ἀκολουθεῖ τὰς θεοσοφικὰς διδασκαλίας τὰς διατυπωθείσας ὑπὸ τῆς ἐκ τῶν ἱδρυτῶν τῆς θεοσοφικῆς κινήσεως εἰς τὸν κόσμον, μεγάλης Διδασκαλίσσης τῶν θεοσοφικῶν ἀρχῶν Ἑλένας Πετρόβνας Μπλαβάτσκυ καὶ τῶν διαδόχων αὐτῆς συγγραφέων θεοσόφων, ἐκπαιδευτῶν παγκοσμίου φήμης, δὲν ἀσχολεῖται ὅμως οὔτε μὲ τὰς ἀτομικὰς διχογνωμίας οὔτε μὲ τὰς μεταξὺ ὁμάδων διαστάσεις.

Ἡ ἐργασία τὴν ὁποίαν ἔχει νὰ ἐπιτελέσῃ καὶ οἱ σκοποὶ τοὺς ὁποίους ἐπιδιώκει εἶναι τόσον ὑψηλοὶ καὶ τόσον ἐργώδεις ὥστε οὔτε χρόνος διαθέσιμος οὔτε καὶ πόθος ὑπάρχει διὰ νὰ ἀσχοληθῇ αὕτη μὲ οἱασδήποτε διχογνωμίας ἢ θεοσοφικὰς αἱρέσεις.

Ἡ ἐργασία καὶ οἱ σκοποὶ τῆς Θ. Ἑν. ἀποβλέπουσιν εἰς τὴν ἐξάπλωσιν τῶν θεμελιωδῶν ἀρχῶν τῆς θεοσοφίας, προπάντων δὲ ἀποβλέπει αὕτη εἰς τὸ νὰ τίθενται εἰς πρακτικὴν ἐφαρμογὴν αἱ θεοσοφικαὶ διδασκαλίαι, ὥστε νὰ καταστῇ κατορθωτὴ ἡ συνταύτισις μὲ τὸ ΕΑΥΤΟ, ἡ ὁποία μόνον δύναται νὰ δώσῃ τὴν βαθυτάτην πεποίθησιν ἐπὶ τὴν παγκόσμιον ἀδελφότητα.

Ἡ Θ. Ἑν. διακηρύσσει ὅτι ἀσάλευτον θεμέλιον τῆς ἑνότητος ὅλων τῶν θεοσόφων ἀνεξαρτήτως τούτου διαμονῆς καὶ ἰδιαιτέρας ἐν γένει καταστάσεως ἑκάστου, εἶναι ἡ ταυτότης τοῦ σκοποῦ, τῶν τάσεων καὶ τῶν διδασκαλιῶν καὶ ὅτι ἡ βάσις αὕτη τοὺς συνδέει μεταξύ των ἀδιασπάστως.

Ἡ Θ. Ἑν. θεωρεῖ πραγματικοὺς θεοσόφους ὅλους ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἔχουσι ἀφιερώσει τὴν ζωήν των εἰς τὴν πραγματικὴν ὑπηρεσίαν τῆς ἀνθρωπότητος, διὰ τὴν ὁποίαν δὲν παραδέχεται διακρίσεις πίστεως, φυλῆς, φύλου, ταξεως, χρώματος, ἠθικῆς ἀξίας ἢ συμμετοχῆς εἰς οἱονδήποτε ὀργάνωσιν.

Ἡ Θ. Ἑν. δέχεται εἰς τοὺς κόλπους της ὅλους τοὺς συμφωνοῦντας μὲ τοὺς ὅρους τῆς παρούσης διακηρυξεως καὶ ἐπιθυμοῦντας εἰλικρινῶς ὅπως διὰ τῆς μελέτης καὶ παντὸς ἄλλου μέσου καταστῶσιν ἱκανότεροι νὰ βοηθοῦν καὶ νὰ διδάσκουν τοὺς ἄλλους. Ἡ Θ. Ἑν. θεωρεῖ πραγματικοὺς θεοσόφους, ἐκεινους οἱ ὁποῖοι δὲν εἶναι προσκεκολλημένοι εἰς καμμίαν λατρείαν καὶ εἰς καμμίαν αἵρεσιν, καὶ ὅμως ἀνήκουν εἰς ἑκάστην ἐξ αὐτῶν καὶ εἰς πάσας.

Ἄρθρον 7ον.— Οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ γίνωσι μέλη τῆς Θ. Ἑν ὑπογράφουσι τὴν ἀκόλουθον δήλωσιν:

Συμφωνῶν μὲ τοὺς σκοποὺς τῆς Θ. Ἑν. ὅπως διατυποῦνται οὗτοι εἰς τὴν ἐκφώνησιν αὐτῆς, ἐπιθυμῶ νὰ γίνω μέλος τῆς Στοᾶς . . . (ἀναγράφεται τὸ ὄνομα τῆς Στοᾶς) μὲ τὴν προϋπόθεσιν ὅτι ἡ ἐγγραφή μου δὲν συνεπάγεται δι' ἐμὲ ἄλλην ὑποχρέωσιν ἐκτὸς ἐκείνης τὴν ὁποίαν ὁρίζω κατωτέρω».

Γιὰ περισσότερες πληροφορίες ἀπευθυνθῆτε: Χάρ Τρικούπη 26, Ἰσόγειον, καθὼς Τρίτη καὶ Παρασκευὴ ὥρα 7 30'-9 μ.μ.

ΘΕΟΣΟΦΙΚΗ ΕΝΩΣΙΣ
ΟΔΟΣ ΑΝΩ ΚΑΤΩ ΜΙΑ